AX OCH HALM.

BERÄTTELSER AF **AMALIA FAHLSTEDT.** --------- STOCKHOLM. ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM. ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1887.

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken av **Amalia Fahlstedt** (1853-1923), vilken tillhör New York Public Library, har scannats i februari 2007 av Google Books. Den anpassades för Projekt Runeberg i augusti 2013 av Bert H.

HERR OCH FRU BERG.

Den unge dekorationsmålaren tyckte det kunde vara på tiden att få sitt eftermiddagskaffe, slängde derför på sig hatten och gick snedt öfver gatan upp i sin fars våning, der han nu var inackorderad.

När han kom in i tamburen, hörde han ett starkt pianospel, och vid salsdörren fick han vid syster Evas sida syn på en främmande, förtjusande fruntimmersnacke.

Han drog sig hastigt tillbaka till tamburspegeln, borstade sitt mörka, kortklipta hår, kammade mustascherna och närmade sig åter dörren med ett skälmaktigt uttryck i det kantiga, trefliga ansigtet.

Han stannade på tröskeln och bugade sig artigt för nacken derinne. Denna böjde sig litet och vändes så, att han ett ögonblick fick se fjärdedelen af en lika lofvande profil, från hvilken en skär sky nu spred sig ut i de små öronen och nedför den hvita halsen, som pryddes af en krans med blondbruna små lockar.

»Kanske du vill vara så artig och aflägsna dig,» sade syster Eva halft i takt med musiken, då hennes medspelerska gjorde ett missgrepp.»Ja, om jag generar; men det är så. vackert, det der,» svarade Rolf och bibehöll sin orörliga, intresserade ställning.

»Nej, för all del, var så god,» sade den främmande och reste sig. »Snälla Eva, jag har inte tid att spela mer i dag.»

Nu presenterade Eva, hvarefter den unga damen gjorde en distingerad afskedshelsning och aflägsnade sig. Eva följde ut i tamburen, der de två flickorna talade halfhögt mellan hvar gång de högt sade adjö.

»Ja, adjö då,» lät det slutligen, och så kom den otåligt väntade Eva in igen.

»Hvem var det der?»

»Hedda Ydrén, hörde du ju.»

»Ja, men jag har inte sett henne förut.»

»Nej, eftersom hon inte har varit här förut, så.»

»Det var tusan hvad du är lakonisk i dag.»

»Jaså.»

Brodern började hvissla melodien, som de nyss spelat, samt gick in i förmaket.

»Nej, men Rolf, hvad skall du med mina porträtt att göra!»

»Jag skall bara låna ned dem till ateliern. Herm på första sidan, numro fyra i ordningen, skall få röd näsa. Pastorn, som du svärmade för i skolan, skall få helskägg; prester få haså'ntnu. Din 'bästa vän', fröken Alm eller hvad hon heter, skall få uppnäsa.»

»Nej, men Rolf, är du alldeles tokig? Gif mig porträtterna, hör dul»Rolf gick baklänges kring salsbordet, och Eva följde efter.

»Vi få väl se. Kanske tuppen värper dem, om lillan svarar höfligt och snällt. Hvar har da lärt känna fröken Ydrén?»

»Vi spela å-quatre-mains tillsammans för professorn.»

»Nå, hvem är hon då?»

»Hon är dotter till fiskköperskan här på gatan. Gumman är enka och har pengar. Du kan välja mellan mor och dotter.»

»Det var väl inte underligt då, att flickan hade ögon att köpa fisk med. Det var snällt. Åh nej, vänta litet. Hvilka tider spela ni tillsammans här hemma?»

Men Rolf hade i tanken på de. vackra ögonen lemnat sin position obetäckt, och syster Eva snappade hastigt åt sig porträtten.

»Pytt, fick du veta't!» och så sprang hon in till sig.

* *

*

Det var ingen svårighet för Rolf att leta ut, när fröken Ydrén skulle hem och spela, och en ren omöjlighet för flickorna att då befrias från en så andäktig åhörare af pianomusik som Rolf i hast blifvit. För öfrigt hade man allt skäl att uppmuntra honom, då han litet emellan betalade sin plats med konsertbiljetter. Att han fick den rikligaste ersättning för dessa ofta dyra artighets-bevis genom att till konserten få ledsaga jämte sin syster en dam, hvars ansigte var vackrare än någonsin i den skära teaterhufvan, behöll han ännu för sig sjelf.

Gubben Berg skakade visserligen på hufvudet och tyckte, att de unga blifvit tokiga med sin musik, och att pojken offrade alldeles för mycket både pengar och tid på det. Men Rolf skrattade bara, ty han var en driftig .ung karl, som inte slösade bort mer tid och pengar, än han kunde taga igen.

Fadern var inte så litet stolt öfver sonen, men yttrade likväl ständigt med en viss misslynt-het sina tvifvel om, att Rolf gick den rätta vägen till lycka och välstånd. Pojken kunde ha fått studera. För knäfveln, han hade ju godt hufvud och hade i skolan fått premium litet emellan. Men så kommer det tjurhufvudet, när han är så godt som student, och säger, att han skall bli dekorationsmålare, och drar fram en mängd ritningar och snirklar.

På källaren Elghomet, der Berg med flera hederliga borgare infann sig hvarje kväll för att berätta anekdoter och förmedels några toddar få den rätta moraliska uppfattningen af lifsmedels-tullar och andra socialpolitiska spörsmål, fans det två partier i undervisningsfrågan.

Det ena partiet, hvars gossar oftast flyttades upp och fingo offentliga hedersbevisningar, var nöjdt med rådande förhållanden; der var man iallmänhet för latinet, och sönerna skulle till Upsala.

Den andra flockens män, hvilkas gossar hade otur eller mindre godt hufvud, stodo i allmänhet på realliniens sida oeh svuro i gemen öfver den nuvarande elementarskolan, som de påstodo vore en usel kaserninrättning, egnad att förkväfva individens goda anlag.

Till de förra hörde Berg, och så kom pojken och förklarade, att han skulle bli dekorationsmålare, när han kande få bli doktor eller häradshöfding.

Och så skulle han ¿udbevars gå och bli sin egen vid tjugofem års ålder också. De första dagarne brummade gubben från morgon till kväll öfver gossen, som trankilt gick med hatten på nacken, hvisslande operamelodier, och drog upp kolteckningar på sina ateliervägar, medan han väntade på beställningar. Och tror ni inte han flck’et, den tusan, för bondtur har han, sade gamla Berg, när han skröt för vännerna på källaren.

Men han skakade ändå fortfarande på huf-vudet. Pojken envisades med att kalla sig för arbetare och umgås med gesäller. Han var väl arbetsgifvare, den knäfvéln, när han hade egen atelier och en lärgosse. Men emottog ändå embets-uppdrag i deras välsignade föreningar! Och tillhörde han inte nu en sådan, som ville ha bort statskyrkan — och gick han inte vid gubbens sida till valurnorna och röstade på de liberala, »den sju-tusande pojken». Nej, det kunde inte gå i längden. Så hade inte han, Berg, kommit sig fram.Och det kan inte nekas till att Berg senior gjort karrier på sitt håll.

Han -hade börjat som torghandlare, flyttat öfver gatan in i egen bod och. slutligen dragit sig från affarema som hasegare. Han sof middag i gungstolen och gick ibland ned och tittade i »vågen», der han kunde, då det föll sig, köpa och sälja något större parti, för nöjes skull. Den enda motgång han egentligen hade haft yar när hans hustru dog. »För hon var då' en rigtigt bra och duglig menniska,» brukade han säga. Han spelade vira med borgarmagnatema och bjöd församlingens prester till sitt bord.' För han höll på statskyrkan liksom på de konservativa valsedlarna; under dessas högre tillskyndeläe ansåg han handel och industri bäst florera.

Kan man då undra på, att han skakade på hufvudet åt »pojken» som fått de der dumma radikala idéerna i hufviidet?

. Hvar gång fröken Ydrén stannade kvar till kvällen hos Eva, följde Rolf henne .hem, och när Eva stannade hos Ydréns, kom Rolf punktligt och hemtade sin syster.. På detta vis blef han införd i fru Ydréns hus och umgicks snart der lika ledigt som Eva.

Fiskköperskan hade. temligen tidigt mist sin man, som hon måst försörja. Sedan hade förtjänsterna räckt bättre .*ill..för henne och dottern.Småningom hade hon börjat lägga af, slutligen fått ärfva litet och egde nu det lilla huset der de bodde. Genom en väl inöfvad tjenarinna skötte hon ännu affären och gick stundom sjelf nied till bron. Hemma fans en annan tjenarinna och dottern.

Den goda frun var nu hvithårig och såg hederlig och präktig ut.

På ena sidan förstugan lågo salen, förmaket och sängkammaren, fint möblerade och öfverfylda med tapisseriarbeten, hennes dotters egentliga lifs-gerning. På den andra sidan kom man in i köket och ett stort hvardagsrum. Pelargonier och rosor stodo i fönstret. Gammaldags, hederliga möbler kring väggama och midt på golfvet ett stort ekbord med vridna fotter.

Der intog fru Ydrén alla sina måltider tillsammans med dotter och tjenare. Vänner och vänners tjenare sutto ofta der som gäster, och ingen var ringaktad. Fiskköperskan, som sträfvade och slet för att kunna gifva sin dotter förmånen af en högre bildning och ett bekvämare lif, än hon sjelf och denna krets åtnjöt, höll likväl strängt på att dottern skulle känna sig som deras like.

När Hedda var barn, gaf hon sin mor några gånger anledning att säga: »De äro för mer än du; de förtjena sitt bröd. Föraktar du dem, så föraktar du mig.»

När flickan var fullvuxen, visste hon, hvad hon hade att rätta sig efter. Hon infann sig regelbundet vid måltiderna, tog alla i hand och lät duasig af de flesta. Men sjelf undvek hon tilltalsord och öfver hufvud taget tilltal. Hon tolererade dem som sina likar och såg i tysthet ned på dem.

Då hon kom in till måltiderna, hade hon gema på sig en präktig drägt, som aflockade dem sådana utrop som: »nej, men se en så fasligt vacker klädning Hedda har p& i dag, då; den kostar väl pengar», eller: »aldrig har jag väl maken sett till krage; ja, Hedda hon kan allt!» eller något dylikt. De tyckte hon var en rar, treflig flicka, derför att hon icke visade dem någon ovilja och derför att hon, när modem bjöd på kaffe i de fina rummen, spelade på pianot för dem och leende mottog deras applåder.

Rolf blef genast en gunstling hos fru Ydrén, och han trifdes utmärkt i det stora hvardagsrummet, bland dessa menniskor, som alla voro hvarandras likar.

Der tröto aldrig samtalsämnen. Det rörliga lifvet nere vid den vackra hamnen gjorde dem romantiska och lifliga. Fanns ett täckt ansigte under månglerskehufvan, gjorde man det till en skönhet och diktade mer eller mindre tragiska kärlekshistorier derom. De hade reda på hvarandra såsom en enda stor familj. Trängda ihop på en plats med samma slags handel, fingo de ofta tillfälle att göra hvarandra tjenster. Var någon sjuk, sålde man för honom, och åt den fattige gjordes hederliga sammanskott.

Rolf tog med sig tidningar och föreläste. På det viset indrogos ofta dagens frågor i samtaletoch afhandlades på ett naivt, men ofta kvickt och roande sätt.

Plumpt skämt, som gema följer gladlynta samtal som ett ogräs, afkliptes tvärt af värdinnan, hvilken ingaf respekt; och Rolf visade äfven god förmåga att afstvra det i tid, helst när Hedda var närvarande lik en högre uppenbarelse.

När denna prinsessa, hvars skära hud och plastiska former intet arbete härjat, steg öfver tröskeln till hvardagsrummet, framstod hennes skönhet förhöjd mot de andras väderbitna ansig-ten, deras grofva lemmar och klumpiga arbets-drägter. När hon gick omkring och helsade dem med ett småleende, trodde Rolf att hon hyste sin mors vänskap för dessa okonstlade menniskor, som han nu också var vän med. Hennes fåordighet tog han för klokhet, helst de ord hon lät falla förekommo honom djupsinnigare, än när en annan sade samma sak. Hennes mjuka sätt tog han för godhjertenhet. Och han var ohjelpligt förälskad, den gode Rolf.

* *

*

Och föremålet? Det kan inte nekas, att hon dröjde längre kvar i rummet efter måltiderna, när Rolf var der. Hans lifliga sätt behagade henne, och hvarför inte också hans blygsamma, men illa dolda beundran. Det behöfdes minsann litet af-brott i hennes hvardagslif, hvars enformighet hon, likt andra qérf>rmiga, icke insåg närmaste orsakentill, men som hon ansåg sig fördraga med en engels tålamod för sin mors skull.

Hon spelade piano två timmar om dagen, emedan hon antogs ega gåfvor för musik, men kom aldrig öfver en jämn medelmåttas gräns. När hennes mors rum voro så fylda med broderier, att intet höm fans kvar att bekläda, tog hon itu med en förmaksmöbel åt sin mors kusin, fru Andersson vid södra hamnarmen. Fru Ydrén, som satte högt värde på »tant Andersson», blef mycket tacksam och glad, och Hedda hade den trygga känslan af ett gifvet verksamhetsfält för ett helt år, med utsigt till att få beröm för ett jätteverk, när möbeln väl var färdig. Då fröken ydrén efter slutad skolgång packade in de böcker, som fullkomnat hennes bildning, behöll hon i dagsljuset en fransk parlör, hvarur hon sedan dagligen lärde sig ett par sidor, fast besluten som hon var att en gång resa till Paris.

En dag, när detta energiska fruntipimer spelat en timme, lärt femton franska glosor och sytt en hel figur på förmaksmöbeln, lade hon sig helt uttröttad, som man väl kan tänka sig, på soffan med en roman i handen. Hjelten var målare; han hade mörkt hår och mustascher. Det förstås, det var en rigtig målare, som gick bland Apenninerna med sin portfölj under armen, en tyroler-hatt med örnfjädrar på hufvudet och Heine i duodes i fickan. Men ändå envisades han med att antaga Rolfs drag, när Hedda läste om honom.Hon lade ned boken med en ganska hykter min. Skulle hon möjligen vara kär i Rolf? I den der dekorationsmålaren, som till hälften var en plankstrykare, hade fläckiga händer, tarfliga vanor och för öfrigt bestämdt var mindre än hon och hette Berg. — Nej, min Gud, han var bara litet underhållande, det var alltihop.

Nog kunde man se, att mamma inte hade något emot Rolf. Meil mamma hade då den svagheten att skämma bort alla menniskor. Hon skulle gerna ha dansat på bröllopet, om Hedda gift sig med tant Anderssons Adolf, som förde sin mammas fisksump och gick i mollskinnsbyxor.

% Vid denna utsigt brast hon ordentligt i skratt och reste sig för att sätta upp håret framför spegeln. Dervid drömde hon vid sin sida en lång, smärt, helst blond herre, och hvarför inte i uniform?

Men det kunde ju inte en stilfull löjtnant introduceras i ljuset, så länge mamma envisades med att göra danstillställningar för fiskkopare, som dansade solo i vråarna, medan man dukade af bordel

* *

*

Rolf, som denna tid lefde på sin Galatheas leenden, fick likt Pygmalion en längre tid nöja sig med en fruktansvärdt mager kost. Detta försvagade emellertid icke hans låga, utan sporrade honom ytterligare att göra sig denna högt stående varelse värdig.Den unge mannen öfverhopades efter hand med beställningar och antog en mängd folk i sin tjenst. Han fick pris på en utställning och ett smickrande omdöme i en tidning för inredandet af en magnats palats. Han var äfven känd som en ganska lycklig talare på politiska möten.

När han någon gång hade tid att vända notbladen vid å-quatre-mains-timmarna, fick han en tacksam blick, och hans infall belönades med ett leende, som kom en rad perllika tänder att lysa fram mellan de vackraste läppar han visste.

En kväll diskuterade man i hvardagsrummet frågan om den kvinliga eganderätten.

Tant Andersson slog sig på knäet och förklarade, att nu kunde det vara tid på, att kvinnorna finge skydd i äktenskapet. Oerpå följde en mängd historier om olyckliga äktenskap, der rika flickor och fattiga löjtnanter spelade de flesta rollerna.

Herr Ek, bror till fru Ydrén och fiskuppköpare i hennes, affär, jämte tant Anderssons Adolf och hennes bror brefbäraren sammangaddade sig och påstodo, att saken var lika praktiskt outförbar som olämplig. Om hustrun hade aldrig så afgjord förvaltningsrätt öfver sin enskilda förmögenhet, skulle det ändå vara en smal sak för en karl, i synnerhet en vacker karl, att narra pengarna af henne, så länge en skilling fanns kvar.

»Visst inte, om de ha barn,» sade tant Andersson. »Hon ska’ vara ett fa, om hon inte tänker mera på barnen än på en usel karl.»»Nå, om hon också gör det,» inföll morbrodern, »tror ni, att en kvinna förstår att förvalta pengar? Och tror ni inte hon lika gerna tar sin man som någon annan till förvaltare?»

»Nog kan en kvinna skota litet pengar, om hon har allvar med sig,» sade fru Ydrén.

»Ja, du ja, och några andra,» menade morbrodern. »Men hur tror du Hedda och andra ’fint’ uppfostrade flickor skulle reda sig. Nej, pass, Mantel» (Morbrodern högg gerna på Hedda, som han inte tyckte vara så märkvärdig.)

Den tillfälliga tystnaden uppmuntrade den skägglöse Adolf att taga vid.

»Tror ni, att en karl med karakter skulle vilja gå som ett annat mehe och inte ha sin hustrus förtroende? Och var så god och säj, hvad skulle han göra, om det föll henne in att gå och förstöra sina och barnens pengar på kafferep, snask på kaféer och fina kläder. Puuh!»

Rolf ingrep nu: - <

»Ni kan vara säkra på, att män med karakter komma att i nio fall af tio åtnjuta sin hustrus förtroende. Och skulle det å andra sidan falla henne in att efter eget hufvud förvalta sin förmögenhet, så inser jag inte, att vi ha något att beklaga oss öfver, då vi ega precis samma rättighet och dessutom egt rätt att göra hvad vi vilja med både våra egna och hustruns pengar. Hvad det beträffar att kvinnan, som herr Ek säger, är genom uppfostran oförmögen att förvalta sin egendom, så går jag in på det. Men det kommer nogatt ändras, allt efter som hennes eganderätt utvidgas. Huru länge har kvinnan ens varit myndig? Och hvem kan neka, att hon visat stor förmåga på de nya områden, som öppnats för henne? Och hvad det nu till sist beträffar, att, som herr Ek oridderligt tillät sig, gå in på personligheter i en meningstvist, så vill jag bryta en lans för fröken Ydrén. Ordspråket säger, att äpplet inte faller långt från trädet. Så tror jag också att det är här. Och att döma af öfriga tecken, tror jag fröken Hedda med tiden skall bli en lika god praktisk förfakterska af den kvinliga eganderätten som herr Ek är en dålig motkämpe i teorien.»

Detta väckte bifall. Fru Ydréns Stina trummade med långfingret i bordet och sade: »Nu fick vi allt en

förespråkare ändå, Hedda!» — Tant Andersson och fru Ydrén logo och nickade åt hvarandra.

Hedda, som inte tyckte om diskussioner, hade likväl ännu inte lemnat rummet.. Rolf antog, att hon varit intresserad, der hon setat med handen under kinden och sett så tankfull och intagande ut. Egentligen hade hon tänkt öfver, att det var ganska riskabelt för en flicka med förmögenhet att gifta sig med en löjtnant. Rolf deremot hade växande inkomster och anseende och skulle tydligen taga vara på en förmögenhet. Och tänk så förtjusande han skulle kunna inreda en våning!

Hon reste sig och tog en omväg förbi honom. Hon hade uppsnappat de sista orden och sin morbrors lilla utfall. Nu räckte hon Rolf handen medett mycket älskvärdt leende och sade ett »tack», hvilket var ämnadt som ett ynnestbevis och en liten invit åt honom och en snärt åt morbror.

Rolf bugade sig med lycklig uppsyn och tycktes iardig att kyssa de fina fingrarna. Hedda drog hastigt undan handen och aflägsnade sig med en rodnad och förvirring, som icke var spelad.

Den der Rolf var det inte omöjligt alls att vara kär i, när skäl dertill förefanns.

Fru Ydrén tappade tre maskor af strumpa stickan, och den lilla brefbäraren drog fram sin snusdosa och plirade skälmaktigt.

Nu följde en mängd téte-å-téter vid pianotimmarna, då Eva gjorde sig ärende ut och ingen gjorde sig ärende in. Och slutligen kom frieriet i fru Ydréns förmak på en af de många broderade pallarne, under stark hjertklappning och ödmjuk fruktan hos Rolf och under en himmelsk rodnad och ett länge förberedt ja å Heddas sida.

Och så blefvo de gifta.

* *

*

Hedda ville gerna göra en bröllopsresa, men Rolf hade för tillfället en stor brådskande beställning, hvarför man stannade hemma i sin vackra våning och gjorde utflygter i stället, så ofta man kunde.

När arbetet, inredningen af en stor offentlig lokal, ändtligen blifvit färdigt, var fru Hedda opass-lig. Under de sista månaderna stängde hon trotssin mans böner och förmaningar in sig helt och hållet, af bekvämlighet, fåfänga och fraktan. Följden af detta blef en ganska långvarig sjukbädd, när en liten flicka kom till. Men Rolf fick uppbära mycken onåd såsom den egentliga orsaken till så mycket lidande.

Att den unga modem skulle gifva sitt barn di satte hvarken doktorn eller hon i fråga. Då amman om morgnarna räckte den rödfnasiga lilla flickan, som envist bibehöll ett ömkligt utseende, åt mamma att kyssa, skrattade mamma åt »fula trubbnos», som var så lik pappa.

Då den unga frun framhärdade i sitt apatiska tillstånd, föreslog slutligen husläkaren en resa för att förströ patienten och lifva upp krafterna. Rolf fick från denna stund mycket stort förtroende för sin husläkare.

Fru Hedda blef genast upplifvad, och man beslöt en resa till Paris. Den nötta, glömda franska pariören drogs fram, bands i maroquin och lästes vid ljus om nätterna. Den mörka Vesterlånggatan upplystes en tid dagligen af den vackra, eleganta fru Bergs företeelse, der hon gick i krambodarna och handlade småsaker, som de måste ha med sig. Den unge äkta mannen kände sig smickrad öfver, att hon vid inköpen tänkte på honom med. Men hur skulle det annars ha gått, ty han »tänkte då inte för två». Hon sade detta gladlynt och. med en kyss, så att han kände sig dubbelt tacksam. Han arbetade långt in på nätterna i sin affär för att bli färdig; och slutligen reste man då.Fru Berg, som böijat finna sitt äktenskap lika enformigt som sitt lif hemma som flicka, tänkte, då hon satt så vacker tillbakalutad i kupésoffan, att man borde resa hvart år. Rolf var nu en riktigt intressant kavaljer och belönades ofta för sin alltid vakna uppmärksamhet med en smekning.

Hon fördrog med tålamod hans egenheter. Såsom när han väckte henne med en kyss, just då hon var som tröttast, och sade: »Den här ut-sigten får du lof att se, min älskling.» Eller när han drog henne med sig till alla dibarn de kommo i närheten af, gjorde mödrar och ammor en massa frågor, smekte barnungen och slutligen tog Hedda om

lifvet och sade: »Längtar du, mamma lilla? Var inte ledsen. Mormor sköter henne så bra. Du skall se, hvad hon är dugtig, när vi komma hem.» —

Heddas vördnad för Paris ökades om möjligt vid ankomsten dit. Hon blef så inspirerad, att hon till och med gjorde sig en historisk fras, som visserligen blef ensam stående, men hvilken sedan ofta upprepades för bekanta: »jag sade åt Rolf, när vi stodo på triumfbågen: Jag skulle önska mig vara en Alexander för att eröfra dessa boulevarder åt mig.» —

När Rolf kom med sin evinnerliga marschroute för att draga henne med till alla möjliga museer och kyrkor, hade hon tyvärr oftast nervös hufvud-värk, så att han fick gå ensam. Men på kvällen följde hon honom gema ned på boulevardkafétfor att få litet frisk luft åt sitt stackars hufvud; kanske ock för att eröfra så mycket hon kunde af dessa boulevarder med dess böljande mennisko-ström, hvilken hon aldrig kunde se sig mätt på.

Litet emellan blef denna präktiga, nordiska skönhet föremål för boulevard-sprättames uppmärksamhet, dessa herrar med sin evigt enahanda klädsel, sin stereotypa liflighet och sina djerfva miner. Det var inte svårt att skilja parisare från hvilken utländing som helst — sade Hedda leende — de hade en alldeles särskild »chic». Rolf förargade sig öfver denna »chic», men å andra sidan var han blind för sin frus saknad af fransyskans lätta, behagfulla elegans. Ändtligen gjordes uppköpen, hvarviil den unga frun utvecklade en häpnadsväckande rörlighet och energi. Hennes nöje stördes likväl mycket af att hon inte fick smuggla det minsta. Men Rolf ville inte veta af det.

När man slutligen satt i kupén, sträckte hon sig långt ut och såg tillbaka med en öm, saknande blick på denna rörliga metropol, som hon kanske aldrig mer skulle återse. Hon skulle nu tillbaka till Stockholm, denna ömkliga, tarfliga småstad, hvilken hon nu såg ned på liksom på sin man.

Han tog sig tarflig ut i Paris, stackars Rolf. Honom hade minsann ingen vändt sig om för att se på. Och så mycket hade hon då sett af dekorationer i Paris, att der var bestämdt den minsta lärgosse artist och skulle ha blifvit en större profet än Rolf i deras fädernesland. Men Rolfvar hygglig och snäll ändå, och man fick väl finna sig i sitt enformiga lif.

När hon nästa gång väcktes för att se en utsigt, sade hon: »Kära Rolf, det der ha vi ju sett!» Och när han tog hennes händer och yttrade: »Nu är lilla mamma snart hemma hos lillan!» fick han en mycket onådig blick och svaret: »Rolf, plåga mig inte; du kan väl förstå att det är svårt nog ändå för mig!»

* *

*

Mormors lif hade varit mycket ensligt, sedan Hedda gifte sig. Inte ville hon »springa hos de unga och hänga sig på», fast Rolf grälade på henne för att hon kom så sällan; och att inte Hedda kom oftare var då inte att undra på, när man visste, hur upptagen hon var.

Tant Anderssons Adolf sade en dag med ett förargligt leende, att han sett Hedda ute, men att unga frun visst blifvit lika närsynt som sällsynt efter sitt giftermål. Han fick en skrapa, som tydde på, att han träffat en öm punkt.

Men så blef det lif i huset, sedan de unga farit. Amman, som inackorderats der med lilla Ella, befanns omöjlig, i det mormor fordrade att hon skulle vara som en mönstermor för den lilla. Egentligen var det en ganska välvillig menniska, fastän litet slarfvig; hon kände mera för barnet, än hvad man kunnat vänta af en kvinna, som lem-nat sitt eget barn till landet för att egna sig åt en annans.

När lilla Ella fortfor att se ömklig ut, beslöt mormor att sjelf egna henne sin vård och uppföda henne med komjölk, som säkert vore både bättre och kraftigare. Amman fick afsked; mormor gick halfva natten och vyssjade, och hon magrade flera skålgund på kuppen. Hon stötte sig med sjelfva tant Andersson, som oanmodad stälde sig i köket och kokade alla slags besynnerliga vällingar, hvilka mormor inte ville veta af, tills tant Andersson med sårad värdighet drog sig tillbaka och tvådde sina händer i fall det blefve tandslag. Men mormor segrade.

När de unga kommo hem, tryckte Hedda icke utan ömhet i sina armar en frisk, rödblommig liten flicka, som nu erkändes likna mamma. Rolf blef nästan tårögd och skrämde den lilla flickan med sina kyssar, tills han fick bannor af ungmor.

Den vaknade moderskärleken fick ett rikt verksamhetsfält i alla de små kostymer, som syddes och broderades åt Ella efter Paris-modell. — Men hur länge får man väl egna sin ömhet åt en sådan liten, förr än det kommer nya — klagade den unga modem för fru Ydrén.

Ny instängning, ny onåd och ny amma följde med den lilla nya.

Den unga frun flämtade åter på sin kanapé, men så föreslog den skarpsinnige läkaren sommarnöje vid saltsjön.När Rolf kom hem om middagarna, fann han sin fru i länstolen vid fönstret, omgifven af tidningar, hvilkas annonser hon studerade. Hon hade farg på kinderna, ögonen voro lifliga, och hon kallade honom för »min söta vän».

Hon böljade gå ut, och slutligen följde hon honom en dag för att se på en villa. Det var en präktig våning med en härlig utsigt, men bra dyr. Likväl tyckte inte Rolf den var för dyr, när Hedda fann den ’extraordinär’. Våningen var visserligen möblerad, men, »min Gud, det är ju tusen småsaker man behöfver ändå,» — sade den vackra fru Berg, som åter sväfvade omkring på gatan med liflig uppsyn och en massa paket.

Rolf drog en suck af lättnad, när allt väl blifvit ordnadt och man var utflyttad. När han hade tid, följde han med båten ut om kvällarna, men det blef ofta ej af, ty han låg rastlöst i för att skaffa ökade inkomster till de växande utgifterna. *

Bergs hade grannar i villan, och i dessa hade Hedda, som hon förklarade, .funnit ett »idealumgänge».

Det var grosshandlar Vinlands. Till herras oemotståndliga egenskaper hörde, att han kom ut hvaije kväll iklädd hvit väst, mörk redingote med blomma i knapphålet samt ljusa benkläder; och när han snodde på sina långa mustascher, blixtrade en juvelring på handen. Han hade alltid paket med sig ut till barnen och bjöd sin fru ögonblickligt armen, när han steg i land, men stan-

Ax och halm. 2nade tills båten åter lade ut för att med hatten lyft öfver hufvudet vinka afsked till medpassagerare, som han slagit ned på med sina ledsamma samtal. När denne sommamöjeshjelte väl satt på sin veranda, utgjordes hans prakt af ^jus sidenmössa, gul nankinsrock och lastingsskor.

Herr Vinlands kända egenskaper som köpman bestod i att han alltid hade pengar. Hans stora egenskaper som medborgare kunna sammanfattas så, att han aldrig gjorde en katt för när.

Hans fru hade ett täékt ansigte, var mycket väl klädd och kunde med en näpen min och ett par fromma ögon tala om både väder och vind. Detta herrskap beundrade h varandras elegans och grälade aldrig.

Rolf lät sig vänligt dragas in i detta umgänge, men fann det snart odrägligt.

Herrskapet Vinlands och en notarie, hvilken hyrde af dem, funno Hedda alldeles oemotståndlig och åtogo sig att inviga henne i det oskyldiga preference-spelet. Och när kvällen var som vackrast, satt man timtals på Bergs eller Vinlands veranda och trumfade med korten. Klockan mellan nio och tio, då man superat, företogs den egentliga promenaden för dygnet. Ett utmärkt medel mot öfverhandtagande fetma.

För den behagliga omvexlingens skull hade man tre mål. Ena kvällen gick man en half fjär-dingsväg till »skogskapellet» — en rasad stenbyggnad, som låg uppe i en hage och antagligen an-vändts till potatiskällare. Andra kvällen styrdeman stegen till en kal udde, der »Ljusbröderna» satt upp en aldrig nedgående sol på en stång, för att föreviga den dag de voro der och åto ägg samt kräftor. Den tredje kvällen gick man slutligen till »grottan i parken» der man, vare sig törstig eller ej, kolkade i sig ett vatten, hvars kemiska egenskaper herr Vinland analyserade med att smacka med läpparna och se mot himlen, påstående än att det var jernhaltigt, än svafvel- eller kalkhaltigf.

På dessa promenader mötte man sina grannar. Somliga var man för hög, andra för låg att umgås med, men det var

ändå roligt att gå och snegla på hvarandra. Och när. man mötte en stackars inföding, förföljdes denne med djupsinniga frågor om grödan och väderleksutsigterna.

Rolf hade köpt en liten båt, som han utstyrt vackert, och i hvilken han tänkte göra idylliska utfärder med Hedda. Olyckligtvis var Vinlands båt tungrodd och ohandterlig. Dessutom trifdes detta äkta par, som aldrig grälade, icke på tu man hand med hvarandra. Då Rolf öst och iord-ningstält sin båt och satt och väntade på Hedda, kom hon alltid med påhäng af någon eller några af sina grannar. Rolf brummade efteråt, men Hedda sade: »Vet du, Rolf, det är så obeskedligt af dig att vara så der trumpen mot så vänliga,, trefliga menniskor. Skall du jämt se ond ut, så är det väl bäst vi låta bli de der välsignade farderna.»Rolf föredrog småningom att stanna i staden och tillbringa sina lediga stunder med läsning. Han var inte lagd för lärda studier; hans riktning var fullkomligt praktisk. Men han var mennisko-vän och intresserade sig mycket för vigtiga samhällsfrågor. I synnerhet hade de nyaste arbetarerörelserna ådragit sig hans uppmärksamhet. Han betraktade dem med en klok och ädelsinnad mans blick. Han insåg det rättsvidriga i den alltför ojämna fördelningen af lifvets goda. Ju mer han tänkte i frågan, desto mer kände han sitt ansvar.

Han fann, att han med sina stora inkomster tillfredsstälde alltför många inbillade behof. Det hade varit hans nöje att gå Heddas alla önskningar till mötes, och ännu hade han aldrig knotat öfver de penningar hon begärt extra. Sitt folk hade han betalt ungefar som andra yrkesmän.

Han tänkte efter, att om han inskränkte några af sina öfverflödiga behof, skulle han kunna bereda sina arbetare bättre möjlighet att tillfredsställa deras verkliga.

Han blef mycket ifrig för denna sak och började räkna. Slutligen hade han några tabeller färdiga. Hans årsutgifter voro betydligt nedsatta. Hans arbetares löner voro något höjda, och han afsatte hvaije år en mindre summa för framtiden.

Inte förr än de inflyttat från landet och voro väl i ordning igen, drog han fram sina tabeller och sökte intressera sin hustru för saken.

Redan vid hans inledning såg hon obehagligt öfverraskad ut.»Kära Rolf,» sade hon sötsurt, »hvarför skall du tala med mig om affärer och siffror? Det bruka ni män ha för er sjelfva, och det är väl angenämast. Jag litar fullkomligt på dig. Sköt du husets yttre aflarer, så åtar jag mig de inre. Det går ju bra ihop.»

»Nej, förlåt! I fall den, som sköter husets yttre affärer, inte sätter sig i förbindelse med den som sköter de inre, så kanske inte det går alls.»

Hon bleknade och sjönk tillbaka i stolen.

»Är det kanske din mening att säga, att du är på obestånd?»

Han blef modstulen och tankfull i anledning af hennes otillgänglighet, så att han kom sig inte för att svara med det samma.

»Rolf,» sade hon ocli reste sig, »säg hur det är! Är du konkursmessig?»

»Nej, nej, visst inte,» svarade han, der han satt med korslagda armar i undran öfver sitt ideals min, så häftigt upprörd, så föga medlid-sam. Derför blef hans ton sorgsen och tveksam.

Detta ökade hennes misstanke och ängsliga ifver.

»Hur var det, Rolf,» sporde hon och lade handen på hans arm, »vi ha ju paktum? Mammas förmögenhet — — ja, du förstår, jag tänker på barnen.»

Hans bittra leende mildrades något, när hon nämde barnen.

»Var lugn,» sade han och reste sig äfven-ledes. »Allt är fullkomligt lagenligt ordnadt ossemellan. Jag kommer inte att röra ett öre af mammas pengar. Men det är inte fråga om något obestånd här. För barnens uppehälle sörjer jag till fullo, och för ditt med, ifall du nöjer (¿g med det underhåll jag har att erbjuda. Jag har endast velat säga,

att våra utgifter hittills öfverstigit hvad jag förmår, och att vi måste inskränka oss. Hur ledsen jag än är att besvära dig med siffror, så måste jag ändå be dig se på de här tabellerna. De innehålla differensen mellan föregående års utgifter och den summa jag tänkte föreslå till vårt hushåll hädanefter.»

Hon mottog nu med en viss ifver papperen och såg på dem, medan han studerade sin hustrus utseende, litet nyfiket, som han gjort det ibland på senare tider.

»Som du ser, har jag indelat dem i månatliga utgifter, och jag tänkte vi skulle börja med försöket nästa månad.»

»Ursäkta,» ropade hon efter honom, »var snäll och angif differensen.»

Han nämde summan och gick.

Hon tyckte att hennes man var mycket ointressant och ledsam. Emellertid trodde hon honom på hans ord, ty hon tillerkände honom den för-tjensten, att han var att lita på. Visserligen sänktes hennes högaktning för honom genom att han hade endast hälften af de inkomster han tagit sig min af, men hon fick nu rätta sig derefter, för att det skulle gå ihop.Hon satte sig upp i länstolen, stoppade papperen i fickan och började räkna i hufvudet. Hon räknade snällt utan siffror, fru Hedda. Efter att ha setat en timme i samma ställning, reste hon sig, ty hon var färdig.

Hon hade gjort sig af med en tjensteflicka och bestämt mindre kost och mer arbete åt de kvarvarande. Hon hade i tankarna prutat med sömmerskan, som hon brukat skämma bort, samt dragit in på barnens stat och på dieten öfver hufvud. Hon nekade sig utan kännbart offer teater-och konsertbesök. Och hon hade beslutit sig för att få 100 kronor i nålpengar af modern, som ju i alla fall skänkte bort dem. Detta behöfde inte Rolf veta, ty det hade han egentligen inte att göra med.

Våningen som den stod var naturligtvis räddad. Så ock hennes egen toalett och förmiddags-chokolad på konditoriet en gång i veckan. Den med Vinlands öfverenskomna preference-juntan för vintern var inte struken, och ett eget ekipage, men nu en enspännare, hägrade ännu som ett icke alldeles oupphinneligt mål för hennes blickar in i framtiden.

Tre familjer, vänner till Vinlands, deltogo utom dessa och Bergs i juntan; dertill kom notarien till ersättning för Rolf, hvilken icke spelade.

De fyra familjerna voro liksom huggna ur ett stycke. De hade dyrbart inredda våningar, ungefar af samma utseende, modernaste snitt på kläderna, fina maträtter och godt om pengar. På allt detta stödde sig äfven deras inbördes aktning och väivskap. Deras samtal gingo mest ut på att städadt skryta med sina härligheter, liksom äfven med sina barns utseende, klädsel och intelligens.

När någon for tillfallet blef efter, skröt han med sin hushållsaktighet eller med sin förnöjsamhet, tills han fick tillfälle att blända de andra på nytt.

Teater vidrördes ibland, men det var egentligen en öfvervunnen ståndpunkt, och om de ned-läto sig till att tala om några storheter inom konstens verld, var det med en min, som om de hört de bästa i Europa. För öfrigt voro de alla öfverens om, att storheter i allmänhet voro ointressanta och omöjliga som menniskor.

När de lemnade preference-borden för att sätta sig till supén, som vid hvarje sammankomst blef allt mera gourmandisk, visade dessa flegmatiska menniskor lif och glädtighet. Herrarne skämtade och sade saker, som kunde tagas på flera sätt. Damerna togo på sig en enfaldig min, vände saken så det blef ännu värre och lutade sig sedan mot stolsryggarna med servietten för munnen, halfkväfda af förstulet skratt.

Sådan var ungefär Rolfs uppfattning af dessa menniskor, och han bad Hedda upphöra med den odrägliga juntan.

Hon blef mycket förvånad och verkligt sårad. Nog hade hon sett, att han inte tyckte om dem, det hade han då visat de gånger han varit med och setat i ett höm och gäspat. Men hon kunde verkligen inte rätt fatta, hvad han hade emot såglada, älskvärda menniskor, annat än möjligen att de voro hennes vänner.

Han sade då rent ut, hvad han tyckte om dem, och att han inte fann dem vara ett lämpligt umgänge för hans

hustru. För resten förde de ett så kostsamt lefnadssätt, att han inte ansåg sig kunna gå med på det.

»Verkligen?» Hon visste sig inte ha öfver-skridit den månatliga utgiftsstat Rolf anslagit.

»Visserligen inte.» Men han märkte nog, att hon nekade sig (han hade inte hjerta att tillägga: och barnen) mycket. Bjöd han henne på teatern, på en konsert, en utställning, så hette det alltid, att hon inte hade råd, utan hon bad i stället att få dessa pengar till hushållet. Hvarför skulle man nu neka sig förädlande nöjen för ett sådant tarfligt umgänge?

»Mycket bra!» Hon visste nu hvad hon hade att rätta sig efter. De skulle lefva ännu mera indraget. De kunde ju taga barnen med sig och sätta sig i mammas kök bland drängar och pigor, der han trifdes så bra. Hvad förädlande nöjen beträffade, betackade hon sig, om han der-med menade konsertbiljetter, som kostade flera kronor, och sedeslösa pjeser på dramatiska teatern. Hon begärde intet för sin del. Hennes lön skulle bli uppfyllandet af sina pligter. Hans vänner skulle i henne se en uppmärksam värdinna. Hennes vänner skulle han slippa se i deras hem.

Hon sade detta i en lågmäld ton och med sitt vanliga vackra ansigte.Han visste inte om han skulle skratta eller gråta. Egentligen hade han lust till att fatta tag i trymån och slå den i bitar. Derför teg han. Ty han fruktade att förgå sig, om han gaf luft åt sin harm öfver hennes förakt för sin mors hem.

Han gjorde helt om, satte klackarne hårdt i golfvet och fattade ett kraftigt grepp i dörrlåset. Der vände han sig om och fick syn på det lilla hufvudet, som var sorgset lutadt i handen.

Han hyste ömhet ännu för denna vackra yta.

»Se så, Hedda,» sade han och slog armen om lifvet på henne, »inte skola vi gräla nu! Aldra minst för de der menniskornas skull. Vi behöfva ju inga andra. Nog kunna vi hitta på sätt att roa oss.»

»Ja bevars, vi kunde ju resa till en obebodd ö.»

Vid denna idylliska utsigt brast hon i tårar. Och Rolf lemnade henne, äfven för sin del tviflande på det lyckliga i den föreslagna situationen.

Heddas egentliga äflan var att stå på piedestal och stå så bekvämt som möjligt.

Hon hade gjort det i hemmet. Hon hade gjort det på Paris' boulevarder, der man faste sig vid en vacker yta. Hon hade gjort det inför Vinlands med deras vänner och gjorde det äri. Inte var det svårt att se, att dessa oklanderliga individer, som nu alltid helsade henne med ett sorgens beklagade i sin min, ansågo henne vara en ovanligt stilig fru med en martyrgloria och en tölpaktig man.Hon hade stått på en ofantlig hög piedestal infor Rolf, och det var då han blickat dit upp som han for henne framstått i en fördelaktig dager. Och nu, när hon väl skänkt honom sin dyrbara person, tar han sig före att sätta sig öfver henne och liksom vilja höja henne till sig. Det var ett oförlåtligt missgrepp af honom. Hennes värdighet kräfde, att hon rättade det.

Han lät just inte kufva sig, den der Rolf, det kunde hon då märka. Men hon lät heller inte kufva sig. Han skulle minsann ånyo få blicka högt, han också. Hon skulle helt enkelt blifva ett mönster till husmoder. Och det blef hon på sitt sätt och i de flestas ögon.

* *

*

Under det hon värnade om sin egen värdighet och bekvämlighet, visste hon sätta sig i respekt for sina tjenare och genom dem hålla huset i ett prydligt skick. Hon såg till att ingenting förfors, men så var det också ett skramlande med nycklar, ett upp- och igenläsande af skåp dagen i ända. Hon sågs nu oftare med synål än brodernål i handen. Småflickorna, Ella och Inga, fingo emellertid veta af, att de gjorde mamma besvär.

Hon verkstälde sjelf sina torguppköp, klädd i en särskild kostym. Mamma var en gång för alla ombedd att sända hem om det fans någonting särskildt i fiskväg, hvarför unga frun inte hade någon anledning att besöka fiskarhamnen.På promenaden och i kyrkan, dit hon gick hvar söndag och ofta tog flickorna med, uppträdde hon

med en solid prakt.

Så snart flickorna kommo i den lämpliga åldern, skref hon in dem i en större skola. Dit gick hon litet emellan och höll långa samtal med rektorn om uppfostran, men gick aldrig in i lärorummet.

Rolf lekte med flickorna, när han var hemma, tills de blefvo yra af glädje, och mamma bannade alla tre för ett ostädadt uppförande. Rolf var inte nöjd. Han tyckte att flickorna blefvo för mycket dockor och var rädd för, att de skulle blifva »studiemarionetter» som han kallade det.

Hedda sade, att hon satt dem i en af stadens .förnämsta skolor, och att det väl inte var skäl att krångla och byta, ty det hade hon och rektorn kommit öfverens om, att det var det dummaste man kunde göra. Men det kanske var hans önskan att de ginge i folkskolan, så kunde ju hans arbetares barn få råd att gå i högre skolor. Hon hade nu fått reda på, att han betalte sina arbetare ovanligt högt, hvilket hon gema kom fram med.

När hon kom in på det kapitlet, drog Rolf sig gerna tillbaka, emedan han visste, att ett resonne-mang i det ämnet blott skulle leda till gräl. Och då han hade både modem och skolan emot sig, blef han den tappande parten, medan flickorna blefvo allt.mera korrekta och mindre originella.

Fru Hedda hade blifvit fetlagd och tog sig mycket imposant ut. Hon var inte olik en romerskmatrona, och intet kunde öfverträffa den värdighet, hvarmed hon räckte sin man kinden att kyssa.

Vissa helger, då mamma Ydrén, gamle Berg, syster Eva med sin man, jemkramhandlaren, och deras barn, som lekte kura gömma i salongen, tant Andersson och Adolf samt några af »Rolfs vänner» voro hemma, bar detta vackra ansigte, med sitt aldrig svikande, pligtskyldiga leende och sin milda, fördragsamma min, rent af helgongloria.

Och han, som hade en så vacker hustru, en prydnad för hans hus och höjd öfver all misstanke för otrohet, han var väl nöjd? En tok var han. Ty han skulle heldre velat ha haft en hustru, som svikit honom, om hon ångrat sig, höjt sig till honom i kärlek, värmts för hans intressen och mött honom med sympati.

Han var alltid ridderligt artig, ehuru något kall, mot denna flegmatiska madonna, som inte kände sig otillfredsstäld med en köld blandad med så mycken respekt.

Hon skrattade mycket godt en dag, när Ella hittade några gråa hår i pappas hufvud, och kallade honom sedan den dagen vänskapligt och litet öfver-lägset »gubben».

Det var ju så naturligt, att kärleken dem emellan icke längre var så »fraîche». Hon var ganska nöjd med »gubben» för resten. Hans affär gick bra, och hon visste, att han samlade kapital. Hon förstod nog, att det var litet och kunde ha varit större, om inte de der arbetarna göddes, men det var ju omöjligt att öfva något inflytande påRolf i den vägen. Emellertid motsåg hon ett godt arf efter modern, och sammanlagdt kunde det ju bli ett icke föraktligt kapital, tills hon skulle med den värdighet, som blifvit hennes kännemärke, föra sina döttrar ut i verlden.

Hon fruktade icke denna stund, ty hon visste, att folk skulle säga: »flickorna äro nog söta, men de blekna alldeles bredvid modern».

De skulle då börja ett större umgänge, som de afhållit sig från sedan meningsutbytet om Vinlands. Och hon trodde, att Rolf liksom hon var nöjd, att de båda lefde för att räkningarna skulle gå ihop, och för det sociala anseendet.

Hvad visste hon om den ungdomlighet och den starkt utvecklade erotiska känsla, som likt en dold ström rörde sig inom denna driftige yrkesmans och ifrige politikers själ.

Hur skulle hon icke ha skrattat, om man sagt henne, att hennes nästan fyratioårige man svärmade platoniskt än för en aktris, än för en dam, som han brukade se i spårvagnen, än för ett porträtt i boklådan. Hur skulle hon inte ha sett ned på honom, om hon vetat, att han erfor en mans an-fäktelser, hvilken ännu sökte sitt kvinliga ideal eller komplement.

Men Rolf uppfylde sin tid med en rastlös verksamhet och höll sig uppe.

* *

*Rolf, som intresserade sig for arbetarefrågan .öfver hufvud, faste naturligtvis äfven vigt vid kvinnofrågan på detta område. Han ville gerna inom sin atelier inrätta en kvinnoafdelning, som kunde lämpa 3ig för smärre dekorationsarbeten, hvarigenom han kunde rädda några unga arbeterskor för den allt för sorgliga lott, som drabbar så många af dem. Marknaden var ju öfversvämmad af utländskt kram: skrin, dosor, brefpressar, pappersknifvar, etuier, portföljer och dylikt, som gingo väl åt, om dekorationen var nätt. Det var tid på att den inländska industrien tog upp konkurrensen, och han beslöt offra några tusen kronor på försöket.

Då han iordningstält en mindre atelier för en föreståndenderska, som tillika skulle vara mönster-riterska, samt några arbeterskor, annonserade han den förstnämda platsen ledig.

Första dagen infann sig på hans kontor en ung kvinna, hvilkens ansigte föreföll honom bekant, och hvars utseende för öfrigt tilldrog sig hans uppmärksamhet. Hon var iklädd en mörkgrön, snygg, men tarflig klädning, en grå schal och en lång, svart hufvudduk, som på ett behagligt sätt var virad om hufvudet och lät ett blondt, vågigt hår synas. Trots sin fattiga klädsel hade hon något fint och artistiskt i sitt utseende. Men hon var icke vacker. Ansigtet var väl kort, hyn var grumlig, näsan rak, men något tjock, ögonen grå och icke stora. Men de voro uttrycksfulla, och munnen var vacker. Hon lemnade en portfölj och sade, att hon kommit för att söka platsen somdekorationsmålarinna. Men hon såg inte ut att vänta något gynsamt svar.

»Ursäkta, men jag tycker jag sett er förut,» sade Rolf, innan han öppnade portföljen.

»Ja, vi ha visst varit samtidiga vid Tekniska skolan.»

Rolf rodnade. Nu kom han ihåg. Det var ju »finniga Lova», som de elakt kallade henne, en skygg, fattig flicka, och då nästan bara barnet. Rolf hade särskildt en gång råkat ut för att använda nämda epitet, just när hon gick förbi, och man hade sedan disputerat en stund om huruvida hon hört det, men icke kunnat märka det på den förbiskyndandes min. Antagligen hade hon likväl gjort det, ty Rolf märkte, att hon sedan ännu sorg-fälligare undvek de slyngelaktiga kamraterna, som tyckte så mycket om öknamn och hade vackra sådana för vackra flickor. Hade nu detta legat och grott hos den unga flickan hela tiden? Det var inte otänkbart. Han blef ifrig att visa sig vänlig och tillmötesgående, skyndade sig att läsa namnet under teckningarna, bugade sig artigt och sade:

»Mycket riktigt, fröken Louise Algren; nu kommer jag ihåg. Det var ju roligt att träffa på en kamrat.»

Med stigande intresse och förvåning såg han på dessa teckningar å papperslappar af olika form och färg, vimlande af genier, blomgrupper, arabesker och täcka vyer; alla originella och vittnande om stor begåfning.Han skämdes öfver att han vetat så litet om hennes talang, medan han och kamraterna fjäsade för vackra och välklädda, men obegåfvade kvinliga kamrater.

»Ni har ju en konstnärsbana framfor er,» sade han allvarligt. »Jag tycker nästan det vore synd att locka er in så godt som på handtverkets område.»

»Konstnärsbana,» upprepade hon sorgset och skakade på hufvudet. »Huru många komma fram på den vägen? Och för resten kan det väl göra det samma, om jag ritar figurer på askar eller sätter dem inom ram på väggen.»

»Nej, förlåt, det är en stor skilnad. Der förtäras de inte af rost och mal, och der hänga de, med ert namn inristadt. Hvad tror ni en teatermålare, som trollar fram en hel verld af illusioner, är mot den, som målar en landsvägsremsa, ett träd, en fårskock, och hänger det på väggen.»

Hon skrattade mycket behagligt.

»Ja, så är det nog. Men nu talar ni om storheter. Jag är nöjd, om min lilla talang kan bidraga till att som en konst i hemmet hålla sinnet för skönhet och prydlighet vaket.»

Det var en treflig flicka att tala med, det der.

»Har ni inte varit vid Fria konsternas akademi?»

»Jo, en liten tid; men så slutade jag tvärt.»

»Ni hörde kanske till de missnöjda?»

Åter det sorgsna leendet.

»Nej, visst inte; jag har inte haft tillfälle att blanda mig i några estetiska strider. Nej, pappadog, och då måste mamma och jag ensamma skaffa bröd.»

»Ah, ni har kanske varit ritlärarinna?»

»För femtio öre i timmen ett par gånger i veckan? Ja, det försökte jag, men jag hade inga rekommendationer och kom ingen vart. Jag gaf mig till en bokbindare och linierade böcker; och se'n sysselsatte jag mig med borstbinderi. Men inkomsterna räckte inte.»

»Så-å.»

»Mamma hade börjat bli klen. Då gaf jag mig till en cigarrfabrik; det var större inkomster.»

»Åh, det var sorgligt.»

»Ja, det var svårt på många sätt. Slutligen blef jag erbjuden en plats som uppasserska hos en restauratris på en ångbåt.»

»Verkligen? Tyckte er mor om, att ni antog sådana platser?»

»Har ni försökt att svälta? Mamma arbetade sjelf som hjelphustru, men kom ofta hem sjuk. Man sade, att det var godt om drickspengar på den der båten.»

Han intogs af lifligt medlidande, på samma gång det förargade honom att en så fin, energisk flicka inte skulle få någon annan plats. Han visste, hvilka anspråk till och med en hygglig karl hade på att få vara näsvis mot en uppasserska.

»Nå, var ni nöjd?» sade han med ett ofrivilligt ironiskt tonfall.

Hon rodnade och såg ett ögonblick ut som . om hop velat draga sig sårad tillbaka, men äu-HERR OCH FRU BERG. 43

'

drade hastigt min, tog fram några papper och räckte honom dem allvarligt och bedjande.

»Här äro betyg, som utvisa god fräjd. Om ni vet, hvilken svår ställning en hederlig flicka har som uppasserska, så gif mig platsen, i fall ni är nöjd med ritningarna!»

Han hade redan ångrat sin andra elakhet mot »finniga Lova».

»Jag menade inte något illa,» sade han. »Jag förargade mig bara åt den dumma, tölpaktiga jargonen i restaurationslokaler. Hvad platsen beträffar, så är jag öfvertygad om, att ni passar utmärkt för den. Det vore meningen, att ni skulle förestå ateliern, på samma gång ni ritade och komponerade mönster. Er arbetstid blir från kl. 8 på morgonen till kl. 7 på aftonen, med två rast-| timmar. Er lön blir två tusen kronor, med på-ökning, om affären går framåt. Här är kontrakt,

| och för ordningens skull kanske ni ville teckna under ett åt mig.»

Den unga kvinnan gick hastigt fram och skref sitt namn med stadiga bokstäfver; men när det var gjordt, brast för ett ögonblick den spända kraft hon bibehållit under de många pröfvoåren,

I och hon sjönk ner på en stol, satte händerna för ögonen och började snyfta.

Rolf närmade sig rådvill med ett glas vatten.

»Ack, förlåt, förlåt, jag kan inte hjelpa det,» sade hon. »Det är visst bara glädje. Om ni visste hur fattiga, fattiga vi ha varit!»Rolf böljade nu syssla med sin kopiebok och öfverraskades plötsligt af att ett par mjuka läppar trycktes mot hans band. När han vändt sig om, var den unga kvinnan redan vid dörren.

Han kände sig missnöjd. Han fruktade, att han fått göra med en öfverspänd och kanske kokett flicka. Men så tänkte han, att han väl nu var elak mot henne for tredje gången — och så advocerade han för henne.

Hennes sätt hade till sista ögonblicket varit lugnt och godt. Hon hade ärligt redogjort for sig, utan att han begärt det. Hon hade lidit af fattigdom med åtföljande förödmjukelse och befann sig i följd af omkastningen i sitt öde i ett öfverretadt tillstånd samt ansåg väl Rolf som sin välgörare. Emellertid beslöt han att motverka vidare excentriska utbrott.

När han gick hem, kände han sig lätt och glad, som när man på ett behagligt sätt gjort en god gerning. Han tänkte, att den lilla episoden nog skulle roa Hedda. Hon hade nyligen blifvit skyddsfru och talade gema om fattiga.

Han fann sin hustru väntande sig vid tébordet, der hon presiderade med en oupphinnelig storhet. Ella och Inga sutto raka och tysta på hvar sin sida om henne, betraktande bordet med hungriga blickar. De skulle nog gerna ha sprungit ut mot Rolf i tamburen, men dylikt bråk och slarf hade modern länge sedan lärt dem att lägga bort. Rolf hade med sig apelsiner åt dem. De blefvo glada oph sprungo upp for att skala dem, men fingotillsägelse att genast upphöra och vänta till följande dag.

När man ätit en stund, kom Rolf med sin berättelse, som han tyckte kunde vara lärorik för deras döttrar. Hedda såg inte mycket road ut.

»Ja, kära du,» sade hon, då han slutat, »det är ju bra, om du får nytta af den der flickan, fast jag fruktar, att du gjort dig för stora förhoppningar. Du vet, att jag har för princip att inte blanda mig i dina affarer, men nog råder jag dig att se upp. Att hon varit liniererska och borstbinderska, det går väl an; men cigarrarbeterska och uppasserskal Mon Dieu, c'est horrible, vous comprenez, ces dames-là!--» en axelryckning ifyllde den bristande franskan.

»Min gud, min gud,» upprepade Inga, som roade sig med att följa med systems lexor i franskan. Emellertid fick hon en sträng blick af mamma för den fria öfversättningen.

Rolf rynkade ögonbrynen, och fru Hedda fruktade något slags tillrättavisning i flickornas närvaro, hvarför hon skyndade sig att tillägga:

»Men gud bevars, det kan ju också bli mycket bra. Det är synd om den stackars menniskan. Om du ger mig deras adress, så skall jag gerna skicka litet mat till gumman, och det vore visst inte omöjligt att skaffa dem vedpoletter till vintern.»

»Kan inte mamma ge den stackars flickan någon aflagd klädning också? Bappa sade ju, att hon såg så traskig ut,» sade Ella, som hade stor vördnad för vackra kläder.»Det sade jag inte, min flicka,» yttrade Rolf allvarligt och med en viss skärpa, »jag sade, att hon såg ordentlig och fin ut, fast hon var fattig; och det skall du taga exempel af, om du blir fattig en gång.»

Derefter vände han sig till sin hustru.

»Allmosor till fröken Algren och hennes mor undanber jag mig. Det behöfs inte, och sådant får inte förekomma inom min atelier. Det är min princip. Fröken Algren har två tusen kronors lön, och på det kan hon berga både sig och sin mor.»

»Två tusen kro - - åh du min store, två tusen kronors lönl Jo, jag tackar jag! Bevara mig väl från att erbjuda en så fin fröken gåfvor. Jag hoppas bara, min kära Rolf, att dina egna döttrar en gång med tiden kunna få någon plats i din affar med en sådan lön.»

»Det hoppas jag med,» sade Rolf allvarligt, »och det skulle glädja mig, om de med tiden blefve så dugliga och talangfulla som fröken Algren.» — Och efter £tt kort god natt tog han sitt ljus och gick in till sig.

* *

*

Hans nya biträde infann sig punktligt vid öfverenskommen tid och hade fullkomligt öfver-vunnit allt känskjpjunk. Hon tycktes ifrig att visa sig lugn, driftig och praktisk, och hon lyckades öfver förväntan.Rolf hade äpnu inte atelieren fullt ordnad och endast ett fåtal tillverkningsartiklar på sin lista. Hon ditsatte en mängd nya saker och visade god uppfattning vid alla behöiliga anordningar. Hon kände flera unga arbeterskor, hvilka hon föreslog såsom lämpliga, och hennes ansigte lyste af glädje, när han antog dem. Han märkte, att hon haft tid att ömma för andra, och att hon inte hyst högfärd mot kamrater, som hon stått högt öfver.

Längre fram såg han ofta goda karaktersdrag hos henne. Sin egen tid var hon icke mycket mån om, utan använde ibland nätterna till ritning. När en arbeterska visade anlag för rita, undervisade hon henne på söndagarna och utbildade dervid ofta elever, som sedan kunde skaffa sig förmånliga platser.

En arbeterska gladde hon sig särskildt åt att hafva räddat. Det var en af de första hon föreslagit till antagande. Louise hade bott granne med henne och visste att hon af sina föräldrar, ett arbetsfolk, fått mycket stryk, litet mat oöh ingen kärlek. Den unga kvinnan hade starka, nästan fula drag och en trumpen uppsyn, men föreföll att hafva starkt »tycke».

När Louise uppsökte henne, var hon korsångerska vid teatern och sydde för öfrigt linnesöm. Louise erbjöd henne i stället att aftrycka och om möjligt afrita mönster. Hon samtyckte och visade snart begåfning för sitt arbete.

Men hon hade icke varit länge der, förr än hon en dag uteblef; hon kom ej på flera dyga.Louise gick till hennes hem. Der yisste man ingenting och brydde sig icke om saken. Efter några månader kom hon tillbaka. Hon bekände, att hon låtit enlevera sig af en herre, som nu ville köpa sig fri. Och hon begärde ödmjukt att få igen platsen för att slippa »uslingens» pengar.

Louise måste vända sig till Rolf. Han afrådde först, ty han hade motvilja mot arbeterskan, men Louise bad för henne och vann slutligen hans med-gifvande. Senare öfvergick denna kvinna till en porslinsfabrik och for slutligen till Amerika, der-ifrån hon skref till Louise, omtalande att hon var lyckligt gift med en präktig karl, som kände hennes föregående öden, och att hon förtjente bra med pengar.

»Jag visste väl jag, att hon hade karakter,» tilläde Louise leende, då hon lemnade Rolf brefvet.

Louise hade i början fel såsom föreståndarinna. Hennes godhet förledde henne till svaghet mot sina underordnade arbeterskor. När de begagnade sig af hennes lättrogenhet till sin fördel, blef hon häftig, öfverilade sig, körde bort dem — och tog dem igen i tjensten. Rolf rättade henne allvarligt, nästan broderligt; och småningom blefvo de allt mer goda vänner.

Han vande sig att tala med henne om sina arbeten och arbetare, sina politiska eller sociala funderingar. Hon intresserade sig lifligt för allt detta, om ej för annat, så af tacksamhet.

Hon beklagade sig emellertid öfver, att hon var så okunnig, då hon knapt läst något, sedanhon gick i skolan. Han rädde henne att gå. på' arbetareinstitutets föreläsningar. Hem gjorde det och lockade med sig så många hon kunde af arbeterskoma. När det var något de ej -hade förstått, frågade hon Rolf, och det var honom ett nöje att i böcker taga reda på svaret, om han inte hade det till hands.

På detta sätt hängaf han sig utan reflexion åt behaget af ett sympatetiskt kvinligt umgänge, som han dittills saknat. Det blef hans hustru förbehållet att visa honom faran häraf.

* *

*

Fru Berg visade sig aldrig i sin mans atelier eller på hans kontor. Hon var rädd för alla färgburkarna och hyste motvilja mot Rolfs arbetstagare, som hon ansåg gödas på familjens bekostnad. Hon undvek bekantskapen med hans skickligaste ritare och målare, hvilkas talang hon kanske måst gifva sitt erkännande. Rolf bjöd ingen af dem

hem, derför att hon aldrig föreslog det och han sjelf inte gerna ville taga hem några gäster efter affaren med preference-juntan. Han märkte, att de flesta, som bjödos hos dem, räknades som »Rolfs vänner», hvilka hon. visade en pligtskyldig »uppmärksamhet».

Mot Louise Algren var naturligtvis hennes motvilja fördubblad, sedan den kvällen Rolf och hon haft sitt lilla meningsutbyte om det nya bi*

Ax och hatm. 8trädet. Följaktligen k&nde inte fru Berg Louise som sedån en längre tid varit i affären.

Så var det inte med fru Ydrén. När Rolf verkstält - en större målning, gick hon gema till stället och beság den, och hans atelier gick hon aldrig förbi utan att helsa på, emedan hon visste sig vara välkommen. Fröken Algren blef hon genast intagen af och kom ofta in till henne med skrin och andra småsaker för att få målade. Oå hon envisades med att betala, lät Louise någon af arbeterskoma få extra förtjenst för dessa små-teckningar. Tant Andersson, som ofta följde med, tog med sig all verldens gamla saltkar och byttor för att få grannlåter på.

Ofta nog såg man Au kretsen kring ekbördet i hvardagsrummet utfyld med Louise och någon af arbeterskoma. Och det blef trefligt som i forna da'r, ty Rolf kom ibland med. Då bjöd fru Ydrén på något extra, och man kunde sitta och prata till inemot midnatt.

Men fru Berg, som var en sådan pligttrogen mor, lade sina barn kl. 8 och kunde icke sedan komma ifrån, hvarför hon endast gjorde förmiddagsvisiter hos mamma.

Emellertid började modems och tant Anderssons ständiga lofsånger öfver den der Louise skorra i öronen på henne. Mamma fick en underförstådd skrapa för att hon bjudit till sitt bord en person i Rolfs tjenst, som Hedda ännu inte sett hemma hos sig. Rolf blef å sin sida en dag oväntadt anmodad att till en söndagsmiddag bjuda hem»den der märkvärdiga menniskan fröken Alström eller Alberg, hvad hon heter».

Han blef angenämt öfverraskad, ty han hade länge fruktat, att Louise skulle ansett sig ringaktad, derför att denna bjudning så länge uteblifvit, och derför att hon aldrig sett hans fru. Emellertid fruktade han, att Louise ändå kunde känna sig ringaktad inför hans »paranta» hustru; men framförde ändå bjudningen. Den emottogs som en kallelse. För att det inte skulle blifva allt för stelt, inbjöd Rolf sin svärmor, tant Andersson med Adolf, pappa Berg och syster Eva med sin man.

Louise kom, behaglig och okonstlad som vanligt. Värdinnan var för tillfället inte inne. Men gamla frun drog gästen med sig till en soffa; barnen stälde sig omkring, pratade med Louise och syntes tydligt dragna till henne. Eva satte sig att preludiera på pianot, och Rolf slog sig ner i en f&tölj och tyckte han hade hemtrefligt.

Slutligen kom Hedda in med spiselrosor på kinderna. Hon helsade ovanligt vänligt och ursäktade sig för sin frånvaro, men »man måste ju tänka på soppan och steken, för jungfrur äro inte att lita på, ser lilla fröken». Detta var en osanning, ty de hade en utmärkt kokerska, som hon brukade lita på, och Rolf satt och undrade, af hvilken anledning hanB hustru spelade huslighetens rol.

Under middagen bibehöll hon ett okonstladt, hjertiigt sätt, som gjorde hennes omgifning upprymd. Barnen pratade högt. Gubben Berg, fruYdrén och tanten foreslogo under skrattsalvor högtidliga skålar för hvarandra. Jernkramhandlaren och Adolf gjorde konster med knifvar och gafflar och ingingo vad.

Allt detta passerade utan -att störa det klara lugnet i värdinnans ansigte. Men Rolf och Louise hade börjat ett samtal om en pågående strid inom konstens verld, en sak, som Hedda icke hade minsta reda på, men i hvilket ämne de två voro väl hemma. De hade läst allt om det och sett en mängd taflor, som de talade om; möjligen sett dem i sällskap. Och utan att se sig om, utan att lyssna på någon annan förirrade de sig allt längre in i ämnet med en trygg, lugn min och strålande ögon. De stodo på samma sida i striden, och när den ena gjorde en anmärkning, sade den andra: Ja, just så har jag tyckt.

Och der satt hon glömd och förbisedd, hon, som bjudit sin mans aflönade biträde hem och visat sig vänlig. Hon, som beslutat att öfverglansa denna fröken Algren icke blott med elegans, atan med sin husmo derlighet och sitt glada, tillgängliga väsen.

Hon reste sig och bröt upp från bordet. Lik« väl bibehöll hon ännu sin älskvärda min. Men när gubben Berg kl. 8-tiden föreslog, att man skulle »alle man» dansa française i salongen och sjunga till, då blef det litet för tålamodspröfvande. Hon ringde på tét, hvilket hon serverade med en uppsynt som angaf, att det var sista numret pä programmet.Rolf följde sällskapet för att få frisk luft När man kom ut, var det ett härligt månsken, och Evas man föreslog en promenad. Hela sällskapet föjjdes åt, och jernkramhandlaren bjöd alla io på ett kafé. Stämningen var hög. Gubben Berg var specielt så lifvad, att han friade till Louise; då han fick afslag der, till tant Andersson, och slutligen till fru Ydrén, »egentligen den trefligaste flicka han visste näst enkedrottoingen». När man skildes åt, var tiden ganska framskriden. Louise hade en lång väg hem, och Rolf följde henne.

När Rolf kom hem, var det inemot midnatt. Till sin förvåning fann han sin hustru sitta uppe och invänta honom i salongen.

Han nämde hvar de varit, och hon reste sig på sitt mest majestätiska sätt och .sade:

»Jag är inte nog ogranlaga att begära redogörelser. Du mins kanske, att jag rådde dig att inte ta den der unga kvinnan i din tjenst. Du ringaktar visserligen mina råd, men jag vill ändå uppfylla min pligt. Nu råder jag dig, att du tänker på den der flickans rykte, om det är värdt att taga vara på.»

Han var alltför häpen för att hinna svara, innan hon lemnat rummet.

Han fick en tämligen sömnlös natt. Skulle han verkligen ha gifvit Hedda anledning till att vara svartsjuk? Nog talade han mycket och gema med fröken Algren, men sådant måtte väl en man ha rättighet att göra. Han mindes väl sin egen morfar, den bästa familjefar i verlden, som intevisste bättre än få samtala en stund med Fredrika Bremer. Sådana exempel funnos många. Hade någonsin han och Louise utbytt en blick, som tydde på annat än en lugn, passionfri vänskap? Visst icke. Han somnade godt vid fyra-tiden, på det klara med sig sjelf, att hans vänskap för Louise var en känsla, som icke hade det ringaste med hans äktenskap att göra.

På morgonen beslöt han likväl att undvika allt för långa samtal med sitt biträde, så att ingen skulle få anledning till prat.

Åt sin hustru sade han allvarligt och bestraffande, innan han gick:

»Du tillät dig i går en insinuation, lika orättvis och olämplig mot mig som mot fröken Algxen. Så länge jag inte sviker mina pligter, fordrar jag tillbörlig aktning.»

Det var nu han som lemnade henne stum.

När Rolf setat en halftimme på kontoret, hade han tre gånger återvändt från dörren, som han närmat sig i afsigt att af ett tämligen ovigtigt skäl gå in i fröken Algrens afdelning. Slutligen hörde han hennes röst i förstugan och kände en mycket oplatonisk hjertklappning. Men advokaten för den platoniska känslan sade, att det var en helt naturlig rörelse, härledd från den känsla af obehag hans hustrus ogranlaga yttrande framkallat. Den vise advokaten påtog sig derefter* en mycket snusförnuftig min samt rådde herr Berg att skynda ut i ytterrummet, så behöfde hon inte söka honom ensam i kontoret.När han kom ut, fann han sin kassör inbegripen i samtal med Louise. Det var en beskedlig, pålitlig gosse med svärmiska ögon, och som mycket sysselsatte sig med sin lugg och med sin halsduksrosett. Var det inte äckligt att se, hur han stod och gjorde sig till för Louise! Inte af-färdade hon honom heller, utan nedlät sig till och med att le. Nej, hon tog verkligen inte nog vara på sin värdighet Den stackars kassören förpassades med några få, kärfva ord in på sin post, der han sedan satt orörlig några timmar, undrande öfver sin principals ovanliga stränghet.

Louise deremot tilltalade Rolf leende och obesväradt* tackande för dagen förut. Egentligen sökte hon honom derför att de fått en större beställning, som fordrade skyndsamhet. Hennes bästa riterska var sjuk, och Louise kunde inte medhinna allt ensam, hvarför hon bad att få låna någon af Rolfs ritare.

Rolf hade ingen till hands, utan måste sätta sig ned i ateliem för några timmar, huru ovälkommet det än var just nu. Han var mycket principal i dag, och han märkte, att Louise betraktade honom förstulet och förvånad. Hon tycktes antaga, att han var vid dåligt lynne i anledning af någon motgång, och hennes sätt antog en mjukhet, som

tydde på en vänskapsfiill medkänsla. Det behagade honom, och han fortfor att vara högtidlig.

Han hade geraa velat tala med henne om sitt möjligen förestående riksdagsmannaskap, ty han hade nys» fått underrättelse om, att han stodpå de liberales vallista, men han fruktade, att de dervid åter skulle råka in i ett af sina långa s&mtai I stället lyssnade han till hennes elastiska steg och mjuka röst samt följde förstulet rörelserna af hennes säkra, lätta hand.

. Midt i denna angenäma sysselsättning öfver-raskades herr Berg af advokaten för den platoniska känslan, som med en ömklig min tog afsked. Principalen påskyndade ritningen, sköt tillbaka stolen och aflägsnade sig efter att ha gifvit Louise några korta order.

Då Rolf kom in på. kontoret, fann han än kassör: ännu på hans post, som han inte velat lemna, förr än Rolf kommit igen. Haa affårdades med hågra vänliga ord och fick fridag, hvarefter dörrén lästea i lås efter honom.

Nu försvann principalen, och älskaren kastade sig i en stol med. händerna för ansigtet, mumlande: Hedda skulle då få rättl

* *

*

Ju mer han undvek Louise, desto mer längtade han att närma sig henne. Hans visade kallsinnighet bar hon méd ett jämnmod och en takt, som ökade hans beundran och vänskap för henne.

Pröfningen försvårades för honom genom Hedda.. Sedan hon nu börjat frukta en riva), oroade Rolfs kallsinnighet henne. Rolf var ju öfver hufvud taget ea bra karl, om också inte den bäste hön visste- Hon faiin det olämpligt, mindreekonomiskt, och högst nedsättande för henne, att han skulle egna en annan kvinna sin dyrkan. Hon blef nu öm och smeksam. Hon talade gerna om »hur min man vill ha det», hur »Rolf. och jag tycka». Hon påminde honom om små roman-tiska episoder från den flydda tiden, hvilka icke roade honom längre.

I alla dessa ömhetsbevis kunde likväl Rolf ej se någon äkta känsla, och hans ovilja mot henne blef så stor, att det oroade honom. Inför sina barn och sin svärmor kände han sig som en brottsling.

Befrielsen kom ändtligen från Louise sjelf. Hon visade en dag för honom ett bref, hvilket hon fått från den arbeterskan, som farit till Amerika. Denna hade jämte sin man uppsatt en stor tapetfabrik och erbjöd Louise en mycket fördelaktig plats.

»Är det alltså er mening att lemna mig,» sade Rolf med en röst, som förtviflan gjorde skarp.

Louise bleknade litet, men svarade lugnt;

»Ja, om ni inte har något emot det»

»Jag tänkte — att ni ansåg er ganska fästad här.»

»Ja, med en tacksamhet, som jag aldrig kan afbörda mig. Tror ni jag kan glömma hvad ni gjort för mig? Men Agnes här skulle sköta min plats minst lika bra som jag, och jag vet inte, hvad det är för en häftig längtan att komma ut, som gripit mig. Ni har alltid varit min välgörare*och derför vågar jag tala med er om det här oförbehållsamt som ined en vän.»

»Ja, ja visst, kära barn,» — (han lutade huf-vudet trött i handen) — »ni skall inte fästa er vid mitt tvära sätt. Jag har mycket att tänka på. Jag är er vän som alltid. Ni för fara, men på det vilkor, att ni kommer igen, om ni inte har det bra.»

»Tack, det lofvar jag.»

Hon hade svårt att dölja den rörelse hans klagan framkallade hos henne.

»Och om jag behöfver er, då?» Han log litet sorgset och skälmaktigt.

»Då skrifver ni, och jag kommer.»

»Godt.» Han log på samma sätt.

Nu påskyndade han sjelf hennes resa, i tro att han skulle få lugn, då hon farit. Men det var tungt att skiljas, märkte han. Han tyckte sig gå och bära på en sjukdom. Ofta om nätterna spratt han upp med en svidande känsla, då han drömt, att hon gifte sig derborta.

En dag stängde han sig inne med Hedda. Han talade lugnt och vänligt och föreslog skils-messa.

Hon böljade gråta och kvida, som om hon lidit stora kval. Hon höll icke heller inne med sina misstankar mot »den der kvinnan, som stulit hans hjerta».

Han erkände öppet sina känslor, men han beskref äfven deras äktenskap och frågade, hvem som älskat mest.»Ja, ni män, ni älska alltid passioneradt; men hvem har älskat längst? Och tänker du;då inte p& barnen!»

Jo, han led vid tanken på dem, men de hade just icke godt af ett hem, der föraldrarne spelade komedi. Han kunde ge dem godt underhåll. Hon och han kunde ju, fastän' skalda, vaka öfver barnen och egna dem sin vård.. Han gaf henne be* tänketid.

När den var utlupen, kom han för att få svaret Hem blef förvånad. Hoa hade tydligen hoppats, att det bara var ett hugskott, som han inte skulle återkomma med. »Ny gråt, nya scener och anklagelser samt slutligen bestämd vägran på grund af att hon »som hustru inte ville kasta honom i förderfvets armar».

Han vände sig nu till sin svärmor, hur: svårt det än var för honom att såra denna vän, som han satte så högt värde på. Han beskref äfven här sitt äktenskap, men i mildare ord än inför Hedda, och sökte fä henne på sin sfcta. Nej, det vftf dock för mycket för den gamla kvinnan! Hon böjde sitt gråa hufvud, stora tårar rullade-ner för hennes kinder, och fårorna vid hennes mun blefvo djupare. Hon kunde icke få syn på det rättmätiga i hans anklagelser. Hedda hade ju varit en utmärkt, husmor, en omtänksam mor och icke otrogen eUer kokett. Hvad begärde han då? Och den hederliga gamla kvinnan såg med ett främmande, misstänksamt uttryck på denne. Hotf, som hon hittills älskat som en son. Hon satt ochrankade på hufvudet, och han gick utan svar, ytterst plägad af hennes sorg.

Så snart morgondagen kom, klädde hon sig och gick till sm dotter, när hon kunde antaga, att inte Rolf var hemma. De båda kvinnorna föllo gråtande i hvarandras armar. Modern smekte den kvidande Hedda och sade: »gråt inte, mitt barn, men håll ut; du har rätten på din sida. Makan segrar alltid öfver älskarinnan.»

Dagen efter infann sig gamle Berg på kontoret och bad om ett enskiMt samtal, hvarvid han med en kannibalisk blick betraktade kassören, så att denne flög på dörren. Derefter intog han en oratorisk hållning.

»Hvad tusan är det här för spektakel, min käre Rolf? Du vill skilja dig från din charmanta hustru utan ringaste anledning? För jag räknar då inte på d6n der lilla flickan, som nu i Jesu namn väl är i Amerika. För resten, tror du inte man som gift karl kan tycka, att en flicka är söt, utan att vijja skilja sig för hennes skull. Puuh! Du har ingen erfarenhet, det är alltihop. Hur tror du det skulle gå, om man skulle skilja sig för alla trefliga flickor man ser? En familj här och en der, ja, litet hvar stans till sist, kanske t För knäfveln! En förbannadt oekonomisk inrättning. Nej, gosse, man lugnar sig, och gumman blir den bästa till sist Tänk dig om, du, min gosse, och tacka din skapare, att du bar en sådan hustru, med pengar och allt.»Då -Rolf bara teg, gick denne Cato direkt till de båda fruntimren och sade, att nu var allt kla-reradt oeh godtsom förut.

Han emottogs med sådana hedersbetygelser af sina klienter, att han sedan ständigt blandade sig i andras angelägenheter och höll tal, hvilkas stora verkan endast han sjelf visste något om.

Rolf gjorde hvad han kunde för att hålla ut. Men det var oerhördt pinsamt för honom att hädanefter gå sida vid sida med hustrun, allra helst som hon envisades att uppehålla ett visst sken och behandlade honom med en blidhet, som antagligen skulle vara en ädel kvinnas öfverseende. Att hon inte tänkte ge vika, det märkte han nog. Hans far blef en tid sjuk i reumatisk värk. Hon gick dit och satt hos »kära pappa» om förmiddagarna med sitt handarbete och skötte honom med en dotterlig ömhet, som förvånade och förtjuste patienten och fylde hans mun med loftal öfver henne inför Rolf.

En dag sände hon af någon anledning en breflapp till sin man på kontoret. Det började med »min Rolf» och slutade med »din Hedda». Var han då denna kvinnas oförytterliga egendom och bon hans?

Han satte sig den dagen ner och skref ett bref på flere sidor till Louise.

Månad efter månad förgick. Intet svar. Rolf böljade gå lutad som en gubbe; han blef aUt mera blek och håglös.Agnes, Louises efterträderska, som skötte sin plats till Rolfe belåtenhet, skref en dag till Amerika ett bref, hvari hon nämnde, att hennes husbonde visst var sjuk, ty han hade magrät och iätt ett sätt, som man inte kände igen. »Bara han inte är spelare eller böljat dricka,» tilläde den stackars Agnes, som hade en rucklare till far.

Omedelbart efter det hennes brefdufva sänkt vingen å adressorten, höjde sig en annan och flög med ett oliveblad i munnen öfver Atlanten rakt till Rolfs kontor.

»Kom dål Jag älskar Er.»

Louise.

Rolf satt en tid uppe om nätterna till inemot dagbräckningen för att skrifva och ordna sina affarer. Men hur mycket han än arbetade, gick han rak i ryggen, med farg på kinderna och glänsande blick.

På detta sätt kom denne hederlige karl att en kväll smyga som en tjuf från sitt hus, stämplad som en brottsling inför sina barn, af hvilka han ej fick taga afsked, och för alltid förlustig sin svärmors vänskap, hvilken han satte högst näst Louises.

Hvilken skandal! Äfven han, som man ändå ansett för hederlig 1 Der ser man, hurdana de radikales män ärol Löslighet, humbug 1 Och så skrattade man hånfullt, det vill säga alla, som icke varit i hans bröd.Men den stackars beklagansvärda hustrun? Hon tronade mera syperbt än någonsin på sina törnen. Hvilken låg passion måtte det ej ha varit, som ledt honom att öfverge en så präktig kvinna! Preference-laget öppnade åter sina armar för den stackars frånskilda. Och med tiden gifte hon sig med notarien, fjerde mannen vid juntan. Han hade nämligen blifvit hennes homme d’affaires och visat sig vara rätta mannen att taga hand om hennes ganska ansenliga förmögenhet. Så att nu fingo då de stackars barnen ett namn.

Men han, som först gifvit dem ett och äfven en förmögenhet, och som nu hade andra barn, han sörjde öfver deras förlorade aktning och kärlek, men hoppades att en dag återfinna den.

Och hon, som derute delade all hans glädje och alla hans bekymmer, hon uppmuntrade honom i denna kärlek och i detta hopp.

ODÅGAN.

Klockan närmade sig half nio på morgonen, och Hildur var som vanligt på väg till skolan. Hon var nära femton år, hade en något satt figur, trefliga drag, mörkt hår och frisk hy. Hon markerade sin gång lätt med klackarna; och vaggade en mån åt båda sidor, hennes långa kappa hade en viss benägenhet för att flaxa, ehuru hon ej gick särdeles raskt, då målet var skolan.

Hon hade icke hunnit högre än till fjerde klassen och ansågs för dum och temligen lat.

Evangelieförklaringen började nästan omedelbart, sedan hon kommit upp i stora salen till bön. Man var inne på kapitlet om Jesu utdrifvande af onda andar, och historien om de besatta och svinen afhandlades. Hildur blef orolig. Förklaringen uppenbarade icke för henne, hvad det kunde vara för ena förskräckliga varelser, som våldgästade de besatta, och hon tyckte synd om de stackars svinen, som oskyldigt blefvo afledare för ondskapen och i förtviflan lupo och dränkte sig i hafvet. Som hon ej befann sig i någon särdeles religiös sinnesstämning, råkade hon snart in på verldsliga tankar. Hon påminde sig, att »pappa» köpt ett halft svinkvällen förut, hvilket deras bepröfvade köksa Kri-stin skulle stycka på förmiddagen, och hon ville bra gerna hinna hem för att se på.

Efter uppbyggelsestunden gick man ner i klassrummet för att börja dagens lektioner.

Först var det historia, om hur halfvilda folk slogo ihjäl hvarandra för ett par tusen år sedan.

Hildur lefde i det närvarande och var ej nog mogen för att vidare bry sig om, hur man . hade det för så länge sedan. Hon blickade dunkelt och ointresseradt bort i det fjerran förflutna. Som hon dertill var ömsint, trifdes heaift^ tankar ej bland krigshjeltar, och hqri rönte obqjiag för sitt dåliga minne af årtalen och naiitierf.

Efter historien^, hade man nat^kunnighet. Äfven här sjönk Hiftlur -ner i ord — ord —. Provinser, klasser, ordningar, familjer, slägten, arter och alla subtila förhanden, som denna klassificering stödde sig pt^— det var så svårt att hålla i hufvudet! Om mani bara frågat henne om huskuren, fåglarnas och insekternas lif, som hon lefde bland på landet, eller om köksträdgårdens och åkerns växter, eller ofit.mecKcinska örter, som hon samlade om sommaren, eller om svampar. Eller om hon fått läsa kemi och fysik i det der stora trefliga skolrummet med de många glasskåpen och instrumenten. En af de äldre eleverna hade en gång vänligt tagit Hildur med sig dit in, och flickan hade med sina praktiska instinkter så väl förstått en mängd saker, att den äldse kamraten förvånatsig öfver hennes skarpsinne. Men nu fick hon sitta och skämmas. Först när man var i högsta klassen, fick man vara med om det der trefliga; Gud vet, när det kunde bli af för Hildur.

Men frukosttimmen slog, och flickan skyndade hem. Grisen var redan styckad och delvis kokt af den raska Kristin; och apparater för tillverkning af pressylta voro framsatta på bordet.

Hildur fick i en fart af sig hatt och kappa och ett förkläde på sig. Hon var Kristins favorit, och ingen gjorde henne här platsen stridig. Mamma kom ut i köket, kastade en abstrakt embetsmanna-blick på det hela, nickade bifallande och gick strax in. Syster satt « inläst och arbetade på ett föredrag titt kvällen derpå i föreningen »Krukblom-strens sanna vänner», der hon, som man kunnat se af tidningarna, var styrelsesuppleant. Ingen tänkte derför på, om Hildur kunde sina lexor, hon sjelf allra minst, till klockan slog half ett, just då syltan kommit under press, och hon nätt och jäint hann rafsa med sig sina böcker och springa till skolan.

Först hade man ritning, och det gick mycket bra. Men så kom franskan. Det handlade om régimens väsen och förhållande i satsen, tillämpadt medelst öfversättning af satser, som skrefvos upp på svarta taflan, och der det stod taladt om Ha-milkar, Jugurtha, Lykurgi lagar, romerska senaten, Trippelalliansen och så vidare. Hildur hade gjort sig väl liten möda hemma med den franska régi-tneft, och nu blef hon alldeles yr i hufvudet af deax och halm.

nt&nga konstiga namnen, som voro sä svåra på svenska och blefvo ännu märkvärdigare på franska.

Hon fick snubbor och kallades för odåga, som nu blifvit ett slagord i skolan, sedan mamma en dag leende omtalat för klassföreståndarinnan, att det var Hildurs tillnamn i hemmet. Mamma skämdes nämligen för Hildurs förmenta brist pä intelligens och såg hellre, att man fann en dotter till henne lat än dum. Under följande lektionen råkade lärarinnan, fröken Burrelius, olyckligtvis in på sitt älsklingsgöra att plocka sönder den trefliga franska öfversättningen under satsanalysens dissektionsknif, hvilket betydde det samma som lektionens förlängning med en god kvart. Bagardottern, som delade pulpet med Hildur-sköt till henne en pappersremsa, der hon skrifvit: »Charmant indeedl Nu håller 6—s på med satsa, y-s jusqu’à half IV. A. L. kommer från gym-um | trois i dag. Uschlll!»

Hildur ref papperet i atomer och kände sig icke det ringaste intresserad af kamratens erotiska misstämning. Emellertid kom en af lärarinnorna in och anmälde, att det skulle bli kollegium, hvilket afbröt lektionen. Fröken Burrelius reste sig, strök «ig i nacken öfVer det kortklippta håret, kastade hufvudet bakåt, sträckte ut armen imperatoriskt och sade med altröst: »flickor!» — Man slängde in böcker och pennor i pulpeterna, smäide så mycket som möjligt med pulpetlocken och reste sig. De längre bort sittande stälde sig på bänkarna, och de längst borta på pulpeterna, dels afbehof att vara sjelfsvåldiga efter det långvariga stillasittandet, dels till tecken på ifver att lyssna till hvad en afgudad hade att säga. Den afgudade hade ingen invändning att göra mot att man steg upp på höjderna för att lyssna till henne, och hon fortsatte:

»Kom ihåg, att ni skola ha linierade skrif-böcker med er i öfvermorgon till profskrifning! Y-étes-vous?»

»Äh, profskrifning i öfvermorgon! Usch! Nej, det var lifvadt, för då får vi lof sen. Äh, söta fröken, slipper vi! Nous y sonunes, nous y som-mes!» skrek man om hvarandra.

»Stl Silence! Hvi knorren I, veten I ej, att fåren måste klippas?»

Ett allmänt skratt och ett bravo i högen.

Fröken Burrelius log åt denna »sunda yra», som hon plägade kalla den.

»Och pennor,» tilläde hon med sin beherr-skande stämma, »goda pennor, som icke skrifva uppåt väggarna. Comprenez-vous?»

Nytt bifallsgny och ett försök till applåd i hopen.

»Bon!» Fröken Burrelius samlar hastigt ihop sina böcker och papper, kastar en blick på bagar-dottem och Hildur, som stå tysta och liknöjda, samt tillägger:

»Och ni två blommor på samma tufva der, glömmen icke näsor och tankar hemma. Adjö! Au revoir.»Hon dunsar ner från katedern och försvinner med stor éclat genom dörren.

Bagardottem och Hildur stanna ej för att kommentera, hur rysligt stilig fröken Burrelius är, utan skynda i väg. Men Hildur drar sig långt bort i ett höm från »blomman på samma tufva*. Hon är känslig, och hon lider af att sammanställas med denna kamrat.

Men ute är det ett välsignadt vårväder, och hennes trumpna min klarnar. Solen har redan en skiftning af eftermiddagens djupare färgton och ligger förskönande öfver gatans tunga stenfasader. En blå vårhimmel med hvita skyar spänner sig öfver det hela, och luften fläktar mild och sval.

Hon passerar dröjande varutorget. Hvad här är trefligt! Hon helsar vänligt på deras slagtar-fru, en liten vacker menniska med guldringar i öronen och på händerna, och som ser så glad och belåten ut. Men det är då icke underligt. På förmiddagarna står hon ute på det lifliga torget, och mot aftonen reser hon hem med pengar i väskan till sitt lilla bo, der man är sin egen herre. Och om söndagarna roar familjen sig med sina vänner, går på teatern eller far ut i det gröna. Det har hon talt om för Kristin. Den som vore en sådan der slagtarfru, tänkte Hildur.

Der står mösshandlaren med det långa gråa skägget och de vänliga ögonen. Han sätter just med sin knotiga hand en mössa af blått kläde och blänkande skärm på en liten gosses hjessa. Dennes moder lägger hufvudet på sned och serpröfvande på plagget. Gossen håller sin trasiga. mössa i handen, och hans runda ansigte uttrycker en andlös, förväntansfull spänning.

I mattältet sitta karlar och kvinnor glammande framfor stora rykande koppar och högar af hvetebröd.

Hildur tar upp några slantar ur fickan och går till grönsaksmånglerskoma, der hon köper sig nötter för att få rigtigt reda på alla de vackra kålsorterna, rötterna och blommorna der. Man ger henne vänliga och skämtsamma svar. De äro så glada, alla de der menniskoma. Hildur undrar, om de gräla så mycket som man påstår. Bestämdt äro de ändå inte elakare än andra fruar. Hon går långsamt vidare, insupande doften af rosor, blomsterlökar och reseda. Klockan slår half fyra. Hon påskyndar stegen.

Men ur en port ljuder Camaval de Venise. Det är den svartmuskige karlen med markattan. Det vore roligt att åt den ge valnöten, som hon bär i fickan. Hon skyndar in på gården och rodnar öfver den uppmärksamhet hon väcker i hopen, då markattan sträcker fram sina långa, blåsvarta fingrar för att glupskt rycka åt sig nöten. Men hon har mycket roligt, då djuret snusförnuftigt räcker positivspelaren nöten att knäcka, rycker den till sig igen, behändigt petar fram kärnan och kastar skalet i hufvudet på en pojke. Hildur störes i sina glada betraktelser af en oklar stämma, en lustig blandning af bas, alt och sopran, hvilken yttrar bakom henne:

Ax och halm. 4»Det här är verkligen ett måttligt nöje. Ces jours de fête sont passés, då man njöt af markattor.»

Hildur vänder sig om. Det var den femtonårige hjelten A. L., och der stod bagardottern bredvid med sitt dumma leende.

»Votre serviteur, hur står det till i vårbrytningen?» säger gymnasisten och tar af sig hatten på sitt oemotståndliga sätt, höjande den vertikalt tre tum öfver hufvudet och sättande ut armbågen horisontelt midt framför näsan.

»God dag,» svarar Hildur kort.

»Hör du, lilla du, går du inte med ett slag på Skeppsholmsbron ; det är ett så charmant väder,» föreslår kamraten.

»Nej, det gör jag inte.»

»Inte?» säger gymnasisten. »Och hvarför inte det? Kommer ni inte på dansbjudningen hos U1I-ners i morgon heller? Det blir kotiljong med lef-vande blommor. Hela sjette kommer, inklusive B. S., det vill säga om ni kommer. Det skulle jag kunna helsa och säga, om jag bara tordes.»

»Åhl» svarar Hildur och går.

»Nu var ni allt vådligt elak mot henne.» sade skolflickan bestraffande och såg med en beundrande blick på sin kavajer.

»Nå Jössus, hvem kan hjelpa det? Hony soit qui mal y pense!»

Och de fortsätta sin väg nedåt gatan. Hon med korsade händer bärande en hopslagen parasoll, hvilken hon svänger med i takt med tur-nyren, stirrande uttryckslöst framfor sig under den ljusa luggen och affekterande likgiltighet. Han bär händerna på ryggen och piskar vadorna med en smal käpp, betraktar sina tåspetsar och småhvisslar. Deras lillgamla silhouetter bli allt mindre och likna snart blott små mörka punkter i den ljusa vårtaflan.

Emellertid fastnar Hildur på en krok till. Nära hennes hem håller man på att grundlägga ett hus. Stora stenblock forslas med maskiner och menni-skokraft till sina ställen. Källarhvalf, som skola bära huset, spänna reguliera, fasta bågar mellan bråten och stora, smutsiga gropar. En väldig ånghammare i ett hörn bultar ned stora stockar. Hästar stryka bakåt eller gå steg för steg under oerhörda tyngder. Kedjor rassla, karlar sjunga, och handtlangerskor springa med ok och ämbar vigt på spångarne öfver groparne och hvalfven.

Man sitter till bords, då Hildur kommer hem, riktad med inblick i hur man grundlägger hus. Pappa såg bekymrad och nedtryckt ut, som vanligt sedan någon tid. Han kastade en missnöjd blick på Hildur och sade:

»Hur dags slutar du skolan?»

»Klockan tre.»

»Hvar har du hållit hus hela tiden?»

»Jo, jag har stått på torget och tittat, se’n har jag varit på en gård och hört på ett positiv med markatta, och se’n har jag sett på grundläggning af huset här nere.»»Du är för stor nu att slä dank på det der sättet. Du skyndar dig hem en annan gång, och kommer du inte i tid, så får du äta i köket.»

Tonen lät ändå inte så omild, och Hildur fann förebråelsen rättvis, böjde hufvudet och lof-vade inom sig bättring. Mamma var älven i miss-stämning och sade skarpt till henne:

»Har du kunnat dina lexor i dag?»

»Nej, inte riktigt,» blef det ödmjuka svaret. »Som vanligt inte! Och hvarför? Har du inte fullt upp af allt och ingenting som hindrar dig att arbeta? Men damen skall slå dank, det är bekvämast att taga emot allt och ge ingenting. Du betänker inte, att det inte är bara du, utan äfven jag, din mor, som måste skämmas för dig.»

Stora syster är ej heller vid godt lynne, ty hon har ej lyckats få den rätta afrundningen yå sitt föredrag för »Krukblomstrens sanna vännerr» »Jag hoppas Hildur inte går med kamrater och drifver tillsammans med pojkar,» säger hon lågmäldt och obarmhertigt.

»Jo, det fattas bara det,» utbrister modem. Hildur får tårar i ögonen af smärta. Hon anser sin syster som fullkomligheten sjelf. Denna har med heder gått igenom skolan och tagit studentexamen. Derefter har hon kastat

sig på en mängd småtalanger. Hon är icke framstående i något, men hemma i allt. Hon klär sig väl, umgås fint och excellerar i god ton. Hade hon bemödat sig att lära känna systern litet bättre, skulle honej ha misstänkt henne för att slå dank med skolpojkar på gatorna.

»Rår jag for, om andra äro dumma och fåniga och gå och slå dank med gymnasister,» utbrister Hildur darrande, medan tårarna droppa i soppan.

»Se så, se så!» säger fadern lugnande.

»I stället för att gråta, borde du vara tacksam mot din syster, som intresserar sig för dig och vill ditt väl,» utlåter sig modern.

System säger:

»Det är ju bra, att du inte brukar så'nt der. Man får väl fråga ändå. Gråt inte nu, så skall du få något trefligt af mig,» tillägger hon i en lägre ton.

Hildur torkar tårarna och klarnar. Det är nog rysligt roligt att få något trefligt af syster, som blott har eleganta saker, men det är ej detta, ulan vänligheten, som tröstar henne.

När man ätit, sade mamma i sträng ton:

»Hvad har Hildur för lexor i dag?»

»Katekes odi tyska.»

»Nå, det lär du dig på en stund, om du vill,» sade modern.

»På en stund. Alla bibelspråk och tyska; glosor, grammatik och skrifning; jo, jag tackar!» tänkte Hildur, men hon sade icke något, utan tog sin katekes, hur trött hon än kände sig att börja igen med hvad hon inte hade håg för.

»Så läggen nu bort den gamla menniskan, hvarmed I förr umgingens, hvilken genom lustar i villfarelse förderfvar sig,» pluggade hon.Systern går genom rummet åtföljd af sömmerskan och ställer sig framför trymån i salongen för att profva en ny klädning. Hildur ser intresserad efter dem, smyger sig efter och sätter sig med boken i ett hörn. Sömmerskan lägger sig nu på knä och böljar drapera. Slutligen reser hon sig, tar ett steg baklänges och säger:

»Tycker fröken om det så här?» i en ton, som om hon sagt: jag skulle tro jag gjort er fin! Fröken vänder sig framför spegeln och säger: »Ja, jag vet inte, hvad jag skall säga. Det förefaller så stelt och tungt.»

Hildur tycker i sin vrå det samma, men vågar ej säga något.

»Annars är det efter högsta modet,» säger sömmerskan i ett tonfall, som skorrar, »jag sydde efter samma modell härom dagen åt statsrådets svägerska.»

»Ja, att ha alldeles precis likadant som alla andra menniskor, det är just inte min svaga sida.»

»Fröken vill alltså vara omodern,» yttrar sömmerskan med bitterhaltig skämtsamhet.

Hennes högväxta, smärta kund ser ned på henne, mycket ned, och säger, bibehållande den goda ton, som alltid utmärker henne:

»Det vore roligt, om fröken Pettersson i allmänhet hade lättare att fatta, hvad jag menar. Min väninna fröken Eksporres sömmerska har just den förtjensten att alltid göra något stilfullt och originelt, utan att det derför är emot modet.»Fröken Pettersson lägger sig tyst på knä och börjar plocka ur knappnålarna igen, hvilka hon sätter mellan de hårdt slutna läpparna eller sticker i sitt bröst som om hon vill döda sig. Hildur kom då fram och grep tag i draperiet.

»Kan man inte sätta så här,» föreslog hon.

»Söta du, om du ville vara så god och af-lägsna dig,» sade systern.

Men sömmerskan förhöll sig passiv. Hon såg i Hildurs första ordnande af draperiet glimten af en idé, och sjelf var hon tom på hvarje sådan, då hon ej fick göra efter modell. Hon började fasta garneringen på nytt, och under förevändning att låta Hildur hålla i och hjelpa till, begagnade hon sig af hennes uppfinning. Hon grep med öfvad uppfattning hennes idé på halfva vägen, utförde den och stämplade den med sina söm-merskefraser. Hildur var i sitt esse, och stora syster vände sig framför trymån med välbehag, seende sin egen smak taga ett uttryck, som hon sjelf ej kunnat gifva den. Hon talade vänligt med sömmerskan, inom sig belåten med att ha fått en ny modell. Men Hildur affärdades med ett:

»Gå nu, Hildur, och blanda dig icke i det här längre; du kan ju inte din lexa än.»

Hildur, som inte tänkte på något beröm, tog sin katekes för att gå till sitt rum. Emellertid var hon nog oförsigtig att taga vägen genom köket, der Kristin höll på att baka småbröd. Boken släilgdes åt sidan till inemot åttatmen, då Hildur ändtligen sprang upp på rummet.Oer gick hon till docksk&pet, tog fram sin största docka och satte den på bordet framför sig. Derefter lade hon katekesen emellan och sade:

»Nå, hvad skall du lägga bort nu? Hvad skall du lägga bort?... Den gamla menniskan, hvarmed du förr umgicks, begriper du.»

Eleven tiger och samtycker.

»Och hvilken gör hvad?»

Dockan stirrar alldeles perplex på henne med utspärrade fingrar.

»Hvilken genom lustar sig i villfarelser förderf-var — dumhufVud!»

Dockan faller öfverväldigad på ena sidan.

»Barn, barn,» sade Hildur, »hvarför kan du aldrig sitta. Men det är väl det der participe passé, som jag lärde dig härom dagen, som ligger som bly i hufvudet på dig. Se inte dum och rädd ut nu. Du slipper risbastu i dag. Så der ja, nu fortsätta vi. Hvad förstås dermed, att en ny men-niska dagligen framkommer och uppstår?»

Den tillfrågade fann tydligen saken öfver sin horisont, men examinatorn låtsar vänligt, som om hon fått ett svar, nickar gillande och säger:

»Ja, visst ja. Dermed förstås, att vi genom daglig bättring allt mer förnyas till Guds beläte. Det var rätt.»

Slutligen måste hon lemna dockan utanför religionskunskapens tabernakel och fortsätta ensam. När hon kunde lexan, kallades hon ner tillaftonmåltiden, hvilken drog en halftimme. Der-efter tog hon itu med tyskan och somnade öfver glosorna och grammatikan.

* *

*

Ungefär på detta sätt gick hennes termin till ända. Hon kastades mot slutet mellan fruktan att bli kvarsittare och hoppet att få flytta upp. Hon hade ej haft mod att fråga klassföreståndarinnan, men tyckte, att lärarinnornas förbehållsamma miner icke lofvade det bästa. Mamma hade nyligen sagt, att Hildur finge skylla sig sjelf, om hon komme att gå i skolan, tills hon blef gamla men-niskan. Och Hildur insåg allt klarare, att hon icke skulle komma derifrån, förrän hon betalt den sista skärfven, ty skolan vördades, sedan syster gått der, som en ofelbar institution. Å sin sida kände hon på sig, att ju längre hon gick der, ju slöare blef hon. Men så slog hon bort de dystra tankarna och hoppades, att det inte var så farligt. Dåliga betyg fick hon väl, men nog skulle hon komma upp.

Afslutningsdagen inföll. Hildur gick förut till skolan, och mamma och syster skulle komma efter.

Man samlades först i klassrummet, der man fick sina betyg. Hildur hade inom kort sitt i handen; hon vågade ej öppna det på en stund, men vecklade slutligen upp det med darrande händer.Underbetyg i fyra ämnen. Hennes händer sjönko ned. Bagardottern hade äfven öppnat sitt betyg. Nu slängde hon in det i pulpeten, ryckte på axlarne och sade:

»Charmant verkligen. Nå, det kunde jag väl veta. Men det gör ingenting. Mamma har sagt, att jag skall sluta här och börja en skola med fri flyttning och valfria ämnen.»

»Lycklig hon,» tänkte Hildur.

Eleverna sutto i lärorummet, väntande på att kallas upp i stora salen till afslutningen. Man pratade om sina betyg. De flesta hade flyttats upp.

»Ingen behöfver skämmas så förfärligt som jag, ty jag är så gammal,» tänkte Hildur.

Bland kamraterna befunno sig två systrar, som voro tvillingar. De voro mycket lika hvarr andra, hade ett näpet utseende, voro nätt klädda och gingo som parhästar genom kurserna med alltid lika, oftast goda betyg, och de sutto aldrig öfver i laågon klass.

För alla dessa egenskaper beundrades de och fjäsades af skolan, utom af de afundsjuka bland kamraterna samt af Hildur.

Hon fann dem enformiga och intetsägande. Alltid sutto de på raststunderna och läste sina lexor med fingrarna i öronen eller städade i sina pulpeter och synade sina granna saker. De lånade aldrig något af kamraterna, men lånade heller aldrig ut något, grälade aldrig, men stiftade icke heller vänskap med någon. Man märkte ej hos dem något intresse för hvad de läste; deremothöllo de ett ständigt räknande med sina betyg och skröto med sina belöningar i hemmet.

Dessa flickor hade nu fått goda vitsord och alldeles lika, men sutto icke desto mindre och jämförde dem om och om igen. Derefter lade de ihop betygen, slätade på dem, öppnade dem igen och slätade dem på nytt, tills kallelsen in i stora salen ljöd.

Vid utgången ur klassrummet kommo de att gå bredvid Hildur.

»Kom du inte upp? Vi kommo upp,» sade den ena.

»Vi ska' till Hasselbacken på middag i dag med pappa och mamma,» tilläde den andra.

»Och vi ska' till Ronneby i sommar, för det skulle vi få, om vi kommo upp.»

»Och vi ska' ut och resa, när vi sluta den här skolan.»

»För att lära oss tala språken.»

Hildur såg ej till syster eller mammu bland de granna högtidsklädda och högtidliga åhörarna, som kransade stora salen.

Skolinspektorn, en pensionerad president, uppsteg i talarstolen; rektorn stod nedanför, ungefär som en klockare, och lemnade honom ett papper. Den upphöjde mottog det vänligt och afgaf att börja med i raska drag en statistisk redogörelse för skolans förhållanden. Derefter bekransades med några fint lagda ordblomster rektorn, hvilken hade satt sig, men nu uppsteg igen och bugadesig tacksamt, innan han återsjönk i sin rol af biperson.

Talarens blindlykta vändes nu och göt sitt sken öfver den församlade lärarpersonalen. Han tackade den i föräldrars och barns namn för dess sjelfuppoffrande nit och öfver allt beröm höjda skicklighet, hvarpå de församlade skådade med nyfiken sympati huru de aftackade gjorde en reve-rence för talaren.

Denne tyckes nu ha kommit till kärnpunkten af sitt föredrag, ty han stiger upp, harskar sig och vänder sig till eleverna, som han betraktar med en sträng blick, samt fortfar:

Karaktersbetygen hade till hans innerliga glädje utvisat, att andan, som rådde i denna skola, var god. Men tidsandan bland ungdomen öfver hufvud taget var tyvärr ej god, och han ansåg derför sin pligt vara att uttala några råd och varningar.

Hildur kände sig som om hon skulle få ban-nor. Bon ansträngde sig att sammanhålla hvad han sade och lyckades få ut följande hufvudpunkter:

Väktame på Sion såge med bekymmer och oro ut öfver tiden. Mörker hotade. Ondskan dref sitt spel. Men väktarens blick är skarp. Den tränger till roten och ser upphofvet: den nya skön-literaiuren!

Ordet utslungades så att Hildur hoppade till.

Ungdomen måste i tid få blick på fienden. Men huru kunde de känna honom? Jo, de skulle hålla sig till väktarne på Sion. Han behöfde blott nämna två, det vore nog, två prydnader och ut-korade bland tidningspressen, hvilken eljest inrymde så många förderfvets språkrör.

Här tappade Hildur tyvärr sin ring och måste taga upp den, hvarför hon ej lyckades höra riktigt, hvad de utkorade hette. Medan hon funderade på detta, fann hon sig deltaga i afslut-ningspsalmen

»Jesu8, du som själen spisar,»

hvari talet behändigt utmynnat. Och den högtidliga akten var lyktad.

Inspektor nedsteg, tryckte med suverän förbindlighet vederbörandes händer och aflägsnade sig genom den vördsamt undanvikande massan.

Föräldrarna gingo nu fram och visade sig artiga. Främst flickorna Ähréns, tvillingarnas, föräldrar. Frun lysande i plymer och silke som en påfogel, pappan fetlagd, med hvit väst, neddragna mungipor, engelska polissonger, myndig min. Flickorna höllo sig bakom dem, föremål för beröm och uppmärksamhet, vridande sig som två små foglar.

Hildur försjönk under sin väntan slutligen i en slö undersökning af tillfälliga ripor och streck i pulpeten framför sig, hvilka hon tyckte bilda grinande anleten. Till sist märkte hon, att det var temligen tyst i salen, och såg upp. Nästan alla föräldrar hade gått, och rektor och lärarinnor bildade en samtalande krets kring pulpeten. Mamma var alltså inte der. Hildur reste sig förvirrad, undrande, om hon kunde smyga sig i väg utanafskedshelsning; här brydde sig väl ingea om henne. Emellertid gjorde hon en skygg nigning på afstånd och tänkte gå.

»Vänta, hvem är det nu?» sade rektorn.

En af lärarinnorna upplyste om hennes namn.

»Jaså, ja Hildur, ja, tag hit,» sade rektorn och sträckte ut handen efter betyget.

Hildur räckte fram det och blygdes förfärligt.

»Jaha, hur var det, hon är klen i sina stycken?» sade han, vänd till klassföreståndarinnan.

Denna höjde ögonbrynen och axlarna, i det hon skakade på hufvudet med en dämpad suck.

»Hon har inte godt flitbetyg heller,» sade han.

Fröken Burrelius, som för tillfället trampade fram och tillbaka med händerna på ryggen, inföll på sitt raska sätt:

»Nej, nog kunde det vara litet mera af den varan.»

Man log allmänt åt detta genialiska utbrott, och rektorn fortsatte:

»Är inte din mamma här?»

»Nej, hon skulle komma,» sade Hildur och brast i gråt.

Rektorn såg litet missnöjd och besvärad ut, strök sig om skägget och sade:

»Ja, det är väl inte värdt, att du gråter nu. Du får helsa din mor och säga, att det är bäst att du går kvar ett år till i klassen och stadgar dig. Hur är det, är det någon utsigt, att hon kan läsa upp sig i sommar?»Ny skakning på hufvudet, suck och dragning på ögonbrynen.

»Jaså, ja, gå då och säg hemma, hvad jag sade, och kom igen och var flitig i höst, så går det väl bättre, skall du se.»

Hildur tog tillbaka betyget och smög i hast en blick på kretsen. Skulle hon kunna kasta sig till någons bröst och

ropa: Fräls mig, bed mamma, att jag får sluta, jag duger icke till att läsa allt det här?

Fröken Burrelius trummade nu en marsch på fönsterrutan. De andra deremot stå der alla, seende medlidsamt ned på henne, beherskade och blida efter vanan; men hon ser ändå, att bakom den mjuka ytan finns en mur. Det går blott en väg till deras hjertan — kurserna.

Hildur vänder sig om och går med torra ögon ut i förstugan. Hon går långsamt hemåt, slående hälarna mot hvarandra i takt efter en banal melodi, som hon gnolar invärtes till orden: Haf förbarmande, haf förbarmande — utan att tänka på annat än de grå gatstenarna, som ligga ojämt här och der.

När hon viker om hörnet, ser hon familjen Åhrén komma ut ur ett konditori, flickorna bärande hvar sin stora påse. Hildur saktar stegen och kommer långt bakom, men en af foglarna, som vrider på hufvudet och får se henne, saktar äfven sina steg och går fram till henne.

>Är du ledsen för du ej kom upp? Var inte din mamma der? Vi ha fått fullt med bakelseroch ska’ till spårvagnen för att fara till Djurgården nu,» säger hon långsamt utan uppehåll.

Hildur svarar icke och spanar efter en tvärgata. Men pappa vänder sig om efter sin dotter, får se Hildur och stannar.

»En kamrat?» frågar han, med sina gula ögon fasta på henne.

»Ja, Hildur! Hon är i samma klass som vi, men hon kom inte opp,» svarar dottern.

»Hon är stor. Du får se till, att du skyndar dig, flicka,» utlåter sig pappa Åhrén. Derefter tilllägger han, pekande på henne med käppen: »Bjud henne en bakelse.»

Man har nu hunnit fram till mamman, som gått i téten med små steg och hög tumyr. Kamraten uppvecklar påsen, räcker den åt Hildur och säger: ta! Men Hildurs mått är rågadt.

»Nej, jag kan inte, jag vill inte ha,» brister hon ut och springer gråtande derifrån.

»En fasligt dum, ouppfostrad flicka det der,» säger fogelmamma.

»Ja,» svara döttrarna på en gång, »hon är femton år och visste inte härom dagen att Hiskia var from så att assyrierna vände om.»

Hildur kom hem och ringde sakta. Kristin öppnade och såg htet underlig ut, när hon sade:

»God dag, Hildur.»

Hildur antog, att hon visste af de dåliga betygen, och fäste sig icke vid den beklagande tonen. Hon kom in i matsalen; frukosten stod änntt framdukad, men orörd. Det var ju snart middag. Honkom in i salongen; der säg litet dammigt och ödsligt ut. De tillstötande rummen voro stängda. Hon gick tillbaka till köket.

»Kristin, hvad är det, är någon, är mamma sjuk?»

»Åh nej, kära barn; inte farligt åtminstone. Men gå inte in och stör, för frun vill vara i fred; hon har visst hufvudvärk.»

Husjungfrun tittar liksom generad bort. Hildur blir i sin tur skygg och återvänder till salongen, der hon försjunker i tankar, då och då kastande en blick på mammas dörr. Hvad kan det vara? Hon har gifta fastrar och små kusiner, som äro hennes förtjusning. Hennes kamrater hafva stundom fått små syskon, och hon vet af allt detta, att så^ dana händelser äro förknippade med sjukdom, som inte just är farlig och med mystiska anordningar. En häftig oro och glädje griper henne, och en öm längtan till modern. Utmattad af dagens växlande sinnesrörelser, sjunker hon ner på mattan och sätter händerna för ögonen, medan klara tårar droppa fram mellan fingrarna, ehuru all sorg är glömd. Skall hon få en sådan der liten syster eller bror att sköta om, att vyssja och smeka? O, min Gud!

ögonen falla på betyget, hvilket ligger framför henne på golfvet. Hon tar det och i;eser sig. Det måste läggas på bottnen af hennes byrålåda; nu får inte mamma se det. När hon kommer på tröskeln till sitt rum, tvärstannar hon i

dörren,då hon får se stora syster i soffan med uppdragna fotter, blek och grubblande. Hon hade alldeles förgätit, att hon hade en stor, idealisk syster.

»Hvad är det, säg?» ropar hon och stänger dörren. »Säg hvad är det?»

Syster ser kallt på henne.

»Hur har det gått for dig i skolan i dag?»

Hildur hänger hufvudet.

»Illa; jag har fått underbetyg.»

»Ja, då får du skylla dig sjelf för följderna. Jag kan tala om för dig, att pappa skall göra cession, och nu lära vi inte få råd att kosta på dig några dyra skolkurser längre.»

Hildur står en stund förstenad.

»Cession! Är det inte alls något annat?» säger hon slutligen.

»Det är mycket nog det. Men du begriper väl inte, hvad det betyder.»

Hildur sätter sig på en stolskant och tar med saknad inom sig afsked af den vackra lilla bild, som nyss hägrat för henne. Derefter börja hennes tankar sysselsätta sig med den nya underrättelsen. »Vet inte hvad det vill säga.» Hon betraktar sina tåspetsar fundersamt, men ser alldeles inte ledsen ut'. »Inte råd att hålla henne i skolan» 1

»Bli vi fattiga?» spörjer hon.

»Om vi bli,» kommer svaret bittert. »Ja det kan du lita på; fattiga och föraktade.»

Hildur hade pröfvat på förakt förr. Och fattigdomen — den sprängde ju för henne bojan, somlänkat henne vid det stora, gråa huset, der hon ansett sig ha flera års straffarbete kvar. Att fattigdomen äfven kunde blifva en boja, det förstod hon verkligen icke än. Hon hade läst i böcker för ungdom om fattiga hem. Det var alls inte otrefligt. Der fanns alltid en eller flera féer med skinande hvitt förkläde, hvilka gjorde hemmet till ett dockskåp, bakade och syltade och fylde fönstren med vackra blommor samt visade talang i att fira högtidsdagen med vin och kakor. När ingen menniska såg det, sysslade dessa féer med något extra arbete, som de sålde, och öfverraskade till jul med ett piano eller någon annan nätt gåfva. Hildurs min klarnade allt mer, men plötsligt fördunklades den igen.

»Hvar är mamma? Är hon sjuk,» sade hon ängsligt.

»Hon är i sitt rum. Hon har hufvudvärk, du får inte störa henne.»

»Och hvar är pappa?»

»Ja, jag vet inte, han är kanske också i sitt rum; annars är han väl på kontoret»

Stackars pappa! Nu visste Hildur, hvarför han så länge sett nedtryckt ut, och mamma så irriterad. Hon tog skyndsamt af sig hatt och kappa och smög sig till hans lästa dörr. Hon lyssnade, vred på låset och kom in.

Ja, der satt han ensam och böjd. En stor hufvudbok låg uppslagen framför honom, och han såg med dimmiga ögon och trött min litet miss-nöjdt på Hildur.»Hvad vill du, barn?»

Hildur går fram, tar honom om halsen, lutar sitt hufvud till honom, väter hans gråsprängda hår med sina tårar och säger:

»Var inte ledsen, pappa, det blir nog bra igen.»

Han lägger ned pennan, tar henne på knäet och döljer vid hennes axel de tårar, som vilja smyga fram nr hans trötta ögon.

Hon sitter och jollrar om, hur snäll hon skall bli; hur hon och Kristin skola ställa med allt. Huru de skola spara och räkna ut; sylta, baka, tvätta, städa och taga vara på allt. Och huru trefligt man kan ha det, då man är fattig.

Han småler tvifvelsamt, men han småler ändå, och han känner en lisa att till sitt hjerta få trycka en vän, som

älskar honom mer än någonsin, nu i olyckan; och han hvilar med hufvudet mot hennes axel, så som han icke hvilat på många nätter och dagar, hvilar till nya strider.

Huset är tyst. Mamma ligger kvar instängd med sin nervösa hufvudvärk. Syster sitter i samma ställning i soffan, rufvande på hur hon skall fortfarande hålla sig uppe i den höga sfer, som blif-vit hennes lifsluft.

Solen sjönk, och Hildur satt der än. Men då hade pappa inslumrat djupt, och hon smög sig ut. De villrådiga tjenarinnorna sattes i gång med middagen. Hon får in en butelj af pappas bästa rödvin och förmår åtminstone syster att gå med till bordet.Hvem är det se'n, som sitter der vid pappas sida som en liten kvinna, öser för soppan, fiskar upp de bästa rötterna åt honom, bjuder honom tallriken med ett mildt strålande ansigte, och om hvilken Kristin säger: »Gud signe henne, hon går utanpå dem allihop?»

Lilla odågan är det.

BOTTENVÅNINGEN OCH EN TRAPPA UPP.

Det var den fedligaste lilla gata man kan tänka sig. Det var bara brefbäraren och drätselarkivet som påstodo, att den der äfventyrliga delen, hvilken öfverskred tvärgatan och sökte sig ända ned till lastageplatsen bland matroser och buller, var deras ättling i rätt nedstigande led. Den förnekade slägtskapen och antog sjelf namnet Återvändsgränden. Folk, som icke bodde der, utan af en eller annan anledning förirrat sig dit, vände alltid om. Fonden utgjordes af ett ärevördigt litet rödt trähus med ett plank, hvaröfver några trädtoppar och en mossbelupen berghäll framskymtade; och detta plank hade en ärevördig inkörsport, genom hvilken ingen i lifvet körde in, men utanför hvilken hängde en perlbeströdd klocksträng. Dpnna stod i mekanisk förbindelse med en trotjänarinna, en sann vårderska af den ärevördiga tillbakadragenheten, hvarför vi gå förbi. Kulisserna till denna fond utgjordes af trähus, hvilkas grönskande vårdsinteriörer fingo sin karakter af gamla brunnars maskstungna säten och brandstegar af en mans längd.Der hyrde tvätterskan och hjelphustrun sedan fyrtio år tillbaka. Der upprann för femton år sedan en outtömlig källa till tröst för traktens ungdom, när den fryntliga »karamellsfrun» flyttade dit. Der väntade man år för år förgäfves lifvet ur den gamle vattenåkaren för att se, om han ej hopat rikedomar i sitt och Bruntes gamla stall under de många herrans i girighet framsläpade åreq. Der hade nu den sjuttioåriga enkan med sina gråa döttrar, som alla arbetade på sidenfabriken, lefvat på mullbärsträdets blad i fem och tjugu år, hvilket kanske var anledning till att de liknade puppor, som väntade på sin frigörelse.

Som flygelmän stodo vid återvändsgrändens ytterpunkter två stenhus, som föreföllo den nya tiden något obskura med sina framträdande jern-krampor i de gråa murarna, sina tunga portklappar och sina två å tre våningar. Men de brydde sig ej om, hvad den nya tiden tyckte. De voro sig sjelfva nog och insvepte sig i sin traditions storhet och poesi. Der inne på väggarna funnos stamfader i blåa frackar, stela tupéer och pådiktade stora ögon. De hade varit med om att nöta de smala förstugornas trappsteg, och de kanske nötte dem än vid spöktimmen. Den nya tidens sjudande vågor kastade späda verldsborgare in mellan deras vittrade murar utan att lyfta på portklappen. De små mottogos af englalika mödrar, jhvilka hade föga gemensamt med denna jordiska -yerld, och som jollrade med dem och lärde dem •vörda stamfädren, och de vuxo upp och läto sinaBOTTENVÅNINGEN ÖCÖ SN TRAPPA tJPP. 90

glada röstar ljuda i de gamla trädgårdarna, njöto af sin frihet och sågo ej, huru tusen fina silkes-trådar spunno sig kring dem för att en dag bilda en kokong, som skulle kväfva dem, om de ej bröto sig ut ur den med smärta.

Denna ärevördiga gata fattades en morgon af den lifligaste indignation, då den vid sextiden väcktes af hammarslag, svordomar, visor och rop. Man ref 27-an. Nog hade man efter mamsell Lavendelqvists sterbhusutredning sett herrar med tumstockar i händerna gå och titta på huset och mäta. Men hvem skulle ha trott, att de tänkte rifva det trefliga gamla ställett Det skulle väl böijas samma lif här nu, som i de der åt förödelsen invigda stadsdelarna, hvilka utsväfvade i oändliga byggnadsföretag. Det felades bara, att arbetarbostäder skulle

byggas häri Man gaf sig ingen ro, förr än man fick veta det, men blef då lugnad.

En rik f. d. yrkesidkare, som dragit sig från affärerna för att lefva på sina materiella lagrar och hvila på rosor så mycket som giktens törnen tilläto det, hade köpt detta ställe för att der bygga ett Sanssouci åt sig, sin familj och möjligen åt några andra familjer af borgararistokratien. Det bjipes med förvånande snabbhet. Innan året gått till ända, var allt rappadt och ioredt. Hvarje uppskakande spår efter byggnadsbråtarna och arbetsfolket borta, och allt åter lugnt. Man betraktade ännti med en viss misstro nybygget och de stora rika flyttningslassen, som ankommo. Men de tunga portarna slöto sig om dem likt storavågor, hvilka lägga sig till ro efter stormen. Man böljade betrakta det stora huset med ett nyfiket välbehag.

Det egde många sirater och i vestra hörnet ett utsigtstom, som förnyade aftonsolens glöd i sina aflånga fönster, blickande ut i verlden öfver de låga takåsarna och öfver trädtopparna och berghällen i fonden. Det hade i östra hörnet en underlig fantasiutflygt med en väderflöjel, ett undrans föremål för en gata, der blott en vind blåste. Bakom bågfönstrens hela rutor prunkade tunga gardiner och gåfvo relief åt en marmorstaty, en palm i majolikakruka, en bronsvas eller något annat, praktstycke från konsthandlaren. De stora portarna med fömicklade bandtag omhänderhades af en elektrisk portvakt, som styrdes af en ben-knapp. Dessa portar öppnades stundom som genom ett trollslag för en lätt, glänsande täckvagn med blåa gardiner och en livréklädd kusk samt ett par frustande svarta hästar. När denna syn försvann för skomakarens eller linnesömmerskans spanande blickar i huset midt emot, blef allt tyst som förut, nej tystare — en solid tystnad, rufvande kring ett palats, som nu var gatans stolthet.

Så hade sakerna stått ungefär ett kvartal, när skomakaren i 36-an dog i lungsot. Hans gamla hushållerska flyttade till fattighuset, och lägen* heten blef hyresledig. En bleckslagarte kom. Herre Gud, hvad skulle värdinnan göral Kärk^påg hygglig ut och prutade inte, och ingetf^^ako-makare syntes till. Emellertid var det q utan,att bon skattade åt den fördom man fick mot en bleckslagare, hvilken slog sig ned i en lägenhet, som från urminnes tid varit skomakareverkstad.

Det gick rykten om honom. Han var från en helt annan stadsdel, der som de byggde så mycket. Hvad skulle han här att göra? Han hade varit i landsorten. Han skulle till och med varit emigrant och återvändt. Det var bestämdt en opålitlig karl. Emellertid låg det i hans väsen någonting oförklarligt, som aftvingade grannarna ett artigt leende, när han helsade. Han gick klädd i blus, hvilket icke missprydde hans kraftiga gestalt. Han bar icke förste-älskare-lockar som skomakarna, utan ett omsorgsfullt klippt hår. Hans bruna skägg var ytterst vårdadt. Emellanåt sammandrog han sina buskiga ögonbryn öfver den frimodiga, ofta vänliga blicken. Han var icke vacker, men en bild af helsa och spänstighet.

En lördagseftermiddag före inflyttningen kom han dit med en snickare, som tycktes vara hans vän. De företogo sig åtskilliga reparationer och förbättringar inom lokalen. De slogo upp ett hörnskåp i förstugan, satte upp hyllor, klädhängare och tätlister. Värdinnan anordnade i största hast ett kafferep för att rådgöra med sina väninnor, om hon borde underkasta sig sådan der frivillig reparation.

Diskussionen skulle utgöra svaret på frågan. Resultatet af diskussionen blef: plus sex sockerbitar, en bit saffransbröd och två skorpor, två jum-frur grädde och en del tjock kaffesump. Likatvehågsen som förut begaf värdinnan sig in till den raske bleckslagaren och uttalade sitt missnöje i form af ett icke ovänligt gillande. Bleckslagaren, som lånat hennes lykta, bad att få skänka henne en ny. Den var enkel, men af en bekväm och treflig snitt. Värdinnan såg tveksamt på den och frågade, om det var amerikansk stil. Men bleckslagaren skrattade och sade, att den var af hans egen konstruktion. Värdinnan tackade leende och gick in och hängde den på sia köksvägg, men hon stannade en stund och stirrade på den samt sade halft klagande och vaggande på hufvudet: Hvad di hittar pål

En af flyttningsdagarna var en söndag, och då kom den nye hyresgästen, åtföljd af flere unga män och kvinnor, hvilka alla buro eller körde saker. De tände en munter brasa i spiseln, satte på kaffe, hälde en massa vatten öfver verkstads* golfvet och gnodde med viskor, fejade och styrde under glam, men utan att störa någon. En ung glasmästare insatte mattslipade rutor till två tredjedelar för verkstadsfönstren. När kvällen kom, var allt i ordning.

Då åto de gröt vid ett ny-skuradt bord. Derefter sjöngo de några flerstäm-miga sånger, som läto helt behagligt. Men grannarna tyckte det var ett underligt folk.

En af de unga kvinnorna visade sig hafva stannat kvar öfver natten. Han hade sagt, att han var ogift. Kunde det vara en inklination? På morgonen vid 10-tiden kom hon in till värdinnan. Det var bleckslagarens syster. Hon skötte hanehushåll, med litet fintvätt vid sidan. Hon bad .att fä slå upp jemhakar i uthusväggarna och torka kläder hvar fredag på gården eller i torkvinden. Värdinnan föll i nya grubblerier, den unga tvätter-skan bjöd tio kronor i hyrestillägg. D$n gladlynta, rödkindade unga kvinnan utvecklade omedvetet en behagfull plastik, när hon gick och hängde upp kläder. Brodern var en riktig nyhelsmakare. Han hade alltid praktisk inrättning .på sina tillverkningar och uttog många små-patent. Redan första dagen hade han satt upp en tilltalande skylt, å hvilken fanns bland annat en kringsvängande bleckmaskin, ett slags blankare, som om kvällarna ådrog sig tvärgatans uppmärksamhet. En afton, när värdinnan sökte sin hyresgäst i något ärende, sade system, att han var på föreläsning. »Andliga föredrag,» rättade värdinnan. — »Nej, för all del, en vetenskaplig föreläsning, på arbetarinstitutet 1» — »Skall inte mamsell också gå på sådana der föreläsningar»? frågade värdinnan med ett sötsurt leende. — »Nej, jag har bara tid om måndagarna,» svarade den andre gladt. »Då hör jag geografi, och det tycker jag ä' så roligt. Men bror talar om mycket för mig, när han kommer hem.»

»Jo, de måtte ha goda inkomster de der, som kan på det viset kasta bort tid,» sade man på värdinnans preference-junta. Meni ngen spion kunde dock komma på dem med att de lefde i öfverflöd.

En dag körde en massa vagnar till det nya huset Man visste redan hvad det var. Dottern i huset hade hemkommit efter ett längre vistand?utomlands och firades med en hemkomstmiddag. Den vräkige kusken hade talat om det för jungfrun i huset midt emot. System berättade det vid middagen med ett inledande »kan du tänka dig» för brodern. Denne sade: »Jaså.» System undrade, hvad allt de kunde äta der uppe. Brodern menade, att det angick honom inte. System undrade, om de voro mycket fina, och om de skulle dansa. Brodern skrattade åt henne och lutade sig öfver sina anteckningar i notisboken öfver hvad han skulle yttra i fackföreningen på kvällen.

Deruppe i det stora huset hade kommit en lefvande fläkt. En ung kvinna svepte med sina dyrbara drägter öfver de tjocka mattorna. Hon stannade ibland och narrade det trötta, nervösa gamla kvinnoansigtet att skratta och framkallade ett uttryck af ängslig förvåning på det samma, när hon med öfverlägsen ledighet kujonerade den giktsjuke mannen, som från sin länstol med beundran följde hennes drottninglika rörelser.

Hon skaffade sig en dag en ridhäst. Tredje gången hon kom hem efter sin ridtur gick hon, innan hon aftog riddrägten, in i salongen, vandrande upp och ned, så att den gamle svepte filtama om sig, och frågade honom, medan hon piskade klädningen med spöet, hvad han hade tänkt på, när han valde en sådan småstadstrakt att bygga ett nytt hus i, der alla menniskoma gapade på en som på ett underkur, när man företog en ridtur, och hvarifrån det var en hel mil till en möjlig promenadplats. Men hon slutademed att klappa honom pä axeln och säga: »Var inte ledsen, kära pappa, för att jag är vid dåligt lynne. Jag säljer hästen och köper mig en pony.» Hon var vid dåligt lynne, derför att hon vid hemkomsten sett en blusklädd ung karl, troligen bleck-slagaren, stå i sin port med korslagda armar och betrakta henne med en lugn blick, som hvarken var hånfull eller oförsynt, men som ändå retade henne.

Sedan hon kom hem, tycktes den elektriska benknappen hafva meddelat de tunga portarna en ständig nervositet. Än flögo de upp för täckvagnen och läto en mjuk, hvit och stolt gestalt skymta förbi i aftondunklet. Än öppnades de för ett öppet litet åkdon, draget af en pony, hvilken den unga fröken, iklädd stora gula handskar, körde, medan vid hennes sida den ängsliga lilla damen satt halft road, halft oroad. Än kom den unga verldsdamen hem, bärande en mängd paket, som tycktes göra henne nöje för tillfället. Än hade hon med sig en massa ungt, sorglöst, rikt folk, som fylde gatan med sitt skratt och prat Än vandrade hon, med parasollen halft släpande, fram på den lilla gatan, mot hvilken hennes dyrbara uppenbarelse bjert afstack, men då stämde ofta hennes drömmande blick med idyllen rundt om-omkring. En annan gång såg hon kall och högdragen ut Men litet emellan mötte henne den lugna blicken ur de ärliga ögonen under buskiga ögonbryn, hvilken alltid tycktes säga: »Dagfjäril!»Den kändes slutligen som ett tvång. Hon beslöt att slå ned den.

En eftermiddag, når mannen i filtarna slumrade i länstolen och det bleka liUa ansigtet i sitt skymmande höm nickade öfver en tidning för syns skull, medan Julia preludierade elegiskt på pianot, af bröt hon sig plötsligt, mumlande: Jag har det! Derpå ringde hon, så att de gamla sprutto till och stirrade på henne, när hon åt den inträdande jungfrun sade: »Bär in lampan och var god och säg åt den der bleckslagaren der nere midt emot, att han kommer upp. Jag vill beställa något.» Jungfrun gick och kom igen.

»Han helsade och sade, att han skulle komma, när han fick tid; senare på kvällen eller i morgon bittida.»

»Sade han: när han fick tid?» frågade Julia och trummade hårdt i bordet.

»Ja, fröken.»

»Hm, han tycks göra sig rar.»

Den störde giktpatienten skrattade skadeg&dt och sade:

»Der ser du, Julia, hvad man har för att man hedrar sådana der gesäller med beställningar. Gud bevars, när de få tidi Nå ja, han är för resten en af rätta sorten. Han håller tal vid Lill Jans och vete tusan hvar allt. Aj!»

»Håller han tal?» frågade Julia intresserad. »Står han i bladet?»

»tia gubevars, så'n der smörja står nog.»

»Hvad säger han då?»»Hvad han säger? Jo, han säger, att arbetaren ska’ ligga på ejderdun och vi på krollsplint, den tusan djäkeln.»

»Hvarför g$r han inte en medelväg och säger, att vi skola ligga på tagel allihop?» sade Julia, i det hon gick ut.

Fadern kastade efter henne en af dessa hastiga, missnöjda blickar, som han brukade, när hon kom med sina tanklösa infall, som sågo ut som en tanke. Modem vaggade på hufvudet:

»Den flickan, den flickan, vet hon inte, att tagel sticks!»

Julia tog hela famnen full med mönster, stra-malj och garner. När hon passerade ett af de oupplysta fönstren midt för bleckslagaren, stannade hon och såg dit ned. Hon kunde öfver de matt-slipade rutorna se hufvudet och axlarna på dem, som befunno sig i verkstaden. Hon såg en böjd, klumpig, gråhårig arbetare stå och tala med bleckslagaren. Den gamle tycktes bekymrad och skakade på hufvudet. Den unge tycktes förklara något för honom, skref i en liten bok eller ritade och visade. Småningom klarnade den gamle och såg tröstad ut. De lemnade verkstaden och föddes åt ut på gatan, fortfarande samtalande. Bleckslagaren klappade den gråe arbetaren ibland på axeln. Han såg så präktig ut bredvid den gamle klumpige, bekymrade. Gick han och dref i onödan, undrade Juha, eller gjorde han ett barahertighetsverk? Bah! Den g^ipla skeptiska kj&nslan fick öfvQrhand.Klockan 8 ringde bleckslagaren pä dörren och blef insläppt. F. d. arbetsgifvaren gömde sig bakom tidningen och gitte inte se åt honom. Julia, som stått lutad öfver sina broderier, reste sig och företog sig att helt ogeneradt mönstra den inträdande, utan att säga ett ord. Denne vände sig vörd-nadsfallt, men ledigt till den vänligt helsande gamla damen och sade:

»Hvarmed kan jag stå frun till tjenst ? Var det en beställning?»

»Ja, från mig,» inföll Julia tvärt.

»Åh, jaså. Jaha!»

Hon ringde.

»Marie, lys ossl Var god och fö\j med.»

Det var frågan om ett blomsterställ vid för-stugufönstret. Hennes förstuga var uppvärmd; der voro mattdr och en bild i den lilla trappan. Hon lät tända en brokig ampel i taket och sände ned jungfrun. Hon pekade och talade befallande. Han mätte och ordnade klokt med allting. Han tog sig allt ganska tarfligt ut ändå bland grannlåten. Men han visade sig alldeles inte kujonerad; och till råga på förtreten såg han ut, som om han inte sett henne förr.

Hon påminte sig talen vid Ldll-Jans och beslöt att göra honom en fariseisk fråga:

»Hur är det, ni är mästare, tror jag, oehinte arbetare?»

Han strök handen öfver håret, log ett sorgset, egendomligt leende och svarade:

»Mästare? Huru många arbetare äro icke mästare 1 Men om jag hade en verkstad som fyragånger frökens fars hus, så skulle jag ändå anse mig för arbetare. Vi arbetare äro bröder.»

Han stod färdig att gå, och när han nu hel-sade, räckte hon honom handen. Han spratt till och såg ett ögonblick mycket otymplig ut; derpå tändes och flammade en misstanke i hans ögon och han vände sig om, utan att låtsa se den framräckta handen. En röd sky af vrede och blygsel kom som ett återsken öfver hennes anlete. Hon läste hans tanke: Du är en blaserad kokett, som vill roa dig litet! Men hon gaf sig inte, utan lade armarna i kars och sade med eftertryck:

»Hör ni, hvarför försmår en arbetare att vidröra en vänligt framräckt hand? Har han redan kommit så högt?»

Han vände sig ora, der han stod på de öfversta trappstegen.

»Se här,» sade han och framräckte sin seniga, mörka hand till beskådande, »se nu på er egen, på de smala hvita fingrarna! De ha intet gemensamt med dessa händer. Det ligger en afgrund mellan dem ännu. Tar jag någon i hand, är det en broder, en syster. En lögn skiner de. hvita och de mörka händerna åt. Men en lögn skall inte förena dem.»

»Ni är talare,» sade hon. »Ni begagnar bilder.»

»Jag kan tala utan bilder också. Jag känner flere, som varit i er fars tjenst. Han var arbets-gifvare. I hans tjenst fick man bröd oeh blod-„ brist Man fick tak öfver hufvudet, men Barnen blefvo skrofulösa.»Han gick. Hon stod kvar en stund, plågad af bittra känslor. Var hon en vampyr, som sugit i sig andras friska blod? Nej, detta var outhärdligt. Hon skulle hafva reda derpå. Och hade han ljugit? Bahl hon hade då ej längre lust att slå ned honom, bara att förakta honom som en obehaglig insekt.

När hon kom ned, satt modem lutad öfver hennes mönster, synbart intresserad.

»Snälla mamma,» sade hon, »se inte på det derl Jag tänker inte göra det färdigt.»

»Men, kära Juha, det blir så vackert. Tänker du köpa något då? Nog sätter Anna mera värde på att få n&got af din hand i sitt nya bo.»

»Åh, tala inte om det der bröllopet, det der maskerad-upptåget I Just innan den här karlen kom, stod jag och tänkte på det. Jag far dit i morgon och säger åt den der köpta lilla gåsen, att hon i tid drar sig undan. Det är ännu inte för sent»

»Herre Gud i himmelen, så du pratar, baraU klagade modera.

»Vet du, Julia,» sade fadera, »jag tycker, att de der galna excenlriciteterna, som tycks ha farit i 4ig ute, kunde vara slut nu. De äro pikanta till en viss grad, men vi karlar tycka inte om öfver-drifter.»

Hon vände sig mot honom med en hvass blick, men hejdade sig, när hon såg modems förskräckta min, och nöjde sig med att säga:

»Karlarna kalla i allmänhet (¡vinnornas goda egenskaper för öfverdrifter.»När hon lemnade rummet, dunkade den gamle med käppen i golfvet.

»Hur har du uppfostrat henne? Ge mig salvan! Det nyper och rister. Förbannade, högmodiga unge! Hon går åstad och gör skandal.»

Julia vidhöll sitt beslut Nästa dag fram på förmiddagen kom hon hem och böljade gå häftigt upp och ned i rummet, såsom hon brukade, när hon var förargad.

»Nå,» hördes det från filtarna, »hur utföll din missionsresa?»

»Åh,» utbröt hon, »hvilken ömklig komedi <le spela med henne, och som hon spelar med sig sjelf! Jag drog henne in i hennes rum och talade reson med henne. Men hon hade intet förnuft qvar och ännu mindre känsla. Deremot betrak-tade hon mig som ett dårhushjon.»

Den gamla skrattade.

»Åh, Otto han var nu så söt. Hon hade lärt värdera honom så för hans goda egenskaper. 'Kära du,' sade hon, 'alla älska inte lika. Jag är inte lidelsefull och inte han heller.' N«y, det skall Gud veta! Och så kom systern inrusande, som om kungen kommit på besök. Det var sömmerskan som var der. De foro ut på hufvudet Jag följde dem. En massa linne låg utbredt på bord och stolar. De smekte och nära på kysste de stona, broderade monogrammen. Och så kommo en massa flickor: Petterssons, och alla tre Lindö-nama och Alida Borgner. Och de knäföllo ocb dyrkade örng$tavaren. Ooh : det pladdrade? ochkysstes och prisades och dracks chokolad. Och så kom den snagghårige, ljusa fästmannen och hade fickorna falla med bosättningsartiklar. Ny hänryckning I Han var tydligen ett snille. Med sin antagna min af blygsamhet såg han odrägligt vigtig ut. Och så böljade deras förevisning. Jag gick, innan de drogo iram linnena. Hut Det var som om två bosättningsmagasin blifvit kära i hvarandra och skulle vigas. Nej —jag kommer ej på. bröllopet.»

»En förbaskad historia! Sådana evinnertiga galenskaper!»

»Ja, men Herman lilla, om flickan inte tycker om honom, så är det också allt bra otrefligt. Vi voro då kära, mins du.»

Han fördjupade sig i sin bok, och ett svagt sken af en rodnad spred sig öfver hans kinder. Blygdes han öfver hennes tilltro?

»Nog måtte det väl i alla foll bli en sju-dundrande kärlek, när Julia en gång skall stal»

Och det blef det.

Julias bal- och supéklädningar hängde orörda i garderoben. Löjtnanter och grossörer saknade henne, och hennes glada f. d. väninnor sade, att hon blifvit läserska.

Emellertid kastade hon sig in i föreningar, som hade till syfte att höja allt möjligt, som stod lågt. Bokhandlare sände tidskrifter, böcker och tidningar till henne. Fadern ryckte på axlarna och fann intet läsbart i den nya literaturen, men han var inte missnöjd. Ett nytt slags publik, stundommed vapen- på vagnsdörren, oftast med kända namn, sökte Julia i välgörenhetsärenden. Det var en ny glans, som behagade honom.

Men hon kom i beröring med folkets lägre lager äfven, bland andra med den unga fintvätter-sfcan midt emot. De båda syskonen kände till så många behöfvande. Julia skaffade platser. Stundom hjelptes en eller annan öfver till Amerika. Bleckslagaren var outtömlig på råd och insigter vid deras konferenser. Hon sade ibland till honom: »Gud, hvad ni är kunnig emot migl» Då böjde han sitt hufvud och tycktes blygas. Ingen misstro rådde längre mellan dem. En dag räckte han henne i tankarna handen.

*År det öfver afgrunden?» sade hon med ett bittert leende.

»Nej, det är på andra sidan.»

En dag träffade hon system rödgråten på gatan.

»Hvad är det?» sporde Julia och fick henne tned sig in i syskonens bostad.

»Åh, det är bara, att Karl är så envis och prompt har fått i sitt hufvud att resa ut.»

»Har ni det inte bra här då?» sade Julia med klappande hjerta.

»Åhjo, just nu böljar det bli så bra, och han tänkte hyra ny verkstad. Gud vet, hur man nu får'et derborta. Men det har flugit i honom.»

»Är han hemma?»

»Ja, han är i verkstaden.»

»Skall ni gå ut?»»Ja.»'

»Vill ni gå genom verkstaden och be honom komma hit in.»

Hon gick, och han kom. Julia hade i hast förberedt sig på att säga honom en mängd för-ståndiga saker, men ingen sade ett förståndigt ord. Hon grät, och han föll på knä, och hon slog armarna om halsen på honom och sade, att hon skulle hålla honom kvar. De skulle inte fly, som om de gjort något ondt. De skulle gifta sig midt för näsan på alla. Men hans vilkor var, att hon skulle dela hans enkla lott och arbeta sig fram med honom. Och det blef öfverenskommet.

Det vardt så ensligt för den gamle i salongen. Hvar höllo då Julia och hustrun hus denna eftermiddag? Jo, de hviskade der uppe i dotterns ,rum, och gräto, och den gamla darrade och log genom förtviflans tårar.

De beredde den giktsjuke i flera dagar på det nya. Men det var' hans tragiska öde, att han deraf fick en sjukdom åt lefvem. Hon hade dragit skandal öfver hans ärliga hus, som nu var en skamfläck för gatan. Han dref henne bort. Hon föll dock ned och kysste ödmjukt hans händer, och hon omfamnade modern länge. Och så gick hon — gick stolt vid hans arm till presten. Men de bosatte sig långt bort från den lilla gatan, som de så lifligt upprört. Och föreningarna för det lågas höjande blefvo ofantligt förvånade, men an-togo utan förvåning hennes utträde ur styrelserna.Och de två sammanslagna bosåttningsmagasinen fingo sig en utomordentligt rolig ^tund.

Två gånger i veckan lemnade täckvagnen huset och rullade en kvarts väg bort. En gammal böjd gestalt i peliss steg ut på gatan och gick ett kvarter rundt samt inträdde på en gård, der en bleck-slagarverkstad sysselsatte flera arbetare. Hon log och grät i armarna på den käcka bleckslagar-hustrun, som drog henne in och undfägnade henne på det bästa. När mannen kom in, helsade hon honom leende och vänligt, men med en viss respekt, ty hon hade respekt för män i allmänhet, och den här unge mannen hade ju fått bugt på hennes Juha, som alla der hemma hade böjt sig för.

Den giktsjuke drogs snart i den graf, hans fördomar gräft honom, och sedan skrattade den gamla trötta mera sällan. Hon hade älskat sin. hustyrann. Hon dog icke långt efter, men omfamnade innan dess en blomstrande liten flicka, som kom hennes slocknande lif att för en tid flamma upp.

Kort derefter såldes det nya huset vid den gamla gatan. Köparen var en svärson till aristokraten i hörnet, och en massa traditioner följde med och hängde som dvergsnät i alla vrår, och allt blef just som den lilla gatan ville hafva det. Blänkaren hade slocknat och lockade ej kunder från tvärgatan, och möglet trifdes i de lutande gamla brunnarna.Men långt borta i en annan stadsdel uppbygdes ett stort bleckslageri med arbetarbostäder samt grönskande gårdsplaner med badram och gymnastikställningar. I första våningen bodde chefen med sin unga hustru. Till deras stora bord kommo många, som behöfde deras råd, deras insigter och deras menniskokärlek. Ty de sågo mycket lidande och ledo ofta sjelfva, men de hade helsan i sina hjertan och fröjdade sig åt morgonsolen, som sken in genom deras fönster.

UTSIGTER.

1.

Klockarebostället låg rödmåladt och trädgårdsomhägnadt i dälden mellan Sörmlandskullarna. Kyrkan lyste hvit der borta på andra sidan backen; den svenska Iandtkyrkan i götisk stil, ni vet, med den triangelformiga takgafveln å ena sidan och den svarta struten höjande sig å den andra, just der den 40 fot långa brandstegen slutar.

Mellan kullarna bredde sig åkrar och ängar, och midt i dessa framtonade åter landskapets tema i form af löfdungsprydda små holmar. Litet hvarstädes sänkte sig de skogklädda höjderna till kulissartade utsprång, hvilka mångdubblade de täcka utsigterna. Mellan de två kullarna i öster glimmade fjärden. Bortom fjärden vidgade sig nya fjärdar. Men derutom bredde sig hafvet i storslagen enformighet.

I denna trakt hade Gertrud vuxit upp i kapp med den friska, spirande ungskogen. Hon var enda barnet i klockargården.

Mor var okonstlad, fryntlig och en fint danad själ. När hon på bästa sätt skött om sitt lilla landthushåll och dagen led mot sitt slut, satte honsig geroa på forstugubron med sin stickning, från hvilken hon litet emellanåt tittade upp och blickade ut öfver den leende bygden. Far var liten och mager. Han var oftast i rörelse, med nötknäppar-hakan starkt framskjuten och de svarta rockskörten viftande bakom honom.

Han höll sig tidningar, med hvilka han gerna flaxade öfver till nämdeman för att tala politik; der kunde man se honom hoppa jämnfötters, högröd i ansigtet, for att bevisa sin sats, hvilket ej var så särdeles lätt, då han den ena dagen var arg demokrat och den andra dagen ursinnig rojalist, medan deremot nämdeman var skeptiker och dessutom lugn som en filbunke och skarp som en rakknif.

Gertrud fick sin bokliga uppfostran i det vackra skolhuset i schweizerstil, hvilket låg på en af höjderna, med utsigt åt sjön. Försigtigtvis hade man satt de stora fönstren högt på väggen, för att fängsla blickarna inomhus. Oe fängslade ej Gertruds. Hennes gråa ögon togo fasta på de seglande skyarna, och så bar det af på själavandring, ut bland träden och de krusade vågorna.

Vid florton års ålder hade hon sin utgångs-examen. Väl utom dörren, drog hon ett djupt andedrag, gick till en fattig, liten parfvel och skänkte honom sin bibliska och katekes. Han skulle böqa dem året derpå, och nu tryckte han dem mot sitt hjerta, hvisslade en glad melodi och slog volter i skogsbrynet, för att visa gifvarinnan sin tacksamhet.Gertrud å sin sida log och tyckte, att hon a£-skuddat sig arfsynd, verlden och vårt eget kött, fallna änglar och evig fördömelse. Sina goda kunskaper i läsa, sknfva och räkna använde hon till att hjelpa mor med räkenskaper öfver de alster, som från klockargården sökte sig till salutorgen. När fars ögon voro klena, läste hon tidningar för honom, och, när vinterkvällarna blefvo för långa, »Fältskäms berättelser» för mor.

Hon sköt fort upp till en rak, storväxt flicka, så att grannarna mera förundrade sig öfver att se hennes utbrott af uppsluppen, barnslig glädje, än hennes stora händighet, då hon skötte bin och blomster, knöt hop trådarna i väfstolen eller ker-nade smör.

Hennes många praktiska bestyr bidrogo kanske till att hon ännu långt efter konfirmationsåldem stod på en temligen oreflekterad ståndpunkt i andligt afseende, så att hon ej sjelf märkt, hur hennes känslor för kyrkan småningom förändrats. Husets existens stod i sammanhang med religionen, och Luther var för henne som en fryntlig, gammal farbror och gudfader.

Högmessans timmar voro de stunder i lifvet, då klockaren gaf sig någon ro, och Gertruds hjerta klappade af stolthet, då fadern, efter nämdemans uttryck, »insöfde gubbarna till en- treflig, liten fru-kostlur med den hedervärda, släpande koralen, för att med mildt våld väcka dem till middagen genom en utgångsmarsch», sammansatt af ett mystiskt brummande i basen och ett lusteligt

Ax och .halm. 6struttande på diskanttonema, med hvilket väck-nings-tedeum klockaren kunnat hålla på i evighet, om ej orgeltramparen slutligen till Gertruds stora förargelse trafvat sin väg med ett: »nej, nu ger jag det här tusan längre», hvarvid klockarens fantasiskapelse brast sönder med en hörbar sista suck och ett jämmerskri, som kastades mot taket.

Gertrud kände kyrkans alla vinklar och vrår. Hon -klappade de förgylda änglahufvudenas fylliga kinder, när hon torkade dammet af deras förgylda näsor, och rättfärdighetens sol på altarets framsida afdammade hon med lätt hand och öm omsorg.

Men allt efter som hon blef större, fingo ängla-hufvudena en och annan skråma af tidens tand, och hon vände bort

hufvudet, ty när hon såg den aframlade förgyllningen, runno magisterns »fallna änglar» henne i minnet. Hon hade äfven lärt, att rättfärdighetens sol icke skulle lysa ut i det »yttersta mörkret», der de stackars getterna en gång finge gå och beta eldslågor. Derför krympte denna symbol på Guds kärlek småningom ihop och föreföll henne slutligen helt futtig. Hon vände hela sitt hjerta till den stora solen der ute och blef omedvetet naturdyrkare.

När solens första strålar, likt en elektrisk ström, berörde allt skapadt, läste hon hastigt och mekaniskt sin morgonbön och sprang sedan upp ur sängen för att med det gladaste lefhadsmod njuta af dagen. Hon märkte ej sjelf, att hennes guddom mot kvällen hade sina skiftningar i vemod,hvilka återspeglade sig i hennes ögon och gjorde dem drömmande och Ijufva som den gryende kvinnans.

Men när modern plötsligt dog, tog denna elegiska rigtning afgjordt öfverhand. Saknaden kom henne att med de fromma längta efter det salighetens rike, der hon med en oljeqvist mellan händerna skalle flyga i en krets och sjunga rim-madt lof till honom, som orörlig satt i dess midt och uppehöll verlden med sitt: varde.

Modern var ju deruppe!

Medan hon på detta sätt dvaldes i de högre sfererna, skötte hon med god ordning sina husmoderliga pligter och märkte icke, der hon vandrade stilla och drömmande, hur jordlifvet trängde sig på henne och fordrade henne åter.

Man ville ej afstå från att se henne på traktens festtillställningar, der gästerna voro tunnsådda nog. Hon drogs med i dansen, och någon gång trängde sig hennes vackra, lågmälda skratt genom hopen. Landtjunkare började gilja till hennes bevågenhet, och nejdens studenter eller studentämnen, som tillbringade ferierna hemma, smögo sig ibland från de konstlade samtalen med verldsdamer, hvilka, liksom de, fingo sin uppfostran i staden, för att kråma sig för landsbygdens frimodiga, helsofulla mö.

Men hon ratade.

Naturbarnet hade sina drömmar. Hon klättrade gema upp på de högsta gneisknutama för att se långt ut öfver fjärdarna, som om hon väntade någon eller något. Men den finaste psykolog skullei hennes ögon blott sett en ande, som irrade fjerran utan mål, en blind, som famlade efter något okändt.

När höken djerf och spanande flög öfver skogen och med nästan orörliga vingar steg, tills han blott var en prick för hennes ögon, då såg hon efter honom och drog en lätt suck genom de halföppnade läpparna. Men hon visste icke hvar-för eller hvart hon skulle velat flyga.

En söndagseftermiddag såg hon Ulla, deras ladugårdsdeja, med oket på axlama på väg till hagen. för att mjölka. Ulla var seg, men gammal och vissen. Gertrud följde henne och hjelpte henne genom grinden samt erbjöd sig att ropa på koma. Det hade den gamla intet emot; hennes egen röst var spracken, och det var blott rutinen, som fanns kvar. Snart fyldes skogen med starka ljudvågor, hvilka slogo mot bergväggarna och kommo lika fylliga, men mångdubblade, tillbaka:

»Kom, koss-a mi—, ko-ossa mil—»

Ulla stod med armarna i kors och skrattade. »Ja, ja men,» sade hon, »så der har allt jag med kunnat ropa i min da’r.»

Det var nog troligt att äfven hennes röst en gång i svallande ungdomsmod trängt genom skogen och fyllt den med lif. Låt trädens hviskande sus och drillande fågelsång afbrytas af en druckens råa, lallande visa eller en koketts skratt, och du skall ängslig draga dig undan, för att med återvunnen sinnesfrid sluta dig till naturen, som nyss liknade en grumlad vattenspegel, der skyns renabild krossats. Men vandra i en enslig nejd och låt ditt öra plötsligt träffas af jordbrukarens rop på djuren vid plogen eller landtkvinnans höga: »kom, kossa mi —, ko-ossa mi —», och du skall påskynda stegen, för att komma närmare det ställe, der naturen lifvas af sin rätta ande.

Koma kommo i halft sken och trängde sig kring Ulla och Gertrud. Den senare gick åt sidan och fortsatte ännu en stund, för sitt nöjes skull, med variationer; och hennes rop trängde fram som en röst ur skogens eget inre, ett uttryck för dess omedvetna längtan och aldrig sinande lef-nadslust.

Det prasslade i buskarna. Något svart och . hvitt. Inte var det Svarta Bläsan. Nej, hon var här. En karl med halmhatt på hufvudet. Säkert en af bygdens drängar, som skulle till något dans-nöje. Nej, en fin herre, alldeles okänd.

»Förlåt, hvems kor är det här?» sade han och lyfte på hatten.

»Klockarens.— Stå stilla, ditt kritter!» svarade

Ulla.

»Jaså. Nå, då kan jag ju få upplysning om, hvar klockarbostället ligger.»

»Ja vars. Om herm går genom grinden här och så vägen rakt fram till ladan der. — Jesses, din usselhet, ska’ du trampa rakt i stäfvan! Stå stilla, säjer jag, när folk talar! — Och så, ja, för resten kan ju fröken visa herm, hon ä' hemma der, hon.»De fö(jdea åt på hvar sin sida om vägen. Han var nog inte så ung, den der, fast han var skägglös och smärt. Han såg manlig och sträng ut. O, ve, nu såg han visst, att hon iakttog honom! Han kastade en sådan forskande blick på henne.

»Det var ni, som ropade på korna?» sade han.

»Ja.»

»Det var bra gjordt, det,» tilläde han småleende.

Han såg nästan lika allvarlig ut, när han log. Det är hans mörka ögons skuld, tänkte hon.

»Fröken är klockarens dotter?» sade han.

»Ja.»

»Mitt namn är Klas Ulfsson. Jag tänkte få tala vid er far.»

»Det går nog an.»

De voro vid grinden. På gungbrädet sutto nämdeman och klockaren vid sina glas och tidningar. Främlingen fördes in i salen, och Gertrud satte sig på gungbrädet. Nämdeman tog pipan ur munnen och böijade tala om vädret och grödan. Gertrud svarade honom enstafvigt. Nämdeman talade om blommor. Gertruds blickar gingo som oftast till husets ingång. Nämdeman harskade sig, plirade med venstra ögat och talade om bygdens ungherrar. Han var ohjelpligt sällskaplig i dag, fader nämdeman. Hvad brydde hon sig om ortens ungherrar! Hon svarade allt tunnsåddare. Då satte han tobakspipan i ena mungipan, log nästan omärkligt med den andra och yttrade gäckande:»Gertrud är allt bra nyfiken på, hvad den der herm kan vijja?»

»Ja, det år jag.» Hon vände sina stora, gråa ögon mot honom.

Nämdeman knackade askan ur pipan och log ett godt leende. Han kunde det ibland. Han tyckte om Gertrud.

Ändkligen skrapade man der inne med stolarna, och dörren öppnades. Klockarfar var mycket artig, följde främlingen till grinden och skakade hand med honom. - Denne aftog hatten för Gertrud till afsked. Klockaren återvände och gnuggade händerna.

»En god ailar,» sade han. »Han vill bli inackorderad. Han har bott en half mil härifrån, men trifdes inte. Landthandlarn visade honom hit. Och tänk, presten, som just ville ha’ en till i år! Men jag knep'en. Han vill Vara i fred. Han studerar. Jag hoppas, du inte har något emot det, Gertrud? Litet atbrott i hvardagslifvet. Han betalar hederligt och kontant. Inte blir han stor i maten. Ville bara ha ett glas vatten nu, fast han gått en half mil och skulle hem igen. Han får gafvelrummet. Han vill inte bo på nedra botten.»

»När kommer han?» sade Gertrud.

»I öfvermorgon.»

Gertrud reste sig och gick smågnolande uppför trädgårdsgången.

»En fin aiiar — sextio i må’n — hva’ sa’ du?» sade klockaren och slog nämdeman på axeln.Nämdeman drog ett bloss.

»Ha’ ni kontrakt?» s$de han.

»Nej, han ville inte binda sig, men betalar förskott för månaden.»

»Han såg inte ut som en glop,» sade nämdeman, »men man kan inte veta.»

»Ä‘ du tokig, en sådan fin karl!»

»Gertrud är en ung matmor. Mer^hon går då utanpå alla andra i förstånd.»

»Bah,» sade klockaren, »Gertrud! Hon vet nog hålla glopar på afstånd.»

»Om du får lust att köra af honom om en månad, skall jag gerna hjelpa dig,» sade nämdeman.

»Du är en gammal korp,» menade klockaren.

* *

*

Man träffades flere dagar i veckan alldeles händelsevis på förmiddagskaffe hos Gertrud. Man hade gått förbi och ville titta in... Det syntes ju på förklädena, att man var i hvardagsdrägt...

Emellertid var det fasligt fina förkläden, som väl stämde med de nya halskråsen och handskarna. Man salade i hop allt hvad man visste om honom, men det var inte mycket. En kusins bekant visste, att han rådde om ett hus och var rysligt lärd. Men han var bara »herr», det hade prestfrun sagt, som tog emot posten.

När man nu satt och höll näsorna ihop och han oförmodadt inträdde genom grinden, hoppade man till och kom i ett spasmodiskt skratt öfvernågon kullslagen kopp eller nedfallen sked. Han helsade blott på afstånd med ett eget leende på läpparna och gick upp på »sitt eviga gafvelrum». Han var konstig. Han tyckte inte om förmiddagskaffe, som andra läskarlar. Det var tydligt, det.

»Vet ni, tänk om han vore kvinnohatare.»

Slutligen tröttnade man, till Gertruds stora lättnad och till landtjunkarnas och studenternas.

Främlingen var tvifvelsutan osällskaplig. Hade han ej en bok i handen, så hade han en i fickan. Läste han ej, så stod han oftast stilla och betraktade någon insekt eller någon blomma. Men han slog an på Gertrud med sitt manliga, lugna sätt och små drag af godhet, hvilka han med den vanliga kalla minen visade både menniskor och djur. Han talade litet emellan med Gertrud om hennes bin och blommor. Han var vänlig, men hade på samma gång något oåtkomligt i sitt väsen, som gjorde, att Gertrud drog sig undan. Men hon klättrade ej mera uppför höjderna för att spana ut öfver fjärden, och höken fick fara bäst han ville.

Plötsligt kastade sig herr Ulfsson, till allas kommentarier, in i sällskapslifvet. Han bevistade bondbröllop och barndop, gjorde visit hos prestens, antog middagsbjudning till landthandlaren, uppehöll europeiska jämnvigten med klockaren, under-gräfde nämdemans negativa ståndpunkt, stälde till kafferep i det gröna och anordnade kapprodd med prisutdelning på fjärden. Befans, med ett ord, vara en outtömlig grufva af älskvärdhet och sällskapsförmåga.Medan man ännu gissade på prestens brorsdotter, majorens Mina, landthandlarns blonda syster och gamle baronens unga, vackra fru, som varit tjenstflicka, kom han körande från gård till gård i klockarens gula schäs och presenterade Gertrud som sin fastmö.

Strax efter reste han till staden, och inga initiativ togos längre till utfärder och större tillställningar. Han kom ut en gång i veckan, med fickorna fulla af tidningar till klockaren. Smekte Gertrud och kallade henne sin »lilla fågel», bibehöll sitt glada, skämtsamma sätt och lät boken ligga i fickan.

När Gertrud såg honom på afstånd, var han den stränge, allvarlige herrn, som hon först lärt känna, men. när han kom närmare, var han det inte längre. Hon längtade ibland efter den allvarlige, men denne var numera

oåtkomligare än någonsin. De resonnerade aldrig i allvarliga ämnen.

En dag frågade han henne, om hon ej ville fara in till staden och se deras hem på förhand. Hennes far skulle i alla fall följa med in. Hon funderade en stund och sade derefter nej.

»Hvarför det, min älskling?» sade han.

»Jag vet inte annat, än att jag vill vara din hustru, när jag kommer dit,» sade hon.

Hon hade ett omedvetet hopp om, att der i hemmet, som hans hustru, skulle hon kanske se den allvarlige lysa igenom den glade.Bygdens angdom klädde kyrkan for dem. När hon gick fram i sin bröllopsskrud mellan de samlade skarorna och helsade på de gamla skolkamraterna, som stodo der och nego eller drogo mössan ned mot ena örat, kom en känsla af ånger öfver henne, att hon från början haft så liten gemenskap med dem. Hon hade alltid gått i drömmar, alltid ända från skolbänken vändt tankarna åt annat håll. De hade deremot alltid och senast i dag visat henne det vänligaste deltagande, och hon blygdes, när hon såg deras ödmjuka helsning.

Hon sänkte hufvudet å sin sida ödmjukt, och i det samma en tår skymde blicken, var det som om en vind sönderrifvit en dimma för hennes syn. Ett stumt, ohördt ångestskri efter hennes mor trängde sig genom hennes själ. Förskräckt blickade hon upp på den man, som gick vid hennes sida. Kanske var han, när allt kom omkring, en främling! Han såg ned på henne leende, men allvarlig. Hon kom i jämnvigt igen. Hvilket infall! Han var ju hennes trolofvade, som hon kände så väl och skulle komma under fund med ännu bättre. Nu voro de framme vid altaret.

När fars sista hviftning bortskymdes, lutade han sig fram, kysste henne och sade: »Kära lilla hustru!»

Då log hon och slöt ögonen och tyckte, att höken hade tagit henne på sina starka vingar för att visa henne all verldens härlighet.3.

Hur det var, så trifdes hon slutligen bäst i hans stora, ljusa arbetsrum, inredt med hans gamla ungkarlsmöbler, med böcker och konstiga, gamla gravyrer, hvilka betäckte väggytorna, samt med blommor af alla slag och åldrar, som hon hjelpte honom med att draga upp. Derinnanför funnos flere rum, inredda efter tidens skönhets- och bekvämlighetsfordringar. Hon var, minsann, ej van vid sådant!

Det var icke utan ansträngning, hon i böijan uppträdde som herskarinna der inför hans gamla hushållerska, som tydligen ville anse henne under-årig. Länge voro dock ej hennes blickar slaf-var under denna materiella glans. Hon tog ett handarbete, smög sig dit in och sjönk ned i en länstol. Derifrån tittade hon fram ibland på honom, der han satt lutad öfver skrifbordet, omgifven af folianter, hvilka lågo liksom bålverk kring den allvarlige och oåtkomlige. Men när han märkte hennes blick fäst på sig, vände han sig om ibland och nickade åt henne med den glades ansigte. Han kallade henne »sin råtta», för att hon satt så tyst i sitt höm. Men råttor äro också nyfikna. En dag smög hon sig fram och tittade öfver hans axel 1 böckerna och frågade, hvad det var, som kom honom att rynka ögonbrynen och så hårdt sluta läpparna.»Abrakadabra», sade han och blåste ett lätt cigarrmoln i ögonen på henne.

Men hon blåste undan molnet och tittade i böckerna igen och i hans anteckningar. Hon såg en mängd siffror och läste en rubrik: »Några statistiska bidrag till utredandet af naturförhållandenas inverkan på menniskans utveckling».

Då skrattade hon och frågade, om han alltid sysselsatte sig med lika underhållande saker. Han skrattade och sade, att det var lifvets harmoni, att de hade så olika tycken. Och så kysste han henne på kinden, och hon lemnade honom i fred samt tog sig en bok från den hylla, han anvisat henne.

På eftermiddagarna kastade han ibland hastigt af den nötta skrifrocken och påtog en annan. Och så bar det af med dem på någon utfärd, och de roade sig som två barn.

Men hans timmar vid arbetsbordet blefvo allt längre. Han hade ibland ingenting att säga »råttan» på hela timmen, och hon smög tyst för att inte störa honom. Hon tog en och annan bok från hyllorna, der han sagt, att det

inte fanns några treiliga saker, och slog upp dem mest af nyfikenhet för att se, om allt var abrakadabra för henne. Hur hon bläddrade, fann hon här och der en sida, hvilken var som en glimt för henne af den stora, vida verlden. Ett och annat ljus gick upp för henne, och hon fick lust att veta mera. Hon visste så mycket redan, att hon insåg, hvilket svalg af okunnighet, som skilde dem åt.Han fick ofta nog besök af herrar, och hon hörde in till sig deras högljudda röster, när de höllo på med sina oändliga diskussioner. Stundom kvarbjöds någon till middagen eller aftonmåltiden, Då fortsattes samtalen delvis, och Gertrud lyssnade uppmärksamt. De talade ofta om »samhället».

Utanför deras fönster ledde en allmän stråkväg, hvars menniskovimmel roade henne. Hon böljade se det med klarare ögon. Det var »samhället», detta kaos af nya ansigten. De olika lef-nadsvilkoren voro hvarken slump eller Guds försyn. Mellan dessa menniskor, som ilade förbi hvarandra med likgiltiga blickar, var det en daglig, tyst, underminerande strid.

En dag gick hon fram till Klas, lutade kinden mot hans hår och sade:

»Är det för samhället du arbetar så här, efter du ej arbetar för ditt uppehälle?»

Han lutade sig hastigt tillbaka i stolen och sade: »Samhället? Hvar har du fått tag i det slagordet, kära barn?»

»Ni tala ju ofta om det,» sade hon.

»Aha, du har hört på,» och han nöp henne i hakan. »Nå vål, låtom oss antaga, att jag arbetar för samhället, alldeles som du, när du stoppar mina strumpor eller sköter om hushållet.»

* »Nej, men då arbetar jag ju åt dig eller åt oss, och vi äro ju icke samhället.»

»Ja, men en del deraf. Om inga menniskor ville laga kläder och styra om hushållet, skulle samhället gå under och vi med det.»»Ja, men du arbetar i stort, med tanken fåst på samhället och för att sprida upplysning, säg?»

»Visserligen, ja. Jag bringar kanske i dagen en och annan sanning för folk, som läsa tidningar och böcker. Men dessa sanningar äro antagligen om femtio år en lögn. På detta sätt draga vi ungefär lika strån till den stora stacken eller samhället. »

»Nu förstår jag dig icke riktigt.»

»Nej visst, derför att vi leka kurra gömma bakom ett stort ord. Vet du hvad, vi bry oss eg om att filosofera. Vi knåpa hvar på sitt håll, och när vi hvila, ha vi roligt tillsammans och låta samhället sköta sig sjelft.»

Han klappade henne på handen, och hon gick, derför att hon såg, att han ville vara i fred. Men hon var inte tillfredsstäld. Hon hade egentligen blifvit afvisad. Han, som forskade efter sanningen, som sträfvade efter stora mål, som, när vännerna voro der, framträdde i ett nytt väsen och talade med dämpad eld och lågande allvar i stora frågor, han ville inte ha något att göra med henne; det var han, som drog den oåtkomliges maisk för an-sigtet, lika väl som den glades.

Snart nog inträffade emellertid något, som hämmade hennes tankelif i dess brodd och som åter kastade henne in i stämningar — något, som fylde henne med undran, oro och glädje...

* *

*Huru det arbetade, det knöliga, lilla hufvudet, hvars skära hud lyste fram genom det tunna, ljusa håret 1 Huru tankar föddes och togo form i den skarpt fixerande blicken, och med hvilken rastlös ifver de spelade genom den fumliga, lilla handen och sökte bryta sig fram i det vanmäktiga språket 1

Hvem kunde någonsin se sig mätt på de knubbiga benen med deras sammetslena hud, deras djupa veck, deras ömkliga svaghet och deras elektriska liflighet, när de dansade och sparkade, tills tossoma med blåa tofsar flögo i hvar sitt höm!

Hur skälmskt han plirade under de halfslutna ögonlocken och stötte fram korta, kiknande skratt, den der pysen, när mamma grälade på honom, för att han ej ville sofva, eller för att han tagit för sig så, att hvita floder runno längs mungiporna ned i halsens fina hudveck!

Med hvilken envishet han fasthöll hennes finger, för att kunna vakna och gnälla, när mamma ville smyga sig bort med vaggvisans sista toner!

Småningom lade sig hänförelsen som svallvågorna på en upprörd sjö. Att han fanns der, blef för henne ett godt, lugnt och innerligt förhållande, liksom egandet af hvad hon för öfrigt fått på sin lott af lifvets bästa.

Då kommo tankar upp ur djupet igen. När lill-Klas sof, smög hon sig åter dit in. Men stor-Klas såg orolig ut, när han vände på hufvudet. Han frågade, om pojken ej kunde vakna och falla ur vaggan. Då vande hon sig vid att hålla sig der inne vid plantans sida.Stundom tog hon en bok med sig. En dag fann han henne läsa Darwin. Han tog den genast ifrån henne och sade, att hon fick underkasta sig att taga böcker ur hans hand. Hon fick ej läsa bvad som helst. Dessutom önskade han, att hon läste mindre och promenerade mera. Gamla Maja kunde sitta inne hos gossen, när han sof. Gertrud måste hafva mycket frisk luft. Hon måste tänka på, att hon ammade.

Gertrud vände sig tigande om och gick att påtaga hatt och kappa. Icke orden, men tonens kärfhet hade sårat henne. Men han följde efter henne, tog henne om lifvet och bad henne förlåta, om han varit häftig. Han menade inte illa.

Det trodde hon nog med. Och så lutade hon sig mot honom och grät htet och bekände, att trots barnets tillvaro, som var en välsignelse, så kände hon det tomt ibland.

Han smekte henne och kallade sig sjelf ett nöt, som ej förr tänkt på, att hon borde ha några frun-timmersbekanta. De skulle bjuda hem några af hans vänners systrar eller hustrur, som voro trefliga.

Nu förstod han henne ej, sade hon. Det åtrådde hon inte. Nej, om han bara ville försöka höja henne htet till sig! Om han ville undervisa henne och tala litet om de saker, som intresserade honom...

Höja henne! Stod hon ej högt nog inför honom? Han mindes ännu så väl, när han hörde hennes rop i skogen och såg henne första gången. Hur hon stod inför honom som en ung kvinna afbästa haltl Han såg klart hvilken maka hon skulle bli.

Nu, när han blickade upp till henne, som till sitt barns moder, nu talade hon om, att han hade »högre intressen»! Visste hon då ej, att hans högsta intresse var barnet, som var deras gemensamt? Hvad skulle de vinna, om de började resonnera i en mängd svårfattliga ämnen? De skulle tappa bort hvarandra, och lill-Klas skulle kanske råka ut för att den bästa af mödrar satte strumpan på hans lilla hufvud, mössan på foten och trädde skeden i hans lilla uppnäsa, om vishetsdigestionen i hennes eget vackra, lilla hufvud blefve abnorm. Och så kysste han henne och log och gick med den öfvertygelsen, att hon var öfvertygad och nöjd.

Hon läste icke mer. Nöjet var stördt för henne. Hon skötte om barnet och lekte med det. Hon ansade blommorna, styrde om hushållet och promenerade. Den tid, hon fick öfrig, utfylde hon med handarbete i stor skala ocfc-med att göra hus-hållsrön i syltningskonsten. Hon låg också längre på morgnarna och lät ibland bjuda sig kaffe på sängen. Hon besvarade några påhelsningar af sin mans vänners hustrur och talade om teater och musik eller snarare om artister i den branchen.

Hon böijade också att gå i kyrkan. Men dit följde aldrig Klas henne. När hon.frågade hvar-för, svarade han undvikande. Snart märkte hon, att hon sjelf ej var densamma, som förr besökte kyrkan. Hon hade åtskilliga anmärkningar att göra och meddelade Klas dem vid middagsbordet. Hansvarade aldrig rent ut på detta. Nog förstod hon, att han var fritänkare. Men hvarför ville han ej, att hon skulle vara det? Hon fick snart nog svaret derpå.

En eftermiddag, när hon kom in i hans rum, stod han med hatt och rock på för att gå ut efter några tidningar. Hon passade på och öppnade fönstret för att släppa in frisk luft, medan han var borta. En vindil kom och ryckte i fönstret. Gardinen fläktade lös inåt rummet, och en massa papper flög utåt golfvet.

Gertrud stängde skyndsamt fönstret, fäste gardinen och plockade upp papperen. Hennes blick föll dervid på ett tätt skrifvet ark, der hon fäste sig vid ordet *kvinnan.* Hon satte sig ned och läste:

»Kvinnan är ej kallad att föra verlden framåt på andens område. Om man fråntager henne den personlige Guden eller öfver hufvud taget den dogmatiska tron, skall hon falla till stoft eller komma på villovägar. Hennes hand skall aldrig mäkta bära den högre sanningens fackla. Hennes blick fördrager ej dess ljus, och hon vill helst ledas af aningen och instinkten. Men hennes instinkt är dygdens, och hon skall följa den, om hon får utveckla sig i en sund riktning. Må då ej kulturen förvränga hennes natur. Samhället skall ingenting vinna derpå. Lemna henne på hennes anspråkslösa ståndpunkt, och hon skall varda en af de yttersta, som bli de främsta. Eller hafven I ej skäl att blicka upp till den varelse, som bringareder till verlden och leder edra första stapplande steg? Utan henne skola vi aldrig få kraft att kämpa oss fram till höjderna. Låt henne behålla sin storhet i det lilla...»

En stolt harm fylde henne. Hon var dömd. Ty vare sig det var hans egna ord eller citat, förstod hon nu, att det just var hans åsigt. Men han hade dömt i opröfvad sak. Hon var kallad att bringa varelser till verlden och leda deras första, vacklande steg, men sedan, i synnerhet om det var en son, var hon lemnad ensam, för liten att leda honom i sanningen, som hon ej var värdig att känna.

Hura de skulle blicka ned på henne, de två, när han blef stor! Huru de skulle lemna sitt arbete, sina samstudier ibland och öfverlägset komma och smeka henne derför, att hon instinktlikt var from. Utan den personlige Guden skulle hon falla till stoft! Utan den personlige Guden! Hennes knän svigtade under henne. Han hade nog rätt till en del...

Der kom han nu på gatan. Han fick ej se henne. Nu hade hon ej kraft att tala med honom så som hon ville. Han tog redan i dörren. Hon hann nätt och jämt gå in i den tornlika utbygnaden, som var fyld med växter och skild från rummet genom ett tjockt draperi, hvilket dolde större delen af öppningen.

Hon hörde honom komma in, taga af hatt och rock samt sätta sig. Hur kallt hon lyssnade! Ve henne!Plötsligt rycktes dörren upp, och en stämma fylde rummet. En stämma, hvilken förde hela våren der ute med sig in. Mäktig och brusande, skiftande i mjuka tonfall.

»Behöfs inte, goda Maja, behöfs inte! Han är alltid hemma för mig. Jag anmäler mig sjelf. Hej, gamle gosse, här är jag! Åb, den Maja, hon är för kostlig med sina tvekande miner och rynkade ögonbryn! Oföränderlig som ett gammalt porträtt. Alldeles som du, din bokmal.»

»Assar,, vid Gud, lifslefvande! Från hvilket af verldens fyra hörn kommer du?»

»Åh, från alla. Ei, was!» — Här fick en foliant en spark. »Tror du, man lefver på att äta bokdam? Nej, man lär ej känna verlden förr än på landsvägen. Man blir inte menniska förr, än man är kosmopolit. Tror du inte man kan ha hemlängtan för det? Hvarför tror du jag lemnade Florens och for som en galen kurir hit hem, samma kväll, som jag hade stämt möte med den vackra Florita? Jag «längde hennes hvita ros i strömmen. Den glimmade i dunklet, och så förde en våg bort den. Men en Jiederlig bygosse skall nog föra hem Florita...»

»Du är galen som alltid.»

»Hvaije vis är galen på sitt sätt. 'Jag bringar drufvor, jag bringar rosor, jag skänker i af mitt unga vin; på alla stigar, på alla kosor jag slår den ljudande tamburin!' Ta mig tusan, skall du inte ut med mig nästa gång! Här sitter du och petar i skelett. Du skall lära dig känna menni-skorna. Att spela för gossarna på bykrogen, dansa med flickorna, ber&tta vid glaset med gubbarna

— och gå sin väg, lemna sorlet bakom sig, stiga upp för branterna och, likt Moses, tala med den store anden på höjderna — det är lifvet, du!»

Nej, hon måste se denna menniska, som förde hela det stora »der ute» med sig, som väckte åter all hennes barndoms längtan och allt det rika färgspel solen skapat för henne i morgonglansen! Hon märkte ej, att vattenkannan föll ur hennes hand, när hon trädde fram och lyfte upp gardinen.

Hvilket utseende! Hans gestalt var klumpig, men rörelserna lifliga, nästan graciösa. Hufvudet var stort, med starka drag, och den framskjutande näsan tydde på halft judisk härkomst, medan håret var rödblondt. Men detta ansigte afspeglade en verld af känslor, och de kisande, färglösa ögonen blefvo ibland stora och mörka.

Han hade vändt sig om vid ljudet af den fallna kannan och stod å sin sida äfven och stirrade på henne. •

Endast Klas syntes beherskad.

»En öfverraskning ändå, min" käre Assar,» sade han skrattande. »Äfven de stilla i landena kunna förändra sina öden ibland. Här ser du min hustru, och här, Gertrud, ser du min vän Assar Brun, gemenligen kallad Ahasvérus eller den vandrande juden.»

» Ahasvérus», sade hon förströdd.

»Ja, min fru.» — Assar tog ett steg mot henne. »I dag tycks jag göra skäl för namnet.Der han framgick, säger sagan, 'förstummades fåglarösterna, blommorna slöto sina kalkar och solen miste sitt sken'. Jag har visst ofrivilligt skrämt er. Men mitt oförsynta sätt att komma in här tillskrifver jag delvis Klas, som inte ansett mig värdig att få veta af hans giftermål.»

»Jag har inga svaga nerver,» sade hon och räckte honom handen. »Klas har dessutom talat om er, så att jag känner er mycket väl.»

Hon narrades litet af artighet. Namnet påminde hon sig visserligen nu, men om sjelfve mannen hade hon hitintills ej någon föreställning, De satte sig.

»Saken är, att det inte är mitt fel, att du ej vetat af vårt giftermål,» sade Klas. »Nog har jag sändt både förlofnings- och bröllopskort efter dig på måfå, för att det skulle träffa dig någonstädes på kontinenten, på Otaheiti, på Venus, Jupiter, Mars eller Gud vet hvar.»

Assar skrattade.

»Tack! Nå, det tänkte jag jtf inte på. Hur länge sedan är det?»

»Åh, omkring två år sedan.»

»Verkligen? Det var i alla fall en utmärkt öfverraskning. Får jag komma hit till er ibland nu och prata och ha trefligt?»

»Ja, Gud bevars,» sade Klas. »När jag är upptagen, skickar jag dig in att prata med min hustru. Hon skall tacksamt åhöra dina estetiska utgjutelser. Eller får du jollra med min pojke...»

»Din pojke! En ny öfverraskning.»»Ja, visst 1 Bästa Gertrud, vi skulle ha ett glas rhenskt på allt det här.»

Gertrud steg upp och gick ut för att ordna om förfriskningar. När hon gick genom rummet, påminde hon sig så tydligt den der kvällen, när Klas först kom till dem och hon smågnolande gick uppför trädgårdsgången, medan hon kände, hur nämdemans blickar hvilade på henne. Nu kände hon, att främlingen följde henne med ögonen. Hon skickade gamla Maja in med vinet och gick en annan väg in till gossen. Han sof ännu i vaggan. Hon knäföll och dolde ansigtet i hans täcke. Han vaknade och krafsade henne i håret. Då lade hon honom till bröstet. Om en stund lutade han hufvudet bakåt för att se på henne och skrattade, och så logo de mot hvarandra.

Klas kom in om en stund och bad henne komma ut och skåla med Assar. Sjelf tog han gossen på armarna och bar stolt in honom till förevisning.

Den lille »skrattade mot sin nye farbror och trefvade oförsynt med sina små händer i hans stora ansigte. Men så öfverlemnades han åt Maja och sändes in.

»Det vore ändå en härlig sak att ha en son!» sade Assar.

»Jag undrar, hur många dagar i året han fick se sin far,» anmärkte Klas.

»Ah, vi skulle uppgå i hvarandra. En son, en son, som ärfde ens ideal! Det är verkligen någonting...»»Hvilka ideal?»

*De högsta.»

»Aha, ja! Muhammeds paradis,» sade Klas med höjda ögonbryn.

»Bah! Inte skulle han ätminstone ’segla med lik i lasten’, som skalden säger. Nej, du! Hvad jag är för gammal att uträtta, det skulle han göra. Jag skulle sätta honom, som en saftig ympqvist, pä tidens tvinande Ygdrasil. Ja, det skall nog ni också göra, fru Ulfsson!»

»Jag?» sade Gertrud.

»Fruntimmer tycka nog om poesi,» sade Klas, »men litet mindre dunkelt måste du dock tala.»

»Visst inte,» sade Gertrud lugnt, »jag förstår herr Brun fullkomligt. Men jag tänkte blott säga, att en mor icke är utvald, om hon ock är kallad, att gifva sin son ideal.»

Klas såg förvånad på henne. Derefter log han fryntligt och sade:

»Dygden, lilla hustru, är det högsta idealet!»

Assar stod vid en vägg och såg på en gammal gravyr, men hans ögon voro stora och glänsande. Strax efter tog han afsked med löfte att komma nästa dag till middagen.

»Har ban en pålitlig karakter?» sporde Gertrud, då han gått.

»Ja visst. Hur tror du annars jag skulle stå ut med en sådan storpratare. God som guld.»

»Hvad är han?»

»Lyckligtvis kapitalist. Jag tänker väl ändå, att kapitalet rinner undan genom hans fingrar,

Ax och halm. 7för han är mycket gifmild. Men han förtjenar nog ändå ibland på sitt amatörskap i åtskilliga brancher. Ena dagen är han målare, andra dagen bildhuggare och den tredje fornforskare. En gång upptäckte han på sina resor i Syrien några gamla manuskript, hvilkas värde han med stor skicklighet bevisade, och som han sedan skänkte bort. I naturvetenskaper är han åtminstone så bevandrad, att han kan hemta det största intresse af sina resor.»

Assar kom ofta. Minsta småsak var ett föremål af intresse för honom, och han anknöt dervid samtal, hvari han indrog Gertrud lika väl som Klas. Oftast svarade hon nej på hans: »har ni läst — har ni hört — har ni sett?» Då förklarade han i få, träffande drag hvarom det var fråga, och så drog han henne med, hur långt det än bar. Kommo de till en afsats, der det gälde att krafla sig upp genom en mera invecklad logiks snärjgräs, hade han en märkvärdig förmåga att med några enkla satser gifva henne fotfäste. Hon satt med sitt handarbete, nickande god mening, som inte Klas trodde på. Han satt i gungstolen och gaf sig fart med ena foten, rökte slut sin cigarrett samt log åt Assars malplacerade välmening att draga Gertrud in i alla samtal. Men Assars skarpa ögon hade reda på, att hans skydds-ling var med. När .Klas slutat sin cigarrett, steg han oftast upp och lemnade dem med ett vänligtsmålöje och en axelryckning. Gertrud slog i mera kaffe åt Assar, och de fortsatte sitt samtal, medan aftonsolen bröt sig i kristallkronans prismor och målade regnbågar på den ljusa tapeten och den mörka sammetsmöbeln.

En dag talade de om Amor och Psyche. Assar hade sett något utmärkt konstverk öfver ämnet och ville utlägga mythen ur nya synpunkter för Gertrud. Men hon afbröt honom tvärt.

»Gör inga vackra utsirningar af den der sagan,» sade hon. »Den förefaller mig helt enkelt vara en skildring af mankönets förhållande till kvinnokönet.»

Assar såg tvekande på henne. Då gaf hon honom sitt förtroende.

Han vandrade en stund tyst fram och tillbaka. Derefter sade han:

»Har du någon stadgad lifsåsigt?»

»Jag tror på en Gud och ett lif efter detta.»

»Känner du Klas’ religiösa ståndpunkt?»

»Nej, jag anar den blott. Han vill tydligen ej inviga mig deri.»

Assar vandrade ännu en stund stillatigande fram och åter, men hans ögon blefvo allt större ' och mörkare.

»Du skall bota honom 1» sade han plötsligt.

»Bota honom?»

»Ja visst! Han är pessimist och materialist och allt möjligt ledsamt på -ist.»

»Hvad vill du, att jag skall göra?»»Du måste läsa honom och hans skola. Jag skall hjelpa dig. Men först måste du ha ett godt underlag af högre åskådningar. Du skall få böcker af mig; jag skall förklara.»

»Ja, men — det blir det svåraste att göra allt-det der på hans rygg.»

»Ja, det fordras styrka,, mod och seghet. Det har du. Åh — jag kommer så väl ihåg dig, när du stod och höll undan gardinen med handen, första gången jag såg dig! Vet du, hvilket intryck du gjorde på mig?»

»Du sade,, att jag såg skrämd ut.»

»Ja, så som en skogsnymf skulle kunna stå häpen en stund, men med samlad styrka att möta hvilket troll som helst. Då tänkte jag: hon är vuxen Klas. Men jag trodde inte, att det var så

- här ställdt.»

»Nå, om jag nu också läser?»

»Så kan du sedan småningom tilltvinga dig hans uppmärksamhet. Du kan göra anspråk på att läsa hvad han skrifver och kritisera honom. Du har dina utmärkta inkast ibland. Nå, har inte Psyche mod?»

»Jo!» — Hon gaf honom båda händerna till förbundets afslutande.

Han fick ofta tillfälle att gifva henne upplysning och förklaringar. När Klas var inne med, föreläste han ofta skalder, hvilket han'gjorde så, att han drog sjelfve Klas med. Och Gertrud underförstod så väl hans anmärkningar.Slutligen lät Assar henne taga itu med hopp-löshetsfilosofema. Hon log ett blekt leende och sade, att nu var han verkligen Ahasvérus. Hon hade lefvat i en lustgård. Nu »slöto sig blommornas kalkar, fåglarösten förstummades, och solen miste sitt sken».

Assar skrattade och sade, att det var bara litet sjösjuka i första stormen.

Ack nej, marken svigtade under henne! Hennes dagar blefvo nätter, hennes nätter grubblande dagar. Tungan ville ej göra sin tjenst, när hon skulle jollra med lill-Klas. Hop var sannerligen en svag varelse, menade hon. Likväl samlade hon all sin energi. Nu kunde hon ej ge tappt. Slog hon sig ej igenom, skulle förintelse-spöket följa henne för alltid. Ännu voro hennes kinder röda och hennes hufvud högburet. De stunder, Assar var der, voro som varma solskensdagar på hösten. Men när han gick, trängde sig logikens mara på henne och kväfde henne.

En dag, när Assar reste sig och sade, att han skulle gå in och taÿ. et# par ord med Klas, innan han gick, utropade hon:

»Går du redan?»

Han vände sig hastigt om. En blick af ett gemensamt medvetande föddes som ett stjemskott i deras ögon.

»Vill du, att jag skall stanna?» sade han och stod kvar vid dörren.

»Nej,» — hon stod och stack nervöst i en nåldyna på bordet — »nej, jag hade bara tänktsäga dig, att du nog längtar ut, sä inte skall du vara hemma for min skull; jag reder mig nog.»

»Jaså, ja, farväl dål» Han var lika förlägen och vågade inte taga henne i hand.

Hon stod kvar flere minuter och stack i nåldynan, men så gick hon in.

Nästa dag vid middagsbordet Sek Klas ett bref. Han började skratta och läste högt:

»En vän vill ha mig med till södem. Han behöfver mig. Helsa Gertrud och pojken! Om du känner dig böjd för att

håna min oro, så svarar jag med, att jag ej bättre kan önska er, än er goda frid. Auf wiedersehen!

Assar.»

»Nu skall du inte taga illa vid dig öfver hans oartighet,» sade Klas. »Han är så der.»

Gertrud var en bild af helsan, då hon med långsamma, stadiga steg gick öfver mattan och in till sig. Men skottet hade träffat.

a

Nattregnet smattrade mot fönsterrutorna. Skrif-stolen stod tom och dammig. Alla böcker befun-nos orörliga och högtidliga på sina platser. En lampa branp med dämpadt sken på skrifbordet Gertrud halflåg i en fåtölj. Hon var klädd impr-gonrock, och hfiret föreföll något oordnadt. Den lille klockaren sprang med händerna i byxfickorna fram och tillbaka på golfret.

»Det var för väl, att jag kom i dag,» sade han. »Mod, kära Gertrud, modl Jag mins väl, när du hade lunginflammation vid ett års ålder. Vi vakade tre nätter. Det fanns, minsann, inte något ljushufvud till doktor der ute. Nå, den här sjukdomen är det väl inte värre -med. Om den förbaskade nämdeman vore här, så satt han nog och ugglade om, att inte pysen skulle komma sig. Pah! En sådan pojke. Det fins inte ett så’nt praktexemplar i riket. Lång näsa får han...»

Gertrud svarade icke, men rörde på handen, som om hon bönfallit honom om att vara tyst.

Dörren inifrån rummen öppnades, och en herre trädde ut. •

»Det här skall genast till apoteket,» sade han.

Klockaren sprang fram och tog ett papper ur handen på honom.

»Det kan väl hända, att det dröjer något, men var god och bed dem skynda sig.»

Klockaren påsatte rocken.

Doktorn hejdade sig för ett ögonblick, som om han velat säga något åt Gertrud, men hon såg ej på honom. Då ryckte han blott på axlama och gick in.

»Jag tar mig en konjak till,» sade klockaren och gick fram till bordet. »Det piggar upp i höstregnet. Hör du, jag tar nycklama med mig, så slipf>er jag ringa.» Och så sprang han.Gertrud sig på kogjaksflaskan, hvilken stod på bordet; derpå reste hon sig, hålde i ett glas åt sig och tömde det.

Klas kom sakta in.

»Gertrud,« sade han, »det blir en kris. Vill du vara inne?»

Hon gjorde en afvärjande rörelse med banden.

»Jag kan ej se honom dö.»

»Nej, det är nog bäst som det ärl» sade han och såg medömkansfiillt på henne. »Du har inte kraft.»

. Det var dock med mycken spänstighet hon reste sig och höll honom qvar.

»Om han dör,» sade hon, »hvad tror du då?»

»Att vi gjort allt för att rädda honom.»

»Ja, men, hvad tror du mera, säg?»

»Att hans lidande är slut.»

»Är det allt?»

»År det icke mycket?»

»Nej, det är uselt htet, hör dul Om jag och du varit nog olyckliga att födas hit af det vidunder, som kallas naturen, så kunde det ha varit nog. Jag hatar den der stora, flåsande draken, med sin själlösa kropp, sin förpestade andedrägt och sina dumt stirrande ögon, som 'föder varelser till verlden, varelser med känsla och förnuft, och hvilka han sedan snålt slickar i sig för att fylla sin stora buk med, Hvarför bidrogo vi till detta narrspel? Jag vill inte in och se hans , läppar röra sig, hans fingrar spritta och hans ögon tala, och få lifvets illusion igen för att sedan ohjelp*ligt förlom (ten, ohjelpligt, ohjeipligt!» , Hon sjönk ned och dolde ansigtet gråtande i länstolen.

Klas klickade ned på henne en stund och såg pinsamt berörd ut. I det samma doktora sakta ropade honom, föll hans blick på det tömda glaset. Han tog konjaksflaskan i handen och skyndade in.

Ingen hade sett mannen, som inkommit och stannat vid dörren med hatten i hand och rocken knäppt upp till hakan.

Denne gick fram till Gertrud, lade handen på hennes axel och uttalade sakta hennes namn.

Hon sprang upp.

»Assar 1» utropade hon halfhögt, jublande och ångestfullt. — »Assar 1»

Ett ögonblick hvilade hennes armar om hans hals. Derefter drog hon sig långt bort och dolde ansigtet i händerna.

»Gråt inte, Gertrud. 'Han skall lefva, om han ock död vore’1»

»Han skall dö,» sade hon. »Hans lif var en lögn. Vi-äro alla dödens.»

»Kom med mig, Gertrud! Vi skola gå och finna honom äter i morgonrodnaden, som stiger öfver mörka klyftor. Du och jag, vi skola finna lifvet och lefva det...»

»Hvad har jag gjort!» — sade hon klagande.

»Har du läst Klas’ senaste skrift, som handlar om det Ma äktenskapet?» frågade han och trädde henne nära. »Du är dermed löst. Manskall lefva med den, man älskar mest. Du älskar mig mer än Klas...»

Hon fattade honom i armen och såg forskande på honom.

»Du hyllar alltså Klas* åsigt?»

»Ja,» sade han förlägen, »i vissa, lämpliga fall.»

»Skulle det vara ett lämpligt fall nu? Klas är icke ovärdig min kärlek. Om gossen dör, skall jag då också hånfullt vända honom ryggen?»

Den lille klockaren störtade in. Han sprang fram och visade triumferande på Assar.

»Han gick der nere fram och tillbaka och såg upp till fönstret här. 'Gå in, herr Brun’, sa’ jag, 'Gertrud sitter ensam och gråter. Hon be-böfver den, som piggar upp sig, och det kan ni, minsann 1’ Ja, och så gaf jag honom nycklarna, och ser hon inte ut som en spänd båge nu? O, ni är en trollkarlI Det sa’ jag alltid.»

Han stod och väntade på loford, när doktorn kom och tittade i dörren. Då for han af som en yrvind och kom genast ut igen, svängande ett nytt recept.

»Han tar sig! Krisen är öfver!» ropade han sakta. »Ser du det, Gertrud! Åh, den förbaskade nämdeman! Han får lång näsal» — Och borta var han.

»Han lefver, Assar, han lefverl»

»Gertrud, nu binder dig intet!»

»Han lefver!»

»I morgon är han kanske död för dig igen, om du stannar.»»Om jag stannar? Jag älskade Klas först. Om jag älskar dig nu, skall jag älska en annan i öfvermorgon och en fjerde dagen derpå.»

»Gertrud!»

»Förlåt mig, Assar! Jag får och vill inte lefva för vår kärlek. Min kärlek till gossen är högre. Åh, om du visste, hur lifvet strömmar genom mina ådror igen! Nu skall jag hålla det qvar. Jag skall kämpa för hans lif, som himlen i dag skänkt mig för andra gången. Han skall ärfva mina och dina tankar, Assar.»

Klas kom ut. Han tryckte Assars hand.

»Han är räddad!» sade han och gick fram till sin hustru.

Hon sjönk ned och omfattade hans knän.

»Klas,» sade hon, »tänk ej på, hvad jag var nyss! Jag skall åter bli, hvad jag var förr, och mer än så.»

»Stackars lilla fågel! Så riktigt vingskjuten,» sade han och strök hennes hår.

»När nu min vinge är läkt, skall du se, att jag kan stiga högt öfver branterna, upp i skyarna, som den djerfve höken.» — Hon reste sig leende.

Han log, som man ler åt ett barns joller, och de gingo in i sjukrummet med armarna slingade om hvarandra.

En grå dager trängde redan genom fönstret. Regnet hade upphört. Assar tog sin hatt.

»Upp, Ahasverus!» mumlade han och försvann.

ETT LEFNADSMÅL.

Tea Kvist förestod en friskola för småbarn, belägen i en af hufvudstadens utkanter. Hon innehade två rum och kök i ett envånings trähus, hvilket vette åt en gammaldags gård, prydd med en lind.

Det yttre och rymligaste af rummen var skolsalen. Långa bänkar sträckte sig der i rader framför låga bord, vid hvilka den andliga spisen serverades. Midt för dörren bakom katedern sågs det skandinaviska lejonet i full belysning, der det stannat i sitt djerfva språng öfver Östersjön, hållet vid bakbenen af kosacken samt här och hvar luggslitet af pekpinnen, som tydligen for fram värre än en kosack. På väggarna syntes till religiös uppbyggelse Kain slå ihjäl Abel, Loths hustru vända sig med saknad mot det brinnande Gomorrha, Potifars hustru med den flyendes mantel, och Saul fallande på sitt eget svärd. I ett hörn stod kulställningen, talande logik: ett plus ett plus ett plus ett summa fyra. Men nära katedern hade svarta taflan stigit fram i rummet, dominerande det hela och vördnadsbjudande som pastorn sjelf, när han en gång om året kom och stälde sig på andra sidankatedern, som pendant till denna tafla, med några kritstreck kring halsen och under hakan samt af-speglande i sitt anleti de kunskapsrön eller bockar, som den af små fingrar nervöst förda kritan gjorde på det svarta fältet.

Om formiddagarna, då rummet var fyldt med bam och solen sken dimmigt in, fann man Tea orubbligt på sin post i katedern, nätt och jämt nående med fotterna i golfvet, men icke desto mindre med en respektingifvande hållning på sitt jämnsmala lif.

Der undervisade, förmanade, varnade hon och gaf erkännande med en gäll, öfvertygande röst, som aldrig röjde någon trötthet. När hennes tålamod sattes på för hårdt prof, skrufvade hon otåligt på stolen, slätade på sitt ljusa, nedkammade hår och fick röda små flammor på kinderna. Men hennes bestraffningar blefvo sällan af det hård-händta slaget. Vid sin undervisning gjorde hon gerna lifliga, bestämda gester med sina tunna fingrar för att klargöra sina satser.

I seminariet hade hon fått till lifs ordet metod. Det tycktes ha kommit på tvären och fastnat. Hon uppstämde gerna i sina samtal små prosaiska oden öfver pedagogikens heroer, och hennes åhörare, barnens enkla, olärda föräldrar, togo på sig sin djupsinniga min, nickade i takt med hennes högbuma tal och inföllo då och då med ett: »Jo, det är allt sanning det», »Jaha si dä» eller »Jo jo men, sann.»Icke desto mindre frambar hon vid den praktiska utöfningen af sitt kall skäligen magra offer till sina afgudar, Rousseau och Pestalozzi. Det var nämligen med Tea som med de flesta andra, hvilka dyrka stora namn; hon kände egentligen ej annat än storheternas, namn

och lefnadsår, men långt ifrån deras lifsbedrift. Hon visste, att Rousseau hade sagt: »lärjungen bör tidigt väqjas vid verksamt sjelftänkande», och att Pestalozzi hade sagt: »undervisningen bör fortskrida utan luckor från det lättare till det svårare».

Dessa pedagogiska satser gjorde hon en stor påse af, i hvilken hon sedan ogeneradt stoppade sin stela metodik med ty åtföljande Bibi. historia, katekes, folkskolans läsebok och röfvarhistorier från vikingatiden.

Emellertid åtnjöt hon en viss vördnad och tillgifvenhet af barnen, trots sin torra undervisning och trots sitt osympatiska sätt med dem, i det att hon alltid kallade dem vid tillnamn, emedan hon ej kom ihåg deras förnamn, samt sällan, och då tafatt, smekte dem. Barn hafva en skarp blick och döma praktiskt. De visste litet hvar, att bon flera gånger i veckan gaf någon af de fattigaste en tyst vink att stanna och dela hennes torftiga måltid. De förstodo, att de smala, docerande fingrarna framtrollat de strumpor, hvarmed hon beklädde nakna små fötter. De mötte henne ibland, då hon varit på besök hos någon af sina bekanta och skyndade hem med slängkappan ansväld på ena sidan. Dagen derpå kom en allagd klädes-persedel, låt vara Dött och tarflig, någon af hennes frysande skyddslingar väl till pass.

De långa vinterkvällarna voro ensliga och dystra för Tea. När den lilla middagsgästen efter en ödiqjuk helsning gått, och hjelphustrun, som städat och sopat skolrummet, lemnat det tyst och öde efter sig, satt Tea innanför i den ängsligt putsade, anspråkslösa jungfruburen, lutad öfver en skrifbok eller sin stickning, hvarpå lampan slösade allt sken, lemnande större delen af kammaren sänkt i djup skugga. Om brefbärarens hastiga steg och skarpa knackning någon gång genljödo i korridoren, lyssnade hon utan intresse dertill, ty han stannade aldrig vid hennes dörr. Skvallret vid vattenkastaren på gården läste hon ute i dubbla slag, och något umgänge underhöll hon ej. Hennes lekkamrater hade vuxit upp och kommit ut som tjensteflickor eller blifvit unga män, hvilka året om gingo i oknäpt kavaj och hade de valkiga händerna stuckna i byxfickorna. När de mötte den prudentliga lilla Tea, så bortkommen utom skolan, uppmärksammade de henne med en mera frimodig än förbindlig skämtsamhet, som kom henne att skyggt draga sig undan sällskaps-lifvets behag; och hon föredrog att helsa på deras mödrar, när de unga männen voro borta.

Trähuset, som hon bebpdde, hade blifvit ett ödmjukt annex till ett andra klassens stenhus, hvilket under gynsamma byggnadstider uppvuxit på halfva tomten åt gatan och nu genom en mängd höga fönster blickade den forna hufvudbyggnadenöfver axeln bort till skogsbrynet vid stadens gräns-linie. Tea hade ingen annan beröring med stenhuset och dess förnämare invånare, än att hon måste passera dess yttre förstuga för att komma ut på gatan.

Gn dag, när hon gick ut, skyggade hon till, vid det att hon der mötte en likkista, som bars upp i huset. På förfrågan fick hon af hjelphustrun veta, att den pensionerade gamla militären, som bott i två rum och kök en trappa upp och nu i tjugu års tid hemtats på slaget tolf å källaren Fisktärnan af sin kalfaktor för att med detta stöd begifva sig hem, gnolande »Hvila vid denna källa», lemnat denna verlden och uppsökt en bvilo-plats, der det hvarken fanns pigga Bellmansmelo-dier eller långa frukostar. Kalfaktorn gjorde sin herre den sista tjensten, hackade och strödde granriset, sopade bort det igen med sina tårar och begaf sig i väg till »prinsens gubbar» med sitt arf, sex skålpund tobak, under armen. Detta lilla tids-fördrif för barn och tjenstfolk lade Tea icke märke till, lika litet som hon gaf akt på det flyttningslass af vackra möbler, hvilket en månad derefter anlände till nytt tidsfördrif.

Men en vårmorgon, då hon öppnade fönstret till skolsalen, fick hon i en af den afhdnes före detta fönster se en ung kvinna, som, lätt lutad mot fönsterposten, stod och blickade allvarligt och drömmande bort till skogsbrynet samt begärligt insöp morgonbrisen mellan sina halföppna läppar. Det mörklagda, markerade ansigtet med sitt på engång lifliga och beherskade uttryck väckte snabbt sympati hos Tea.

Hon såg sedan den nya grannen flera gånger under raststundema med ett gladt uttryck se ned från sitt fönster på de lekande barnen. En dag kom den främmande slutligen ned, satte sig bredvid Tea på det gröna sätet under linden och öppnade ett samtal. Hon hette Ruth Vikland, tyckte mycket om barn och fann, ensam som hon var, en stor förströelse i att se på dem. Tea belönade detta älskvärda intresse med att inbjuda den nya bekantskapen till

åhörande af lektionerna. Ruth begagnade sig några gånger artigt af detta anbud, men föredrog synbarligen att umgås med barnen i det fria.

Tea förvånade sig öfver, huru lätt hon kom ihåg barnéns förnamn och huru ledigt hon begagnade dessa utan att taga miste, efter att en gång hafva hört dem. Hon hade också en förmåga att få de små förtroliga utan att vara påflugna. Tea sökte förgäfves »metoden» i allt detta, men kunde inte finna annat, än att den låg i Ruths sätt och ton.. Hon berättade sagor, som alltid på något sätt genom barnens anmärkningar efteråt visade sig vara lärorika; och hon underhöll med dem samtal, som blefvo. lika roande som undervisande. Ibland gjorde hon någon anmärkning om barnen, hvilken bragte Tea ur jämn vigt

»Hvad jag tycker om den der John,» sade hon en dag. »Han är stark och vig som en ung indian. Jag hoppas han slänger boken i väggen,när han blir stor. Jag kan icke 9e hans frimodiga, blå ögon och dugtiga hållning, utan att jag tycker mig se ett landskap med en fors och ett svängande kvarnhjul bakom honom.

»Kors,» sade Tea och tittade noga på John, som om hon väntat få se något hokuspokus, »inte kan jag se något kvarnhjul.«

»Jo visst. Kom hit, John,» ropade Ruth, just när John flög förbi som en gazell.

»Hvad ä' det?» sade John och stod en stund stilla, men färdig till nytt språng, medan ögonen spelade kring efter lekkamraterna.

»Hvad skall du bli, när du blir stor?» frågade Ruth och höll för säkerhets skull fast honom.

»Jägare!» löd svaret

»En jägare med stor plym i hatten, och som står bak på kungens vagn?» frågade Ruth skenbart allvarsam.

»Åh, en så'n!» ... svarade John med ett uttryck af djupt förakt. »Nej, en riktig jägare.»

»Tänk, om du skulle, få en kvarn på landet med ett hjul, som svängde rundt hela dagen i ett vattenfall; och hade åkrar och ängar omkring, och hästar att flyga fram på, och ankor, som plaskade nere i ån.»

»Ja vars, det år också lifvadt!»

Men gossen hade nu kommit till yttersta gränsen för sitt tålamod och rusade bort efter den glada Märta med de ljusa lockarna.

»En sådan der hustru får han nog med,» sade Ruth, »och en' hel mängd pojkar lika duktiga som han sjelf.» •Tea höjde afväijande händerna, som om Ruth sagt nägot förskräckligt. Emellertid yttrade hon en dag till sin nya väninna.

»Vet ni, det är märkvärdigt, att ni, som beklagar er öfver, att ni är så ensam, inte ger er till lärarinna. Ni skulle nog komma att passa.»

»Nej, tack,» sade Ruth med ett något skälmaktigt leende, »jag skulle aldrig bli på klara med metoden; och katekesen och tabellen skulle döda mig inom fjorton dagar.»

Till julen anordnade Tea på Ruths initiativ en fest för barnen. Skolsalen kläddes grön och eklärerades; barnen trakterades på bästa sätt och fingo leka och dansa. Slutligen gingo de hem lyckliga med hvar sin gåfva, lika för alla, så att de bästa ej blefvo högfärdiga eller de sämsta vanlottade och afundsjuka.

Tea hade den kvällen flammor på kinderna af förnöjelse och såg rigtigt behaglig ut i sin hög-tidsdrägt med hushållsförkläde på och sitt ängsliga, odeciderade anlete upplyst af en upprymd min.

* *

*

Teas lif hade fått en ny vändning, sedan hon stiftat närmare bekantskap med Ruth. Hon räknade äfven hennes trotjenarinna, Stafva, som vän och kände sig ej längre ensam, sedan hon ju kunde nicka till dem från sina fönster.

Hon gick ogene-radt upp till dem när som helst och befonn sigaldrig bättre, än när hon satt uppkrupen i en af Ruths mjuka länstolar, njutande af rummens förnäma atmosfer.

»Är du icke mycket bortbjuden?» frågade hon en dag Ruth, när hon betraktade alla de aristokratiska anletena i dennas porträttsamling.

»Åh jo; men nu ha verkligen mina vänner böijat tröttna på att bjuda mig, derför att jag aldrig går.»

»Hvarför går du aldrig, då?»

»Jag har inte råd, hvarken att kläda mig dyrbart eller hålla stort hus. Och en fattig gäst har en känsla af obehag, äfven hos det älskvärdaste värdfolk.»

»Så der stolt skulle inte jag vara, jag skulle gå, jag,» sade Tea. »Jag har alltid längtat efter att en gång få komma på en så'n der rigtigt fin middag, föras af en elegant kavaljer till ett bord, som dignar under silfver, äkta. porslin, vin och blommor. Tänk, att sitta der utan några bekymmer och bara höra gladt sorl omkring sigl»

Ruth smålog. Hon tänkte sig den obetydliga Tea i en snäf sidenklädning på en sådan der bjudning: hon såg henne sitta der glad och ödmjuk, ett föremål för den vänliga nedlåtenhet, som man gema i de högre kretsarna kostar på oskadligt folk. Hon förestälde sig den fina herrn, som i brist på annan dam fått Tea på sin lott och slösade på henne en skenbart ridderlig uppmärksamhet, kryddad med en massa förstucket skämt, till nöje för de vackra, lysande damerna i närheten.Emellertid lfit Ruth Tea beh&IIa sina illusioner och bytte om samtalsämne. Men gamla Stafra torkade en tår ur ögat. Hon hade burit den tidigt moderlösa Ruth på sina armar och hade varit med om den tid, då Sickan lefvat i glädje och öfverflöd. Och hon tyckte, att hennes unga matmor onödigtvis stängde in sig och gjorde sig till eremit. Ty hon kände icke Ruths historia till bottnen, hur väl hon än kände den för öfrigt.

Gamle Vikland hade varit en rik köpman, som hållit stort hus och slösande anordnat nöjen åt sin dotter. Ruth var icke af det slaget flickor, som samlar tillbedjare kring sig för att skryta med dem. Trots sitt allvarliga väsen, var hon likväl nog uppmärksammad för att skvallret skulle hafva svårt att veta, hvilken af tillbedjama det hade att hålla sig till. Den, som hade största utsigterna och äfven var djupast fäst vid Ruth, betedde sig dessutom allvarligt och lugnt som hon sjelf. Ingen annan än de två visste, att han uttalat sig bindande en kväll, när bullrande musik och löst prat ljödo kring dem. Och ingen annan visste heller, att han försigtigt dragit sig undan igen, när hennes for råkade illa ut för handelskrisen. Ensam bar hon på hemligheten af, hur djupt hon förorättats, ty hon hade lagt sig vinning om att låta honom tro, att hon tagit saken lika lätt som han. Om hon kunnat förakta honom, hade hon äfven kunnat botas. Men hennes rival visade nog många älskvärda egenskaper för att lemna Ruth i ovisshet om, huruvida hon verkligen svikits till fÖJjd aflumpen penninglystnad. Derför blef hennes tycke en black om foten på henne; och derför, när hon med uppbjudande af all sin sjelfbeherskning öfver-varit bröllopsfesten, drog hon sig undan den gamla vänkretsen, der hon när som helst kunde möta de nygifta.

Fadern öfverlefde icke länge sin glada tid. När han dog, reducerade sig det stora handelshuset till noll; men Ruth hade genom fadems förutseende satts i besittning af en lifränta, som betryggade för henne ett bekvämt, om också ej lyxyöst, lif.

Ruth hade äfven en bror, Olof. Denne hatade som barn allt hvad skolböcker och skolbänkar vill säga. Fadern hade som barn icke häller varit stor amatör af sagda civilisationsmedel, men erkände icke ärftlighetsteoriens tillämplighet i förevarande fall. Han fann gossens kraf på större frihet och rörligare lif oberättigadt. När Olof undandrog sig skollagarnas välde, tog fadern till rotting och arrest Detta utvecklade äfrentyrsanda hos gossen; och en vacker dag, när man kom för att släppa ut honom ur arresten, befanns fönstret öppet och fågeln flugen till skogs eller snarare till sjös. Han hade begifvit sig i väg med en omgång kläder, sin slidknif vid sidan, fjorton kronor och femtio öre i penningar i ena fickan samt sin kära Robinson Crusoe i den andra.

Fadern sade icke mycket, men kände sig sårad i dubbd måtto. Efter ett halfår fick man veta, att Olof var i Amerika. Ett halft år derefter

Ax och halm. 8var han vid sexton års ålder matros. Efter ännu två år kom han en dag hem och helsade på. Han

var utvuxen, stark, hederlig och hade god skäggväxt trots sina unga år. Men han var matros i sätt och later. Ruth flög honom om halsen och var förtjust att se honom igen. Men köpmannen, som gerna uppträdde lik en holman från sjutton-hundra-talet och i hemlighet mycket hoppats på att sonen skulle blifva hans stolthet, mottog honom mycket kyligt. Sonen packade sin lilla kappsäck och begaf sig efter ett kort afsked å väg igen, trots Ruths tårar, och efter att bestämdt hafva vägrat mottaga den penningsumma fadern erbjöd honom.

Sedan hörde man sparsamt af honom, tills han dag skref till Ruth, att han läst navigation i England, förde en båt på Dover och var gift med en engelska samt bosatt der. Ruth hade, ehuru utan skuld i förloppet med brodern, känt en stor tyngd af att vara det bortfjäsade barnet i ett hem, dit hennes bror icke ansetts höra. Hon skref alltid flitigt och vänligt till honom. Att hennes bref mottogos med stort nöje af Olof, visste hon icke mycket om, ty hon fick blott några gånger ett lakoniskt svar från honom. När hennes brorsdotter var ett par år gammal, fick fastern först veta, att hon fanns till. Hon tog sig då före att skrifva på engelska till sin svägerska och erhöll längre och mera upplysande bref. Af dessa och af porträtter kunde hon döma, att hennes svägerska var en liten vacker, blond engelska med älskligkarakter och godt förstånd, ehora utan hög bildning. Efter gamla Viklands död erbjödo de Ruth att helsa på dem i Dover och se »little Nelly», och Ruth hade länge gjort besparingar för denna fard.

»Du stannar väl der för alltid då,» sade Tea i en ömklig ton, när de talade om saken.

»Nej, visst inte,» svarade Ruth tröstande, »det känner jag på mig, att jag inte gör.»

Men ingen anade, hur snart Ruths resa skulle blifva af.

En söndagskväll sutto de uppe hos den sistnämnda vid ett schackparti. Just när hennes löpare tog ett djerft språng på snedden öfver fältet för att storma motsidans torn, knackade brefbäraren hårdt på dörren.

Ruth sprang upp, ryckte åt sig brefvet och öppnade full af oro kuvertet, som bar en främmande stil. När hon genomögnat några rader, bleknade hon och sjönk ned i soffan, tydligen ett offer för en häftig sorg.

»Olof, Olof och, —» kunde hon blott stamma till svar på de andras frågor.

Dessa togo nu reda på brefvets innehåll. Ruth meddelades deri den skakande underrättelsen, att brodern och hans hustru hade drunknat. Hustrun hade följt honom på en af hans turer, och Nelly hade lemnats hemma. I engelska kanalen hade Olofs fartyg stött i hop med en portugisisk ångare och nästan ögonblickligt gått till botten. Brefvet, som var skrifvet af en lagkarl, slutade med en förfrågan, om Ruth önskade taga bandom den fader- och moderlösa, som äfVen saknade medel för sitt uppehälle.

Ruth var fortfarande stum och blek, då och då skakad af en frossbrytning. Men Tea visade sig som den praktiska i laget. Hon fick väninnan att tömma en half kopp té och gaf sig icke, förr än frossbrytningarna började tendera till feber. Derefter talade hon med henne lugnt och rakt pä saken om händelsen. Hon frågade, om inte Ruth skulle resa öfver och hemta hem Nelly, ty det var väl icke meningen, att det stackars barnet skulle lemnas ensam der utan några anhöriga. Hon utbredde sig öfver Nellys öfvergifna belägenhet och låtsade ej fästa sig mycket vid Ruths egen sorg. Detta hade den verkan, att denna steg upp och böljade gå rastlöst fram och tillbaka på golfvet. Hennes blod fick åter ett jämnare omlopp, och förtvifian lemnade rum för en helsosam ifver att skynda till Nellys tröst och stöd.

Tea kastade sig genast in på anordningar för resan och drog Ruth med, så att hon lyckades hålla henne vaken tills långt in på natten med tanken upptagen af Marthas bekymmer, tills de uttröttade föllo i en jämförelsevis god sömn.

Kvällen derpå var Ruth genom dimmor och höstregn på väg till skådeplatsen för broderns hemska död. Tanken på att han efter ett lif fullt af försakelser skulle få ett så sorgligt slut, just när det börjat ljusna för honom, fylde hennes själ med det smärtfullaste vemod. Men hon tyckte,att hennes resas mål alltmer lyste väg för henne och lättade dimmorna.

* *

*

Det var en eftermiddag, när solen sken vänligt in i Ruths rum öfver det festligt dukade bordet och lärarinnans beskäftiga lilla jag, som de kommo hem. Tea hörde dem i trappan och skyndade att öppna dörren, men drog sig finkänsligt tillbaka till djupet af rummet.

Der kommo de väntade med armarna slingade om hvarandra. Ruth helsade med moderlig ömhet Nelly välkommen i det nya hemmet. Nellys an-sigte hade ett uttryck halft af smärtsam rörelse, halft af ljuf tröst. De sågo ej först Tea, ty flickan hade fått syn på sina föräldrars porträtt på väggen. De båda sörjande gingo fram dit och blefvo stående sorgset betraktande dem. Lyckligtvis kom Stafva in och frågade, hur man skulle göra med packningen, hvilket ryckte dem åter in i hvar-dagslifvets omsorger. Begge helsade nu Tea som en anhörig. Flickan hade ett vackert blondt an-sigte, hvars själfulla uttryck kulminerade i de blå, af renbet strålande ögonen.

Man hade roligt vid bordet åt Nellys brutna svenska, som likväl ej var så dålig. Och Stafva, öfverlycklig att hafva matmodern oskadd hemma igen, skrattade, så hon höll sig i sidorna, åt Teas metodiska teckenspråk, hvarmed hon välvilligt an-strängde sig att på ett obegripligt sätt för Nelly förklara de begripligaste saker i verlden.

När Tea somnade nere i sin lilla kammare, kände hon det som om hela huset varit fullt af goda tomtar. Nelly låg i sin lilla bädd, försänkt i en tyst, djup sömn, med ett uttryck af frid öfver det lätt rodnande ansigtet.

Fastern, som ännu ej klädt af sig, smög fram på tå och betraktade henne. Nu var Ruth icke längre ensam, hon var ju nu mor. Gamla sorger, hvilka i nattens dunkel likt förstorade skuggor brukat oroa henne, tyckte hon sig nu hafva lemnat bakom sig, så som hon nyss lemnat hafvets dyningar. Det var som om den djupa tystnaden varit fyld med musik, och den matt flämtande nattlampan sken lik en morgonsol öfver hennes allvarliga lycka.

* *

*

Fastern beslöt att den första tiden sjelf meddela systerdottern undervisning, allra helst som Nellys rådbråkade svenska försvårade hennes vistelse i en skola. Ruth hade fått en god och jämn bildning. Men som hon ej drömt om att bli lärarinna och sålunda saknade all vana att undervisa, hade hon ett ansenligt arbete att hinna med en så begåfvad elev som Nelly och satt ofta uppe och studerade till öfver midnatt, sedan barnet somnat.Underrisningen i handens färdigheter ordnade hon så, att hon gjorde sig och flickan till elever vid eftermiddagskurser i slöjdgrenar. Nelly såg ej derför mindre upp till Ruth, i hvilken hon fann en öfverlägsen kamrat, som litet emellan fick hjelpa henne till rätta.

Ruth begagnade sig så mycket som möjligt af åskådningsmateriel; och som hon icke hade s&dant hopadt i sitt hem, fingo hon och läljungen en helsosam rörelse i det fria, genom att flera gånger i veckan besöka museer och samlingar, hvaijämte de i skog och äng gjorde trägna iakttagelser öfver naturens lif.

När de företogo dessa ströftåg, brukade de ofta i förbifarten gå och nicka genom rutan &t Tea. Denna log och nickade tillbaka, men kunde likväl ej underlåta att höja ögonbrynen och rycka på axlama åt denna »springmetod», som hon kallade det.

Nelly blef om möjligt ännu mera omtyckt af skolbarnen än Ruth. De tycktes betrakta henne som ett högre väsen; och hon liknade verkligen tafiomas skyddsenglar, der hon med ett uttryck af vishet och renhet lutade sig öfver de små, hvilka alla genom något sjukligt, förkrympt eller brådmoget drag i sitt utseende röjde sin härkomst från fattigdomens koja.

Bland barnen fans en gosse, som under det första halfåret varit en af de mest tålamodspröf-vande för Tea. Han bar i sitt utseende spår af engelska sjukan och såg snedt under lugg. Hankom smutsig till skolau, satt trumpen och tyst på sin plats och visade sällan med ett svar, att han fattat något. Kamraterna undvek han och lekte sällan med dem, utan utslungade blott då och då ett ohyfsadt ord till gengäld för deras hån. Tea hade emellertid mera tålamod och öfverseende med honom än med någon annan, emedan hon visste, att han var den olyckligaste af hennes elever. Hans föräldrar gingo båda tidigt ut om morgnarna på mureriarbete och kommo hem på kvällarna

ondsinta och högljudda. Till middag hade Per litet kall mat, som man slängt åt honom, och när han tröttnade på att vara ensam i det smutsiga, kala rummet, satte han sig nedhukad i ett hörn på gården, der grannbamen lekte och funno nöje i att plåga honom, emedan han icke var liflig och munter som de; eller satt han utanför porten på gatan, blickande tyst och sluten på det rörliga lifvet kring sig. Tea hade förgäf-ves sökt göra något för den underliga gossen. När hon ville bjuda honom på middag, sprang han skygg sin väg. En gång efter långvarigt, moget öfvervägande, när Tea funnit honom skydds-lösare än någonsin, gick hon hem och erbjöd föräldrarna att taga gossen till sig och söija för honom. Hon hade icke mycket att vara af med, så att det var en stor uppoffring af henne; men hon tänkte att Per skulle i alla händelser få det oändligt mycket bättre hos henne. Hon lagade så, att hon träffade hans föräldrar på morgonen, innan de gingo till arbetet. Fadern stod justfärdig att gä ut; han hörde blott till hälften på hennes anbud, slängde mössan på hufvudet och aflägsnade sig med en likgiltig min. Modem stod kvar och ordnade, icke utan koketteri, sin arbets-drägt. Hon såg också nätt och bra ut i den korta kjorteln, de små tofflorna och sjaletten väl veckad kring det lilla skarpa ansigtet med de granna ögonen. Man sade, kanske icke utan orsak, att den äktenskapliga osämjan hade sin grand i svartsjuka å mannens sida. Hon åhörde halft höfligt, halft vårdslöst Teas förslag.

»Ja, gu’ bevars,» svarade hon, »vill fröken ta pojkungen, så var så god. Vi få tacka och han med, för i det här usla hålet har han min sann allt annat än rart. Tvi, nu tappa' ja’ knapp-nåln, ta upp’en dul»

Per hvarken tog upp knappnålen eller tackade Tea; utan han rusade fram, begrafde gråtande sitt ansigte i moderns kjol och stammade:

»Jag vill inte gå; jag vill vara hemma — hemma hos mamma, aldrig komma bort.»

»Bevara mej,» sade modem och strök hans hår litet häpen och med en smula känslighet, »förstår du inte bättre ditt väl, pojke, så inte vill jag ändå jaga bort dig. Nöjer du dig med som du har det, så stanna dul»

»Ja, om han har så mycket emot det, så är det väl bäst som det är,» sade Tea.

»Tackar som frågar i alla fall,» sade arbeter-skan och gick. Men innan dess hade hon öppnatsin matkorg och lagt en större bit af sin ost i skåpet åt Per.

Tea fick icke gossen med sig till skolan, förr än hon upprepade gånger lofvat, att han fick gå och komma som han ville. Hon hade mycket rigtigt* beräknat, att han icke skulle begagna sig af denna tillåtelse, ty hon hade märkt, att han gerna kom i skolan. Hon antog, att det var värmen, förströelsen att se på kamraterna och hennes medlidande, som lockade honom.

Första dagen Ruth hade visat sig på skolgården, stod Per som vanligt i ett hörn med ryggen mot en vägg. Andra dagen hade han ryckt fram i yttersta ringen af barnhopen, som omgaf henne och lyssnade till hennes samtal. Tredje gången stod han inom yttersta ringen, strök upp luggen och skrattade åt Ruths sagor. Tea blef förvånad. Gossen såg nästan behaglig ut, när han skrattade. Hon fäste väninnans uppmärksamhet vid honom, och Ruth passade på många tillfällen att lifva upp honom, hvilket äfven alltid till en viss grad lyckades. Men det måste erkännas, att hon gerna undvek beröring med honom för hans smuts och den utslagssjukdom, fukten i hemmet stämplat honom med. Hon hade visserligen försökt att öfvertala honom till att tvätta sig bättre; men efter den uppmaningen syntes inte Per i skolan på några dagar och kom sedan en liten mån renare, men skyggare än någonsin. Hon afstod då från sina civilisations-försök, emedan hon ansåg, att förhållandena igossens hem stodo i vågen derför. Man hade äfven mycket svårt att få honom att mottaga några kläder, och de, som han lät traga på sig, blefvo snart nedfläckade.

När Ruth hade rest till England, irrade Pers blick oupphörligt förvånad och orolig till hennes trappuppgång. De andra barnen deremot tycktes icke undra, hvart deras favorit tagit vägen. En dag frågade emellertid en af dem efter henne, och Per spärrade dervid upp både ögon och öron. På middagen, när de andra gingo, hade gossen mycket att syssla med sina böcker, tills han blef ensam kvar. Han gick då fram till lärarinnan, stannade ett par steg ifrån henne och sade med sin kärf-va ton:

»Ar England långt borta?»

»Åhja, man får fara öfver hafvet,» svarade Tea tankspridd, medan hon ordnade i sin pulpet.

Per stod tyst en stund.

»Kommer hon inte igen?» sade han slutligen.

Tea såg förvånad upp, men förstod i det samma, hvem han menade, och gaf det uppmuntrande svaret:

»Jo, Gud ske lof, om två veckor.»

Den lille svängde sin med segelgarn sammanhållna bokpacke hurtigt öfver axeln och närmade sig dörren. Der stod han stilla en stund igen, och så vände han om några steg, vred på mössan och sade:

»Var så god och ursäkta, att jag svor i dag och slog Erik.»Lyckligtvis var han ute, innan hon hann komma med ett litet tal.

När Ruth efter sin hemkomst första gången visade sig i skolan, var Nelly med. Per blickade ifrigt och gladt mot Ruth, men varseblef i det samma flickan. Han stirrade en stund förvånad på henne; han såg bort och blickade dit igen lika öfverraskad. Sedan vandrade hans blick utan uppehåll till Nelly.

Hon hade hört talas om honom, och då hon visste om hans skygghet, närmade hon sig honom endast försigtigt. Med hvaije dag fick hon likväl allt större inflytande öfver honom. Hon hade funnit nyckeln till hans naturel: behofvet af en sympati utan alla förbehåll. Hon lyckades slutligen få hans lugg uppstruken, hon tvang honom att tvätta sig uppe hos Stafva, och hon förmådde honom att mottaga varma, hela kläder och hålla dem snygga. Han tillbragte nu också mången kväll, innan föräldrarna kommo hem, vid en tafvel-bok hos sin Ulla beskyddarmna, medan denna läste sina lexor.

När våren kom, uppgjorde Ruth i hemlighet planen till ett sommarnöje i skärgården. Hon öfverrumplade Tea och fick henne med efter mycket prut. Man sökte äfven få Per med, men detta märkvärdiga barn visade trots sin tillgifvenhet för Nelly ännu den största förskräckelse för att skidas från den kallsinniga modern, så att man fann det omöjligt att lägga sig mellan barken och trädet.Gossen höll sig undan och vågade sig ej fram, medan landtflyttningslasset packades; men när vagnen förde bort dem alla, smög han sig in på skolgården och satte sig att gråta. Tea och Stafva hade i början litet svårt att finna sig tillrätta på landet, men slutligen blefvo de rigtiga natursvär-mare och ökade hvardera flera skålpund. Detta hade en så fördelaktig inverkan på den förra, att hon såg ut som en prestfru på landet och blef tvungen att till de andras stora munterhet gifva bort en korg åt en hemmansegare.

När de inrättat åt sig för staden igen, fick Ruth mycket att tänka på. Hon ansåg sig ej kunna leda Nellys undervisning ensam. Flickan ökade föröfrigt mycket hushållets budget, och Ruth måste skaffa sig större inkomster. Men allt hvad hon gjorde för Nelly var lätt.

Hennes gamla vänner öfverraskades en dag af att hon kom på besök; och de blefvo ännu mera förvånade öfver att hon sökte dem med anhållan om att de skulle rekommendera henne som musiklärarinna. Ja, hon erbjöd sig till och med att spela dansmusik på deras bjudningar. De fingo höra talas om Nelly. Saken föreföll dem vara romantisk och skänkte dem en stunds förströelse; och de egde dessutom tillräcklig sympati för Ruth för att gladt och vänligt lofva göra hvad de kunde. Innan hennes uppenbarelse hos dem hann bli en utsliten gammal historia, hade de skaffat henne tillräckligt med elever, och hon hade sin vinter betryggad.En kväll vid åttatiden, när hon återvändt från sina lektioner och väntade att finna Nelly vid lampan och sina lexor, fann hon emellertid barnet borta. Trotjenarinnan sade, att flickan gått ut med Tea, men att hon inte rigtigt fattat, om det var till Per, fast det föreföll henne så. Ruth tyckte inte om, att Nelly var ute så sent, men betvingade sin oro och hoppades att snart höra henne komma. Den ena kvarten slog emellertid efter den andra, utan att de hördes af. Ruth ville ogema gå till gossens ganska aflägsna bostad, emedan det fans två vägar dit, och hon fruktade att gå om dem på vägen. Emellertid, när klockan slog nio, reste hon sig med en viss harmsen ifver och klädde på sig för att gå och uppsöka dem. Hon påskyndade sina steg på den tysta gatan, der man knapt såg annat än några rusiga karlar. Slutligen visade sig två gestalter, och Teas röst hördes på afstånd.

Gud ske lof! De kommo så lugnt och gladt, och den väntande kände sig redan blidkad.

När de andra kommo fram, talade de på en gång, och Ruth hade en viss svårighet att finna ut, att de varit hos Per, derför att han var sjuk. Han hade icke varit i skolan på några dagar, och när Tea uppsökt honom, hade hon funnit honom ensam hemma, liggande till sängs. Han hade genast sagt, att han längtade efter Nelly. Tea hade då gått hem för att koka en varm soppa åt honom och med det samma sända lekkamraten dit. Det var då ännu dager, och Nelly hade i enstor väska medfört ved och eldat åt honom. Sedan hade den förra kommit tillbaka och funnit gossen i full feber. Hon hade då sprungit efter läkaren, och när hon kom igen med denne, hade Per sonmat med Nellys hand i sin. Doktorn hade sagt, att det var skarlakansfeber, men att den var ganska lindrig, och att gossen snart skulle bli bra. Emellertid hade modem kommit hem, visat sig tacksam och lofvat, att hon skulle vaka öfver barnet.

De två rapporterande sågo ej i sin ifver, hur Ruth tvärstannade i portgången och stödde sig mot väggen, när de nämde skarlakansfeber. Sedan hon hemtat sig, förebrådde hon emellertid Tea skarpt hennes oförsigtighet och sade, att begge två måste byta om kläder fullständigt och hänga de nu begagnade uppe i vinden samt genast röka sig. Tea skrattade och menade, att sådana galenskaper som smitta trodde hon inte på. Ruth blef allvarsamt ond, och de hade för första gången en tvist med hvarandra.

Var det blott ej för sent? frågade sig Ruth. Hon spratt under natten oupphörligt upp ur sömnen och lutade sig långt fram eller smög sakta upp för att se på flickan, som sof ostördt med jämna andetag, men såg litet blek ut. Ett ögonblick knäpte hon ihop händerna för att bedja försynen afvända faran. Men bon föll i stället i tankar om bönens rättmätighet. Nelly och hon hade just resonnerat om det för några dagar sedan. Hennes läijunge tyckte, att det var olämp-ligt att bedja om att en sak måtte ske eller icke ske, ty försynens beslut vore det i alla händelser förmätet att söka ändra. Ruth höll med om att umgänget med Gud måste mest yttra sig i goda gemingar och sökande efter sanningen. Hon kom sig ej för att bedja, men beslöt att modigt taga upp striden med sjukdomen, om den komme, och mota den med alla konstens och naturens hjelp-medel. Toge försynen parti, skulle den nog ställa sig på hennes sida i striden. Gryningen hade nu inträdt, och i den gråa dagern kastade hon ännu en forskande blick på den lilla, hvilken sof som förut, lugn och blek. Ruth somnade.

Hon vaknade af att Nelly, fullt påklädd för att gå i skolan, väckte henne med en kyss. Nelly var icke sjuk, och hon gick leende sin väg. Förhoppningsfull sände Ruth ett vänligt bref ner till Tea, i hvilket hon likväl förklanade, att de måste vara alldeles skilda, så länge något fall af skar-lakansfeber fanns i skolan.

Brorsdottern kom hem till middagen, leende som när hon gick, men — när hon skulle äta, ville det ej gå.

»Nelly, är du $juk?»

»Nej, åhnej, jag har bara litet ondt i huf-vudet.»

Hon tog sitt handarbete, men handen sjönk. Hon satte sig upp i soffhörnet, men kunde ej ens hålla sig uppe med detta stöd. Tvingande sin oro djupt under ytan, ordnade Ruth kammaren till sjukrum, men lagade så att den bibehöll sin vän-liga prägel. Nelly bäddades ned, fönstret i nästa rum lemnades öppet för luft och sol, och läkaren efterskickades. Och så satte Ruth sig med en trygg min ner hos sin >darling».

Fienden kom, stark och hotfull. Den hade något dolskt och mystiskt hos sig. Nelly var icke röd och kastade sig icke oroligt i feberhetta. I det bleka anletet syntes några röda strimmor nära ögonen; hennes blick var sväfvande och oigen-känlig, och hon mumlade hviskande i yrseln. Stafva kom igen med besked, att deras läkare hade farit till. landet öfver middagen, men väntades hem när som helst. Doktorn hade i mer än ett farligt fall uppträdt som räddare i Vildandska familjen.

Nelly låg i samma underliga slummer. Från gatan inträngde vagnsbuller, rop och ljud af raska steg. Denna verld föreföll nu Ruth så främmande och likgiltig. Solen smög under de halft nedfälda gardinerna och lyste på Nellys handarbete, hvilket låg till hälften utanför korgen. Det gjorde Ruth ondt att se det, när hon tänkte på huru länge det skulle dröja, tills de der små fingrarna skulle orka arbeta på det igen. Hon reste sig sakta, lade broderiet i korgen och stälde den åt sidan. Solen gled öfver till Nellys lilla skrifbord med bokhyllan öfver. Huru länge tyckte

icke Ruth det var, sedan de suttit tillsammans öfver lexböckema och skrattat, när något lustigt förekommit. Den gamla slamrade i köket med tallrikar och gnolade vemodiga gamla sånger. Det lät som psalmer.Nelly bad med svag röst på engelska »dear mama» om litet vatten. Ruth räckte henne vattnet, men darrade på handen. Nelly såg på henne, ansträngde sig att samla sina tankar och lyckades, så att hon log ett tacksamt och uppmuntrande leende. Ändtligen efter ett par timmar kom doktorn. Han lyckades ej antaga sin vanliga trygga min. Efter några frågor skickade han genast efter is att lägga på den sjukas hufvud och tog af sig rocken för att dröja.

Ruths knän slogo emot hvarandra, när hon gick öfver golfvet, ty hon förstod, att hon blott hade att vänta och se, om fienden var skonsam. Han skonade icke. Sjukdomen hade kastat sig uppåt hjeman; isen uträttade ingenting. Under de sista kvalfulla timmarna var Nelly alldeles borta från det nya hemmet; »dear mama, dear papa» voro de enda, hon talade till. Ruth var glömd.

De två döda hade för Ruths inre Syn alltmera öfvergått till skuggbilder. Huru länge hade det ej tyckts henne vara sedan de voroNellys föräldrar! Hon hade icke mycket reflekterat öfver barnets känslor, men halft omedvétöt antagit, att dess saknad smält bort så småningom likt hennes egen inför den lefvande framtiden, mot hvilken de två skredo fram som mor och dotter. Nu föreföll * det henne i ögonblickets upphetsning, som om den döda moderns hand girigt sträckte sig efter Nelly, för att rycka henne åt sig. Hon knäföll, lutade sig förtviflad öfver barnet och sade bedjande:

»Nelly, Nelly!»Den gamle läkaren vidrörde henne varnande. Ruth reste sig genast och glömde sig ej mer. När den sjuka mumlade engelska, svarade hon henne på modersmålet och undertryckte sin själs uppror, medan Nelly sakta och ohjelpligt gled benne ur händerna.

Något bittrare hade Ruth aldrig upplefvat. Hon gjorde sig inga fåfänga frågor inför det för-hänge, som nu obevekligt skilde henne från hennes glädjes föremål. Hon kände sin vanmakt och bar det tunga slaget med det lugn, som icke har några tårar, någon klagan eller något hopp.

*

Tea hade af. Nellys död tillräckligt fått lära, hvad sjukdomssmitta ville säga:. Hon höll modigt i sig på sin post i katedern, men rosten hade mist sin öfvertygande klang, fingrarna gestikulerade ej med den forna lifligheten; den stackars lärarinnans hållning var böjd och uttryckte osäkerhet, så att sjelfsvåldet växte som ogräs mellan bänkarna. Anblicken af Per, sam kommit åter räddad, var icke egnad att uppmuntra henne. Gossen hade icke mod att tala om den bortgångna och Tea hade icke hjerta att bryta hans tystnad. Den var vältalig nog i de spår af förskräckelse och sorg, soiii hade satt sig kvar i hans ansigte och småningom efterträddes af det gamla slöa, skygga uttrycket.Trotjenarinnan hyste djupt medlidande med b&da; men när hon var nog obetänksam att tala med Ruth derom, fick hon till svar ett leende så bittert, att hon lät ämnet falla för alltid. Ruth hade ingen tröst för de två, som orsakat hennes tröstlösa sorg.

En dag kom den gamla in och berättade med gråten i halsen, att Ruth skulle flytta. Det var mycket rigtigt så. Ruth tycktes gripen af ifver att ailägsna minnet af Nelly. Hon uthärdade ej att se hennes bokhylla och andra små minnen, utan hade packat ned allt.

En dag bad hon gumman göra sig i ordning att följa med och se på en våning. Just när man skulle gå, kom en främmande herre och bad om ett samtal. Efter en cirklad och omständlig inledning fick Ruth veta, att hon plötsligt blifvit en rik arftagerska. En slägting till Nelly hade dött och testamenterat henne sin ansenliga förmögenhet, och nu öfvergick arfvet till Ruth.

Aldrig hade en lagkarl sett en person med så exempellös likgiltighet taga emot ett stort arf. Han fick det intryck, att arftagerskan förut egde minst tio gånger så mycket, och aflägsnade sig efter en djup bugning. När han kom ned på gatan, vände han sig om och såg upp mot huset. En underlig smak att bo så enkelt och aflägset, när man hade en sådan förmögenhet! Han antog emellertid, att hon åtminstone bebodde öfre våningen i hela dess längd.Ruth erfor blott ett sorgset intryck af att nu vara rik. Hvad skulle hon med dessa pengar att göra? Hvad kunde icke denna förmögenhet ha blifvit för Nelly I

Emellertid ändrade hon efter några dagar plan med hänsyn till flyttning. Hon beslöt att företaga en utrikes resa på minst ett par år. Hon var rik nu genom arf, och något skulle man väl använda pengarna till. Stafva tyckte det var riktigt hemskt att behöfva fara utrikes och kanske dö och inte bli begrafven på Nya kyrkogården, hvilket hon motsett som en riktig trefnad efter döden. Det gick så långt, att hon en kväll sade:

»Kan inte fröken låta mig bo kvar här och vakta rummen? Fröken kommer nog snart igen.»

»Tycker Stafva inte jag är nog ensam,» sade Ruth stilla med en skärande ton.

Den gamla opponerade sig icke längre och sökte att se belåten ut. Ruth hade gripits af en feberaktig ifver att komma ut. Hon hoppades icke något af denna resa och gladde sig icke åt den, men hon hade ett starkt behof att förströ sig och skingra gamla känslor och tankar. Efter ett knapphändigt farväl till Tea, hvarvid intet blef taladt om det förgångna, reste bon.

* *

*

Hon besökte först Paris och derefter flera af Europas hufvrudstäder samt större badorter. Hon såg museer, samlingar och byggnader» tills hondignade af trötthet och sof utan drömmar. Det var en tillvaro, som på sfitt och vis behagade henne, utan att hon kände sig entusiasmerad. Nöjet var af vegetativ beskaffenhet. Hennes rikedom var som gossens trollformel: bord duk upp, säng bädda dig! Och det var ganska angenämt att använda den. Dertill kom småningom socie-tetslif. Hennes elegans och präktiga utseende skaffade henne umgängesvänner öfver allt bland de resande, som besökte samma orter, och deri-bland träffade hon på flera gamla bekantskaper.

Likväl knöt hon inga vänskapsband, som på något sätt ersatte henne förlusten af hennes brorsdotter. Det hela var ett ytligt sällskapslif. Hon kunde ha blifvit gift, ty hon hade på dessa resor ett par anbud. Men hon afslog dem, ty ännu bunden af sitt gamla tycke ville hon icke gifta sig utan kärlek.

Utan att hon märkte det, drog hon emellertid en stor vinst af detta rörliga reslif. De stora kulturländernas vida andliga horisonter skärpte hennes öga. Hon bildade sig småningom en sannare, mera öfverskådande uppfattning af menniskolifvet. Men hennes känslor bibehöllo ännu en underlig kyla och oförmåga af hänförelse.

Slutligen tröttnade hon en dag på det kontinentala sällskapslifvet, hvarför hon reste till en by i Schweiz och inackorderade sig i en landt-gård. Medan Ruth gjorde bergvandringar, satt den gamla på förstugukvisten hos landtgårdens vänliga, okonstlade matrona, »mère Michette», ochgjorde riktigt snälla framsteg i franska språket. Omkring dem tumlade mère Michettes barnskara, knubbiga cheruber, som strålade af helsa och glädje.

Ruth gick temligen likgiltigt förbi dem, när hon passerade gården; och barnen närmade sig ej den mörkklädda kvinnan med det stolta utseendet.

En dag hade en af de minsta kraflat sig upp på en stor sten; hastigt tog han öfverbalansen och föll ner på den branta sidan samt började häftigt snyfta af förskräckelse. Ruth, som just gick förbi i sin bergvandrardrägt, skyndade fram och I lyfte upp den lille i sina armar. Barnet kände sig tröstadt och lade hufvudet förtroendefullt intill henne. Ruth bar det till förstugubron och satte sig der med den lille i sina armar. Det kändes så behagligt att omsluta den mjuka lilla kroppen, som ännu litet emellan skakades af en snyftning. Hon blef sittande en stund ensam med barnet; han hade ljusa lockar och svarta ögonbryn, hvilket påminte om Nelly. Men på samma gång trängde I sig ofrivilligt minnet af Per på henne; Per, som var så ful emot den här lilla söta gossen. Barnet somnade slutligen hos henne. När hon bar in honom till modem och smög fram för att lägga honom på hans lilla säng, såg mère Michette förvånad på henne, ty hon log så vänligt både mot modem och det sofvande barnet.

En stund derefter giçk Ruth upp bland bergen. Ända till nyss, då hon höll den lille i sina armar,hade minnet af Nelly varit uteslutande plågsamt för henne. När barnets ljusa lockar flöto öfver hennes arm och hon kände hans varma andedrägt mot sin kind, trängde sig åter minnet Jjuft och lefvande på henne, som om den kära stått vid hennes sida. Och när hon kom upp till mossbädden i bergsskrefvan, der hon brukade sitta, och lät ögat snudda förbi de gröna skogskulisserna, mellan hvilka en glaciér upptornade sig i fonden, var det som om Nellys bild

framträdt mot denna bakgrund, omspelad af ljuset, som skimrade i isen.

Det var blott ett minne, och dock verkade det personligt och lifgifvande på Ruth. Den hemska, envisa förnimmelsen af lik och graf gled från henne. Samvetsagget öfver det sätt, hvarpå hon sörjt Nelly, kom bitande och upplifvande som en hagelskur. Milda känslor mot Tea följde som ett sommarregn i spåren. Ur allt detta framväxte småningom en tanke, ett hopp och en ny kraft. När den sista solstrålen slocknade i glaciéren, reste sig Ruth och gick ned. Hon höll hufvudet upplyft och insöp med rodnande kinder kvällens stärkande luft.

* *

*

»Stafva, packa, ty nu skola vi hem!»

»Hem!» Stafva vågade, knapt tro sina öron, och knapt sina ögon, när hon såg Ruths vänliga smålöje.Men hem till det gamla landet bar det, efter ett hjertligt afsked från naturbarnen, som de gästat.

Ett år derefter talade man i hufvudstaden om en ny skola, som skulle öppnas i dagarna och af åtskilliga tecken att döma var föremål för skilda förväntningar på godt och ondt. En fröken Vikland, rik arftagerska, vore den egentliga grund-läggarinnan. Men det fans utom henne ännu en föreståndarinna, om hvilken man icke visste annat, än att hon var obetydlig och hade skött en fattigskola.

Invigningsdagen kom. Skaror af barn, flickor och gossar af olika åldrar, fattiga och rika strömmade till det nya skolhuset, åtföljda af sina när-skylda samt hopar af nyfikna. Hm, det såg bara ut som ett vanligt skolhus med höga, breda fönster.

»Se tuppen i a-b-c-boken!» sade en parfvel och pekade på den förgylda hanen, som satt högt på taket.

»Åh, så dum du ä’, inte värper den der. Det är en tupp, som di lånt från kyrkan, vet jag,» sade en flicka.

»Så du säger! Det är vaksamhetens sinnebild, kan du väl förstå,» inföll en annan.

Men tuppen stod stum på sitt ena långa ben ocb lystrade till vindarna, som blåste der högre upp.

Vid ingången reste sig två flaggstänger med nya, blå och gula dukar. En gosse stod lutad

Ax och halm. 9mot den ena, omslutande den med armen. Han var fint klädd och såg blid och tänkande ut.

>Ska ni inte ha ett grässtrå på hela gården?» sade en gumma och såg sig om.

»Jo,» svarade gossen, som var i närheten, »men fröken Vikland vill, att vi sjelfva ska plantera det, och hon vill också så geraa, att skolans första elever ska plantera trän, som sedan komma att stå som ett minne och bli så gamla.»

»Jaså, jaså. Det var dugtigt det,» sade en gammal herre, som lyssnat. »Nå, hvad heter du då; hör du hit, du?»

»Ja, jag heter Per och är fröken Viklands fosterson.»

»Jaså, jaså, det var dugtigt det, jaha,» sade den gamla herm.

Men en större gosse knuffade en annan i sidan och sade förstulet:

' »Åh hör’u, det der är Per från tolfvan. Det var mastigt, så schangtil han har blifvit. Hans mamma, murarpeckan, gnodde till Amerika med en smed, må du tro. Han ska allt få smöij, den der Pelle, om han gör sig dryg.»

Lyckligtvis hörde inte Per tiraden, ty man hade tagit honom i anspråk som ciceron. Längs båda sidorna af gården sträckte sig ett par flyglar, hvilka i hast liknade arbetarbostäder, med dörr vid dörr, hvar med sina trappsteg och staket utanför.

»Här är verkstäder och slöjdstugor,» sade Per och pekade åt sidorna, »och här är väfkammarenoch annat, och stora köket, der man får lära sig koka mat. Men det visas inte förr än efter öppnandet,'* tilläde han, då man intresserad sprang och tittade in genom fönstren, »och så vet jag,» sade han ifrigt, »att i den här skolan kommer

lika många att få gå fritt, som di som betalar för sig.»

I det samma slog det stora uret kvarten före invigningstimmen, och man skyndade till stora trappuppgången. Den var afdelad i flere afsatser. I höm och på konsoler voro storbladiga krukväxter uppstälda, och uppvärmningssystemet gaf vid handen, att de skulle trifvas der vintern öfver. Väggar och tak voro färgrikt oraamenterade och här och der prydda med en naturvy, hvars illusoriska vidd upplifvade sinnet.

I stora salen, som likt de öfriga skolrummen motsvarade vårt framskridna tidehvarfs kraf på en förståndig inredning och allahanda hjelpmedel för undervisningen, fann man de två föreståndarinnorna. Den ena stod allvarlig och trygg på talareplatsen. Den andra hade stannat nedanför med ett uttryck af nervös ängslan, genomlyst af ett lyckligt leende.

Ruth talade, redigt och flärdfritt, med en klangfull stämma. Talet innebar vackra, men naturligtvis allmänneligt framstälda och ej alldeles nya önskningsmål. Det drog åhörarae med sig; ty i hela tonen låg en viss djup entusiasm, som lofvade, att dessa önskningsmål här skulle kunna närma sig en uppfyllelse.Hon sade, att skolan var ämnad att grand-lägga den uppfostrade individens utbildning till en fri och nyttig menniska. Den åtoge sig ej att gifva lärjungen de kunskapsmått, som gjorde honom eller henne färdig att träda ut i lifvet som en qelfständigt tänkande och handlande samhällsmedlem, hvilken redan visste sin plats; men dess uppgift vore att föra eleven ätminstone halfvägs mot detta m&l och pä rätta vägen, så att han ej be-höfde vända om. Skolans egentliga mål var att draga fram i ljuset och uppodla hvars och ens bästa anlag. För den skull vore flere yrken och konstgrenar här representerade, ehuru i en blygsam skala. Af den anledningen rådde äfven inom skolan så godt som fiillständig valfrihet, men med den begränsning, att ingen lärjunge tillätes att sysselsätta sig med för många ämnen på en gång.

Hvad den bokliga undervisningen beträffade, skulle de ämnen företrädesvis tillgodoses, som voro egnade att betrygga individens dubbla ställning såsom naturvarelse och samhällsmedlem, d. v. s. naturlära och samhällslära, till hvilken äfven hörde nödtorftig undervisning i landets gällande lagar. Ett ämne, som gifvit talarinnan mycket att tänka på, vore religion. Många olika uppfattningar af Gudsbegreppet vore gängse i de kretsar, som de anmälda lärjungarna tillhörde. Der funnos lutheraner, judar, katoliker, unitarier, baptister och andra. Skolan kunde och ville ej åtaga sig att gifva en religionsundervisning, motsvarande alla dessa olika bekännelser.Men den ville ej heller utesluta religion från sitt program. Det behöfdes nämligen en grundval att bygga den sedliga uppfostran på. Derför hade man här uppstält religionsundervisningen så, att den var tillämplig för de olika bekännelserna. Det vill säga, den komme att endast förkunna de allmänna religiösa grundsatser, som vore gemensamma för dem. Det gälde att framställa deras ädlaste lärares öfverensstämmande uppfattning af försynen och sedelagen; att medelst berättelser ur ädla menniskors och troshjeltars lif framställa höga föredömen af dygd samt ytterligare genom samtal, hvarvid företrädesvis den sokratiska metoden skulle användas, stärka de ungas moraliska känsla.

Och i sammanhang med detta ville slutligen talarinnan nämna skolans plan med hänsyn till lekstunderna.

Dessa skulle inordnas jämte de öfriga lektionstimmarna och blifva lika regelbundna och lika öfvervakade eller ledda som dessa. Det numera lyckligtvis allt vidsträcktare erkända begreppet: »En sund själ i en sund kropp» vore den säkraste normen för en god personlighets utveckling, och lektimmama voro ämnade att blifva religionstimmarnas goda bundsförvandter. Meningen vore ej, att något band skulle läggas på läij ungarna genom lärarens närvaro, ty till lärarens uppgift hörde att sympatiskt begripa bamanaturen, äfven sådan som den framträdde i leken. Och uppfostrarens närvaro vore nödvändig för att stäfja sjelfsvåld, före-komma olyckor samt tillhandagå barnen. I lekarna komme nämligen trädgårdsskötsel och enklare arter af sport att till stor del ingå.

Ändtligen ville talarinnan framhålla, att skolan med omhuldandet af lärjungens frihet icke afsåge att kela med barns vanliga lust att undandraga sig ett ordnadt och systematiskt studium.

Talarinnan hyllade icke den satsen, att lärjungen alltid borde känna sig road; tvärt om, barnet behöfver till en viss grad underkastas tvång, för att hos den blifvande mannen och kvinnan den pligtkänsla och försakelseförmåga måtte grundläggas, utan hvilka samhällslifvets sunda harmoni störes. Ett studium i hvilken gren som helst kan ej

bli allt igenom roligt, och lärjungen finge ej vänja sig vid nycker och vid att slå dank.

Som valspråk för skolan ville till sist talarinnan uppställa den grundidé, som genomgår hela skapelsen:

»Ordning i frihet.»

Tea rörde stundom omedvetet fingrarna i takt till Ruths ord. Ty denna hade försäkrat henne, att hon utginge ifrån Rousseau och Pestalozzi, och vid talets slutord fick det lyckliga leendet afgjord öfvervigt, ty Tea fann i uttrycket »ordning i frihet» en borgen för, att den kära Ruth med alla sina bizarrerier likväl skulle upplåta ett hörn af katedern åt »metoden».

FÖRSTA STEGET.

Dramatisk skizz.

PERSONER:

Enkefru Klahr.

Annie, hennes dotter.

Maria, Annies läskamrat.

Karin, trotjenarinna.

Kyrkoherden.

Skådeplatsen är ett stort rum på nedre botten. Kummet har soffa och stolar, klädda med brokigt tyg; piano, symaskin, bokskåp, skrifbord, blommor. , Genom tre fönster i bakgrunden ser man midt öfver gatan en småstadskyrka, omgifren af träd och grafvar.

Annie sitter i morgondrägt framför det nppslagna pianot, tankfnllt stödjande hufvudet i handen. Fru Klahr och Karin inkomma från hvar sin dörr. Den förra går fram till symaskinen och syr på något, som hon burit i handen. Den senare ordnar bordet framför soffan till måltid. Klockan slår sjn.

Fbu Klahr. Klockan är bara sja. Då hinner Karin mycket väl få andan och bli i ordning att gå till kyrkan på samma gång som vi.

Kabin. Ja då, frun. Ack, en sådan dag! Jag mins som i går, när Annie låg på salig gamlafruns arm och skrek, när presten hälde vatten på hennes lilla hufvud. Men nu ä’ hufve’t större.

Fbu Klahb (leende). Ja, och hjertat också. Men (suckar) nu äro både min man och mamma borta. Det är ändå en tröst att ha Karin qvar se’n gamla dar.

Kabin. Kära frun; Gud välsigne! (Torkar ögonen med förklädet och går ut.)

(Fru Klahr lemnar symaskinen för att åter gå in, men stannar, i förbigående hosAnnie och ser öfver hennes axel i en uppslagen notbok.)

Fbu Klahb. Da spelar nattvardspsalmer?

Annie. Ja. (Spelar en psalm.)

Fbu Klahb. Det der var ju »Heliga Anda»?

Annie. Ja, sanningens anda.

Fbu Klahb. Nåja, den är ju lika bra som en nattvardspsalm.

Annie. Mycket bra, utom »i trones ljus förtröstande och stilla».

Fbu Klahb. Jaså — hvarför det?

Annib. Jo, det passar egentligen bättre för en, som slutar, än för en, som böijar lifvet.

Fbu klahb (småleende). Kanske — det beror på hur man tar det (kysser Annie på pannan). Dröm och tänk ostördt, mitt barn; ännu hafva vi god tid. (Går ut.)

Annib (reser sig, höjer händerna samman-knåpta och säger upprörd, men med dämpad röst). Heliga Anda, sanningens anda, kom att mig ledsaga! (Sätter sig ånyo i sin förra ställning.)

(Karin inkommer med assietter och glas, dem hon sätter på bordet.)

Annib. Karin!

Kabin. Ja, Annie.

Annib. Tycker Karin, att mamma är klen i år?

Kauin. Nog ä' väl fruns ögon litet klena efter det här myckna syendet; men annars tycker jag frun ä' friskare i år än förr; och det är nog i glädjen öfver, att Annie har kommit så långt.Annie. Tror inte Karin hon skulle bli sjuk, om något ledsamt skulle hända; som hon blef, när pappa dog?

Kabin. Ja — det ä' inte så godt att veta. Men hvarför i alla da'r sitter Annie och tänker på sådana der ledsamheter i dag? Kommer sjukdom och sorg, så sänder väl Gud lyelp och tröst med.

Annie (efter en stunds tystnad). Hur var det, när Karin gick och läste?

Kakin. Jo, det va' på landet det, och jag va' bara en fattig torparflicka utan lärdom, förstås; men det va' ändå en lycklig tid.

Annie. Tyckte Karin det var roligt att gå och läsa?

Kabin. Ja då, det tror jag, det. Jag fick dagarna före nattvardsgången städsel hos herr-gårdsfrun som barnpiga, med 30 riksdalers lön. Och så fick jag en svart klädning, som fruns mor hade lagt af, att gå fram i. Mor va' langese'n dö', och far va' allt lite' snål af sig. Han sa' ofta, att syster min och jag va' en för mycke' i stugan. Nu fick han liksom respekt för mig och skänkte mig väfven, som jag hade satt upp under vintern. Och gudmor i Rånäsåker, som hade bra med pengar, fast hon visste hålla på dem, hon skänkte mig både psalmbok och kängor. Ja, jag tyckte just, som om englama med förgylda vingar hade stigit ned ur ramen ofvanför soffan och följt mig öfverallt. Ja, ja, det är tryggt att så der vid Guds hand komma sig ut i verlden och få sitt bröd;och håller man sedan fast vid den handen, går det ep allt bäst

Anm. Nå, men hur var det på läsningen för presten?

Kabin. Åhjo, för mig va' det nog både klap-padt och klart. Presten sa', att hade alla varit som jag, så hade det varit väl. Jag kunde då frågorna från perm till perm, både fram- och baklänges, tror jag. öfvade mig gjorde jag också ständigt och jämt; när jag satt i väfstolen eller stod och rörde i gröten, när jag nederlade mig eller uppstod. Ja, jag kan allt det der än i dag, tror jag.

Assib. Hvad är altarets sakrament?

Kabin (rabblar). Altarets sakrament är ett heligt verk, hvaruti på ett outransakligt sätt gifves oss under det välsignade brödet Kristi lekamen och under det välsignade vinet Kristi blod. När de åto tog Jesus brödet, tackade, bröt det och...

Annie (a/brytande). Ja, ja. — Men det står litet olika i min katekes. Der står det inte: »på ett outransakligt sätt». Nå, frågade Karin sig allvarsamt, om Karin trodde, att Karin fick Kristi lekamen och blod?

Kabin. Visst trodde ja't.

Annie. Var det inte svårt att tro hvad Karin inte alls kunde förstå?

Kabin. Jag vet nog svaret på förståndsfrågor också, ska' Annie se! (Läser entonigt.) Fast vi icke kunna utransaka

eller begripa denna storahemlighet, böra vi dock som rätte kristne den enfaldeligen tro.

Ainras. Men om Karin inte hade trott, då?

K Asm. Det kunde väl inte hända; då hade jag ju inte kunnat bli salig.

(Annie försjunker åter i tankar. Karin går ut.)

Annie (ensam.) Om hon inte hade trött, hfide hon icke blifvit salig — derför trodde hon. Det är sant, fast outransakligt. Hvarför kan icke jag också tro, när jag vill det? Har en ond ande smugit sig in i mitt hjerta? Jag bad ju morgon och afton: inled mig icke i frestelse! Är jag blind éller äro de andra blinda? Herre, upplys mig!

(Fru Klahr inkommer, medan Annie står med sammanknåpta händer.)

Fhu Klahr. Nu tror jag det är tid, att du sätter på dig klädningen, Annie, så få vi äta frukost.

Akrie. Ja, mamma. (Går in.)

Fru Klahr (går några slag i rummet, sätter sig derpå i soffan.) Så svärmisk hon är! Jag skall bli lugnare, när de här dagarna äro öfver och hon återkommer till jorden. Himmelen är himmelen. Nog har man föreställningar den der tiden som — som måste dunsta bort. Jorden är jorden. Men i de jordiska förhållandena har ju Gud sjelf satt oss. Ingen planta lefver af bara luft.

(Annie utkommer, iklådd en enkel, svart sidenklädning och med ett stort elfenbenskors på bröstet.)Fett Kxahb. t Men, mitt lilla bam, du har ju tårar i ögonen. Du är väl inte sorgsen till mods?

Annie. Medan jag klädde mig, kom jag helt naturligt att tänka på allt, som du gjort för mig

— hur du nu sist har arbetat, vakat och spart för min utstyrsel. Och fast jag nu är fullvuxen, kan jag ej godtgöra dig för din möda under alla de häf åren, som du haft bekymmer med vår utkomst och min uppfostran. Alltid var jag din börda, alltid var du min försyn.

Fett Klahb. Bam, så du talar. Vet du ej, att oket är lustigt och bördan lätt för föräldrar? År du ej min glädje, min tröst, min ålderdoms stöd?

Annie. Kanske blir jag aldrig ditt stöd.

Fbtt Kxahb. Annie, jag känner inte igen dig. Hvart har ditt glada lefnadsmod tagit vägen? Men det är sant: du har läst så mycket till utgångs-examen, och så hafva tankarna på din förestående nattvardsgång gripit dig. När du fått hvila ut öfver sommaren, blir du åter min gamla lärka, som alltid ^gjorde det så ljust i vår jungfrubur här.

Annie. Ack, om jag kunde hvila ut bos dig som förr, när jag somnade på din arm!

Fbtt Klahb. Visst kan du det. Kom och lägg ditt bufvud häri

Annie. Nej, nej. Tankarna gnaga nu.

Fbtt Klahb. Tankarna gnaga? Hvad är det då, som bekymrar dig? Du är ju ännu ett bam.

Annie. Nej, bekymret gör mig så gammal, så tung i hufvudet.Fett Klahk. Ät du bekymrad öfver vår fattigdom?

Annie. Ja, inte så litet.

Fbu Klahk. Nå, då skall jag lugna dig. Jag har en sak att omtala, som jag tegat med, derför att jag ej ville störa dig. Du var så upptagen med tankar på overldsliga ting.

(Karin inkommer och lemnar Annie en blombukett.)

Karin. Från fru Elfl (Går ut.)

Fbtt Klahb. Så snällt. Ser du! Just om henne ville jag tala. Jag mötte henne i går. Hon sade, att du af alla var erkänd för att vara skolans bästa elev; och hon bjuder dig till hösten plats som lärarinna för andra klassen med 800 kronors lön första året. Är du nu icke min ålderdoms stöd?

Annie (reser sig upprörd och lägger från sig buketten). Ack, hon säger kanske icke i morgon, hvad hon sade i går.

Fbtt Klahb (reser sig äfoen). Annie, du gör mig orolig. Har du något mer på hjertat, så kom fram med det!

Annee. Ja, en stor hemlighet. Men — nej. Det var bara inbillningar. Gud går mig ju tUl mötes och sk&nker mig lyckan. Hvarför skulle jag vända mig ifrån Honom och skjuta bort lyckan? Allt är åter bra; det var bara ett strömoln; nu skiner solen igen. Låt oss äta, mamma! Jag längtar till kyrkan. Jag är så lugn nu.Fru Klahb (tar Annie vid handen och for henne med sig till en länstol, der hon sjelf sätter sig). Annie, sätt dig här p& pallen, som när du var barn och kom och biktade dig. Du säger, att du är lugn. Jag är också lugn. När jag förr i tiden ofta uttalade mitt bekymmer öfver hur jag skulle kunna uppfostra dig på bästa sätt, brukade din far svara: »Tag till ditt förnämsta mål att göra henne sann, så blir det nog bra.» Föreställ dig nu, att din hädangångne far står bredvid mig här och säger till dig: Var sann, som du varit hittills! — Det fins intet, som ej din mor bör ha’ förtroende af. Intet, som hon ej kan bära med dig.

Annie. Mamma — jag tviflar.

Fbu Klahr. Tviflar? I religion?

Annie. Ja, så att jag ej kan gå på förhöret i dag!

Fbu Klahr. Hur länge har det räckt?

Annie. Åh, redan i höstas undrade jag öfver mycket.

Fbu Klahb. Tänkte du aldrig på att tala vid din själasörjare?

Axrsn. Jo, en gång före jul stannade jag efter kamraterna och gick tillbaka till kyrkoherden, som var kvar. Han såg redan i böljan så förvånad och stel ut, att jag blef helt blyg och knapt kunde framstamma min bekännelse. Han svarade mig ändå ganska vänligt, att jag skulle fortfara att vara uppmärksam och flitig och i synnerhet dagligen bedja Gud om tro, så skulle den nog komma. Och så sade han, att det ej är en svag menniska gifvetatt fullt fatta Guds outransakligt stora och visa råd. Jag har fÖJjt med uppmärksamt och bedt mycket; och ibland har det klarnat, så att jag tyckte att det har jämkats ihop. Men nu de sista dagarna har det åter mörknat med ens. Och kan du undra på, att jag ej nänts säga dig det?

Fbu Klahb. Mitt barn, det är ej min uppgift att vara ledare här; men vänta, så skall jag skaffa dig den hjelp du behöfver.

(Fru Klahr går ut. Annie stannar på pallen med nedböjdt hufvud. Maria kommer in, springer fram och slår armarna om Annies hals.)

Maria. God dag, älskade Annie 1 Jag måste springa öfver hit. Jag har varit färdig se’n tidigt i morgse. Åh, hvad du är söt i din nya klädning!

Annie. Mamma har sytt den.

Mabia. Ser du, jag fick klocka, fast pappa narrade mig, att jag ej skulle få någon. Ar inte kedjan gudomligt söt? Och så har jag släp till den här klädningen, om jag vill sätta på det. Så underligt det skall bli att bli stor.

Annie. Ja — det är en mycket underlig dag i dag.

Mabia: Ack ja, nu ä’ vi inte barn längre. Bara Guds barn. Vi få nog ansvar, som kyrkoherden sa’. Tror du lifvet blir mycket, mycket tungt?

Annie (lägger händerna på Marias axlar). Jag tror, att vi bli barn ännu en lång tid. Tack i alla fall för den tid vi ha lekt tillsammans!Mabia (kysser Annie). Tack, tack! Tänk, vi äro både skol- och läskamrater. När vi na komma ut i verlden och strida mot lifvets bekymmer, skola vi alltid hålla ihop, aldrig glömma hvarandra, aldrig skiljas!

Annie (sakta). Kanske skidas vi redan i dag, Maria.

Mabia. I dag?

Annie. Ja, jag går kanske ej till skrift med er. Jag har skrupler. Anser mig icke beredd.

Mabia. Annie, det kan inte vara din mening.

Annie. Jo.

Mabia (drar sig häpen undan). Ja, men det är ju förskräckligt! Hvad skola alla menniskor säga? Och så blir du ju aldrig fullvuxen. Det är ju for resten bara några dagar kvar.

Annie. De äro just de vigtigaste. Vore det bättre, att jag gick till kyrkan och kanske sade n$j inför alla?

Mabia. Nej, hellre doge jag.

Annie. Ja — derför går jag icke.

Mabia. Ja, men hur kan du vara oberedd? Du är ju så utmärkt, och allt är så bra.

Annie. Fråga mig inte, Maria.

Mabia. Kom, skola vi bedja!

Annie. Tror du inte, att jag har bedt! Men se, der kommer kyrkoherden med mamma. Han kommer för att tala med mig.

Mabia. Åh, är du inte rysligt rädd? Hur skall jag komma ut? Kan jag slippa möta honom?Amm (öppnar en dörr). Ja — om du vill gå köksvägen — här! Farväl då, Maria!

(Maria skyndar ut utan att soara.)

Ainns (ensam.). Så rädd hon var, att kyrkoherden skulle se henne hos mig! Nu äro vi recfan skilda; snart skall hon glömma mig.

(Kyrkoherden kommer in; han går fram och lägger handen på Annies axel.)

Ktbxohesdev. Annie, mitt sknftebarn!

Annie (helsar). Herr kyrkoherde!

Kybkohbkdkn. Du tviflar ännu?

Annie. Ja. Jag kan inte gå i dag. Kanske nästa år.

Ktbiohebden. Kan du ej gå i dag, kan du ej heller gå nästa år. Hvad tviflar du på?

Annie. På mycket — och på det vigtigaste för i dag — att vi i nattvarden verkligen blifva delaktiga af Kristi lekamen och blod.

Ktbxohebden. Hvarför tror du ej det?

Annie. Derför att jag ej förstår det.

Ktbxohebden. Förstår du fullt, att Gud är evig?

Annie. Nej — men jag förstår, att han måste vara det, att han ej kan vara annat.

(Fru Klahr inkommer oförmärkt och stannar i bakgrunden.)

Ktbxohekdbn.• Vet du ej, att Kristus sade: Tager och äter, detta är min lekamen. Tager och dricker, detta är mitt blod.

Annie. Sade han ej det som en liknelse? Han sade också: Min mat är, att jag gör hansvilja, som mig sändt hafver. Och: Gånge denna kalken ifrån mig. Och: Haden I tron som ett senapskorn —

Kybkohbbden (afsides, medan han går några steg öfver golfoet.) Hon kan bli farlig for flera än för sig sjelfl (Han går fram och fattar Annies hand.) Barn, timglasets sand förrinner; du vänder om det, det rinner på nytt. Det är samma sand, men det är ej samma timme; vi hafva kommit ett steg närmare. Så brusar tidens ström framåt —

omutligt framåt. Du vet, hvad dess mål är — Gud. Ve de olycklige, som ej hinna med; som likt svaga rön, utan fäste på jorden, utan riktning mot himlen, kastas upp på stranden! (Klockorna börja ringa) Hör^kal-lélsen! Ser du bron, som tonerna bygga i rymden mellan himmel och jord? Nu strömma dina unga kamrater till mötesplatsen, dit den Högste kallat eder genom mig. De oskyldiga, som likt blommorna här (tar buketten från bordet) lefvat utan att fråga. Hvad sade Skaparen åt dem? Doften och växen för att spegla en glimt af mitt anlete! Ser du, de ljufva, rena offren äro afhuggna. Men hafva de lefvat förgäfves? Nej, ty de hafva ej slutit sina blad och gensträfvigt frågat: är luften, som Skaparen gaf oss, ren; är ljuset, som himlen skänker oss, fullt klart? Vet du ej, menniskobarn, att den menskliga tanken är en timlig tråd, afsedd att leda oss i de jordiska förhållandena? Vet du ej, att der den är liksom afklipt, der tanken stannar

— der böqar tron. Guds rikes seger! — Ser duförsonaren derborta på korset, med törnekronan vriden kring den bloddrypande pannan och med kvalet i de halfslocknade ögonen. Hvarför led han? För att skaffa oss ovansklig fröjd. O, I gensträf-viga, kunnen I då ej ens räcka ut handen och taga mot offret? Hvad begär han i stället? Ditt unga, rena hjerta i sina gårdar, der ej sorg och tvifvel bo. Du unga dufva, slit sjelfklokhetens snärjande boja, skaka gruset af dina hvita vingar 1 Rösten ur höjden kallar dig. Till flygt, till flygt!

Ankie (svärmiskt). Till flygt, till flygt!

(Annie och kyrkoherden närma sig dörren hand i hand. Fru Klahr träder i vägen

JPRTÄtAHR. Annie, hvart går du?

¿pvW (som förut). Till altaret, till Försonaren i

Fett Klahr. Tror du nu?

Annie. Ja, ja. Koml

Fet; Klahr. Jag kan inte komma — jag tviflar.

Kyrkoherden (strängt). Fru Klahr, tyst för himmelens skuld. Det var då ni, som ledde henne på afvägar?

Fett Klabb. Nej, det var hon, som i dag, nu när mitt hår böljar gråna, lärde mig fråga mig sjelf: Tror du? Hvad tror du på? Och det var ni, som nyss gjorde det klart för mig, att vår tro ej står på fast grund.

Annie (springer fram och slår armarna om moderns hals)-: Mamma, jag tviflar ickelängre. Jag är stark. Jag lyfter dig och för dig med mig. Gud gaf mig vingar. Vet du ej, att der tanken stannar, der börjar tron.

Fbtt Klahb. Nej, Annie. Der vi lemna tanken, der böijar klenmodet, hyckleriet eller vansinnet.

Kxbxohebden (iännu strängare). Fru Klahr

— mins! »Hvem som förargar en af dessa minsta mina små...»

Fbu Klabb. Jag står henne ej i vägen. Jag säger icke: gå, och icke heller: kom. Jag tillropar henne blott: Ransaka dig sjelf ännu en gång, innan du .ger löftet! Det är ej i hennes tro, det är i hennes bekännelse, jag ingriper. Hon står vid barndomens gräns. Hon måste sjelf tiuttafiirsta steget. Det är hennes hjerta mer än l^^^UÖr-stånd, det är hennes samvete, som ^^^Kda henne. Herren vare med henne! (Orge^niöres från kyrkan. Annie står med händerna för ansigtet; lyfter slutligen upp hufvudet.)

Asmb. Mamma, jag skall följa den inre rösten; Gud gaf mig dig till stöd vid mitt vacklande i mörkret. (Går fram och lägger armen om moderns skuldra.) Heliga anda, sanningens anda, kom att oss ledsaga!

Kxbxohebden. Annie, du stackars fader- och moderlösa. Kom! »

Aknie. Nej, inte i kt, kanske nästa år, kanske aldrig.

Ktbkohebden (högtidligt). Ve! (Närmar sig dörren, men återkommer och säger mildare) Kyrkan håller likt Försonaren armarna öppna tillsista stund för de återvändande; men glöm ej, att det fins en sista stundl (Går.)

(Karin inkommer klädd i ytterplagg, medan Fru Klahr och Annie stå omarmande hvarandra.)

Kabin. Nu är jag färdig, frun. Alla menni-skor äro i kyrkan.

Fbu Klahk. Karin, Annie går ej till förhöret i dag.

Kabdt. Herre Gud, sa' kyrkoherden det? Men det är då både synd och skam! Jag och hela sta'n vet bäst, att Annie kan sina stycken bättre än någon.

«ahb. Kyrkoherden ville nog, men Annie ielf ej beredd.

Herre Gud, så märkvärdigt! Men när

'

Fbu Klabb. Kanske nästa år, kanske aldrig.

Kabin. Men kära, go'a frun, hvart kommer Annie utan prestbetyg?

Fbu Klabb (småleende, läggande händerna på Annies hufoud). ifc himmelriket, åtminstone.

(Ridån faller.)